

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

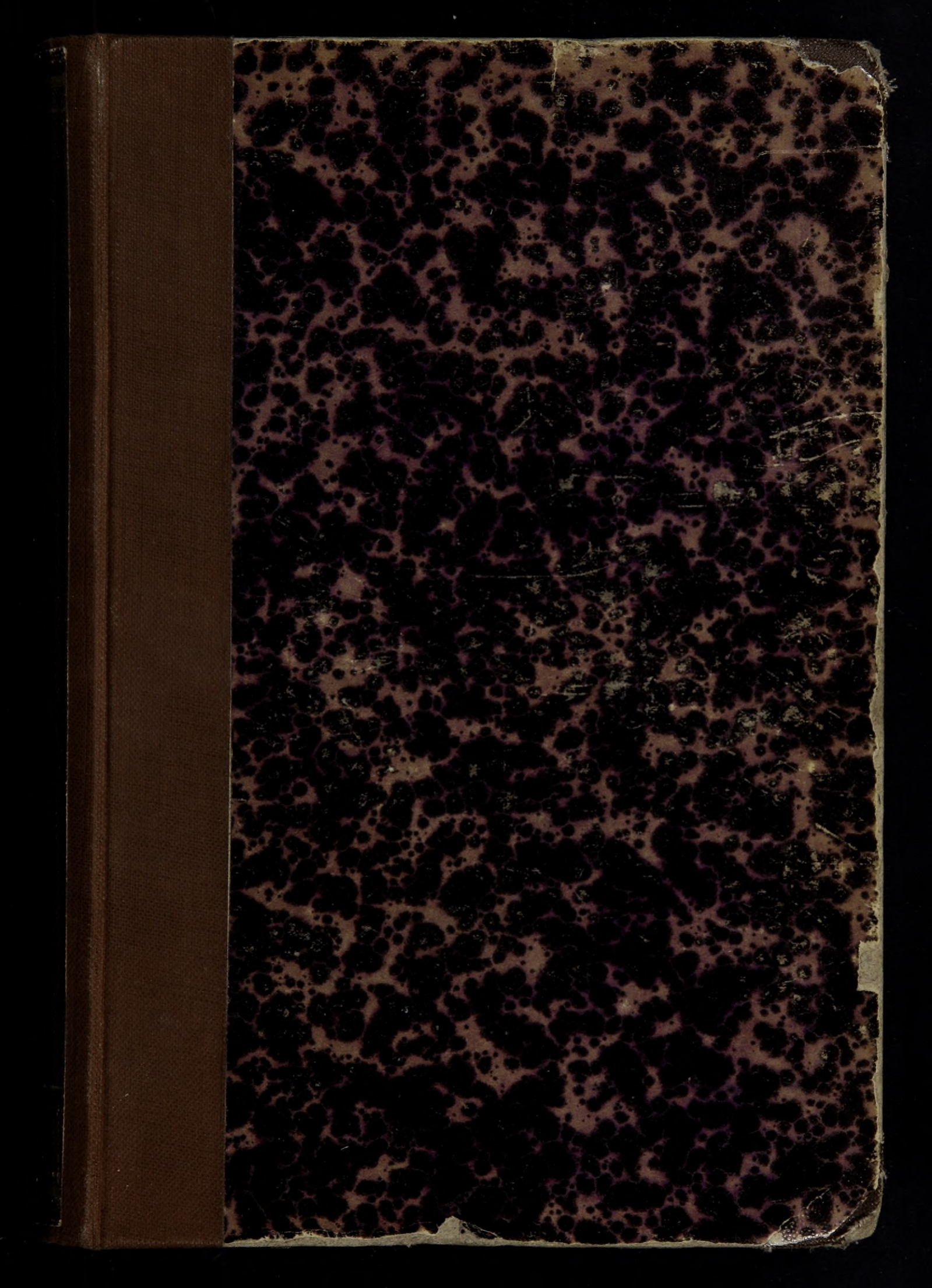
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

UNIVERSITETS-
BIBLIOTEKET
Lund

*of
Vill.
So.*

A. CH. EDGREN f. LEFFLER:

UR LIFVET.

ANDRA SAMLINGEN.

AUORE BUNGE. "BARNET." ETT BRÖLLOP.
I KRIG MED SAMHÄLLET.

FÖRSTA TUSENDET.

STOCKHOLM

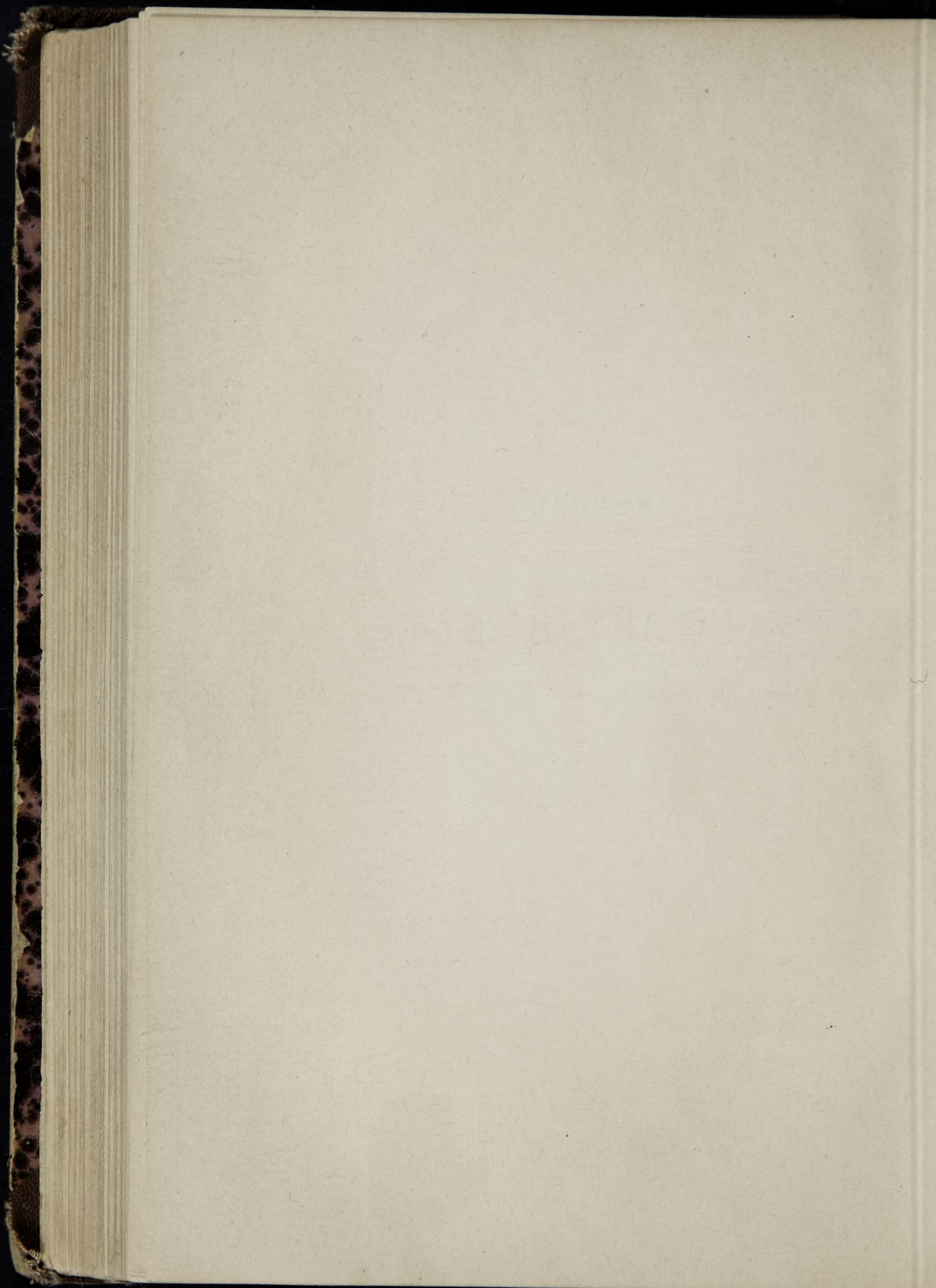
Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGS-EXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI

1883:

INNEHÅLL.

Aurore Bunge	Sid. 1
"Barnet"	" 53
Ett bröllop	" 93
I krig med samhället.....	" 123

AUORE BUNGE.

ALBION PUBLISHING

Då »säsongens» sista bal före Påsk framförde slutligen grefve Hans Kagg sitt frieri till fröken Aurore Bunge.

Han hade haft ett förskräckligt hufvudbry hela vintern för att utfundera en lämplig form för detta frieri. Han hade så stor respekt för Aurores öfverlägsenhet, att han sällan vågade tala med henne, och aldrig föllo sig orden så illa för honom, som då han stod inför blicken från dessa glänsande ögon, som voro så fulla af högdragenhet och nedlåtande, halft välvilligt förakt. Han skulle velat gifva mycket till, om han hade kunnat fria skriftligen, men detta vedervägade han dock icke. Ett litet skriffel kunde helt omärkligt insmyga sig — det mindes han nog se'n sin kadettid och han hade sällan öfvat sig sedan — och icke gick det väl häller an att låta någon genomse ett bref af så grannlaga natur. Elaka rykten kunde så lätt komma att misstyda en sådan försigtighetsåtgärd.

Han hade nu fattat det hjältemodiga beslutet att ej af något låta afvända sig från att fria på den sista balen — det var nödvändigt, ty sedan skulle han kanhända ej träffa henne, innan hon for till landet. Han hade läst öfver ett litet, som han tyckte ganska

nätt frieri, men då han skulle framsäga det, kom han ej i håg ett ord, utan stod där och stammade och kallsvettades. Och hon hjälpte honom ej heller det minsta.

Det var i Grand Hôtels festvåning och balen gafs af »societetens» ungherrar. Han hade efter dansen fört henne ut i trappuppgången, som var praktfullt dekorerad med lefvande växter, mellan hvilka en springbrunn kylande sköt upp sina strålar. Hon lutade sig öfver balustraden och såg ned i den undre förstugan, där åtskilliga herrar stodo i grupper eller spatserade af och an. Hon var klädd i hvit silfverbrokad, och i det mörka håret, som hon bar enkelt uppsatt, gnistrade en enda stjärna af diamanter. Öfver axlarna sammanhölls klädningen af ett par juvelspännen. Enligt det sist inkomna vårmodet var den nämligen alldeles utan ärmor, men handskarna gingo i stället ända upp till axeln. I handen höll hon en blombukett, kantad med äkta spetsar och med långa, hängande hvita sidenband, en gåfva af grefve Kagg, som fått den af alla eftertraktade äran att vara hennes särskilde värd på aftonens bal.

Om hon nu blott hade velat hjälpa honom det minsta! Hon förstod naturligtvis mycket väl hvad det var fråga om och hade så lätt kunnat, om hon velat, befria honom från att nödgas uttala sig tydligare. Men hon stod i stället likgiltigt lekande med sin solfjäder, och han tyckte sig nästan se ett litet, litet smälöje i munvinklarna.

»Skulle inte fröken vilja komma och bese mitt slott?» hade han sagt. Det var ju visserligen ej egentligen ett frieri, men han försökte ersätta de trytande orden med att öppna de stora ögonen på vid gafvel och stirra på henne med en blick, som var ämnad att uttrycka den högsta grad af tillbedjan.

»Det är så lång resa dit», svarade hon. »Och mamma har föresatt sig att icke göra några järnvägsresor i sommar. De trötta henne så.»

»Men skulle inte fröken — kunna komma utan friherrinnan?» frågade han betydelsefullt. Det måtte väl vara tydligt åtminstone!

Men hon förstod fortfarande ingenting.

»Hvem skulle jag då resa med?» frågade hon och lyfte litet på ögonlocken.

»Med — med — med mig», utbrast han, lycklig öfver detta fyndiga svar.

Aurore skrattade — ett konventionelt skratt utan munterhet och med en litet kall metallklang.

»Nej, vet grefven», sade hon, »det går verkligen inte an här i Sverige. I Amerika lär det brukas, men här skulle det visst väcka för mycket uppseende.»

»Men om — om slottet vore frökens eget.»

Hans stämma for upp i falsett af glädje öfver denna lyckliga vändning.

»Ja, i sådant fall reste jag hälst dit ensam», sade hon hastigt och slog ihop solfjädern samt tog

hans arm för att promenera framåt den mattbelagda gången mellan de höga krukväxterna och statyerna.

»Men skulle inte jag få — få komma efter?» frågade Kagg, som blef modigare då han hade henne så där vid sin sida och slapp att stå ansigte mot ansigte med henne.

»Jo, jag skulle kanhända inbjuda grefven till någon af mina fester», sade hon och böjde sig litet emot honom med något af ett leende under de långa ögonfransarna.

Nu var det alldeles slut med grefvens uppfinningsförmåga — han blickade liksom in i ett bottenlöst, svart djup. Hur var det möjligt att finna en utgång ur denna labyrint, hvori hennes svar hade indragit honom?

Slutligen tycktes hon dock bestämma sig för att komma honom till hjälp.

»Hvad begär grefven af mig för eganderätten till slottet?» frågade hon och stannade åter midt framför trappan, i samma ögonblick som orchestern spelade upp inne i balsalen.

»Ingenting!» svarade han, förtjust öfver detta tillfälle att visa sig ridderlig. Han vågade till och med lindrigt trycka hennes hand, som hvilade på hans arm.

Hon skrattade igen — ännu mera trött och glädjelöst än förra gången — och därefter blef hon i hast mycket allvarsam, drog sin arm ur hans och sade med sin mest kalla och öfverlägsna ton:

»Jag vill ha sommaren på mig för att tänka på saken; i höst skall grefven få mitt svar.»

En kavaljer kom i detsamma och hämtade henne till dansen. Grefve Kagg gick in i rökrummet för att torka ångestsvetten ur pannan och i minnet upprepa hvad som blifvit yttradt å ömse sidor.

»Det var minsann en ganska lyckad vändning jag hittade på till slut», sade han till sig själf. »Och jag tror verkligen att den slog an på henne.»

Han var i det hela ganska nöjd med att hon begärt betänketid till hösten. »Hvad hon än kommer att svara», tänkte han, »*nej* blir det inte, så mycket kunde man då höra. Om det därför blir *ja*, det får man se. Men hvad skulle det annars bli, då det inte blir *nej*.»

Han grubblade öfver detta en stund och kom till den öfvertygelsen att, eftersom hon icke ämnade svara *nej*, kunde hon ej gärna undgå att svara *ja*, och då var det i det hela lugnare att få lefva som ungarl under sommaren. Det skulle blifva så genant att alltid hafva denna ståtliga varelse i huset, man skulle alt bli tvungen att korrigera åtskilliga af sina vanor innan dess.

Under de följande danserna öfvervägde Aurore inom sig fördelarna och olägenheterna af det parti, som erbjudits henne. Genom detta äktenskap skulle hon förvissa sig om att alltid förblifva hvad hon hittills, tack vare sin skönhet, varit, den mest firade dam inom societeten. Hon tänkte på, hur hon skulle

restaurera det gamla slottet, hvilka spann och ridhästar hon skulle ha, hvilka fester hon skulle ge för de kungliga, då de voro nere i Skåne.

Hon var nu snart 30 år och ej längre på höjden af sin skönhet. Hennes hy hade förlorat i friskhet, det var endast vid ljussken, som hennes utseende numera gjorde sig fullt gällande, och hon visste det. Sedan hon var 17 år hade hon dansat hvarje vinter i Stockholm och hvarje sommar vid badorter. Det var ej underligt att hennes yttre slutligen började bära spår af detta lefnadssätt. Hon visste, att den varma beundran, som alt sedan hennes första uppväxt omgifvit henne, åtminstone ej längre var i tilltagande, om också något aftagande ej ännu visat sig. Hon var fortfarande ett eftersökt parti och ingen af de unga flickor, som hvarje år uppträdde på den fina världens horisont, kunde ännu jämföras med henne i skönhet; och dock kände hon mycket väl, att den hyllning, som omgaf henne, var en nyans ljummare än förr och att hon redan bestigit den höjdpunkt, från hvilken vägen börjar slutta utföre.

Men å andra sidan! — Föraktade hon ej i själfva verket alla de förmåner, som hon genom detta äktenskap ville tillförsäkra sig? Var hon ej länge sedan trött på alla de nöjen, som den mest studerade lyx kunde skänka henne? Om hon vore grefvinna Kagg och egde ett gammalt slott, hvartill ingen enskild person i Sverige kunde uppvisa ett motstycke, så skulle icke sällskapslifvet därför blifva intressantare,

än det hittills varit, samtalen skulle blifva lika tomma och innehållslösa, och hon skulle täras af samma dunkla oförstådda pinande längtan efter något större, starkare, mer själsspännande, mer värdt att lefva för än dessa små godtköpstriumfer, som ej längre ens hade något smickrande för hennes fåfånga.

Hennes ständiga dröm var att företaga något som stridde mot de konventionella sällskapslagar, hon var underkastad, att såsom hon ibland sade, »chokera hela societeten». Men hon visste mycket väl själf, att allt detta endast var fantasier, och att hon i själfva verket var lika mycket slaf af sällskapslivets konvenans-lagar, som någon i hennes omgifning. Hela hennes väsende, hvarje hennes ord och rörelse voro den fulländade verldsdamens, som förr skulle underkastat sig att ha hur tråkigt som helst än tillåtit sig den minsta lilla afvikelse från det passande. Hennes yttranden kunde visserligen ibland vara tämligen exentriska och själfsvåldiga, men endast lagom mycket för att göra hennes konversation litet pikant och skaffa henne namn af att vara kvick; någon verklig ursprunglighet rörde de aldrig, det skulle varit dåligt. Och så hade hon så småningom genom att omsorgsfullt dölja sin verkliga begåfning, som dessutom höll på att gå under i brist på utveckling, kommit därhän att blifva ett mönster af en fulländad verldsdam. Unga flickor studerade henne och önskade ingenting högre än att kunna likna henne. Till och med hennes ansigtsuttryck hade så småning-

om fått något stereotyp. Hon hade samma småleende för alla. De stora mandelformade halföppna ögonen kunde stundom blixtra till som om det plötsligt tändts en eld i dem men blott för att genast återtaga sitt vanliga, kalla uttryck. Denna lilla kastning med ögonen var instuderad liksom hela hennes sätt för öfrigt, och ingen anade det inre uppror, den tärande längtan och den oroliga rörliga fantasi, som dolde sig under detta helgjutna yttre.

Ännu ett frieri fick Aurore mottaga denna samma afton. Societeten upplöstes för sommaren och alla voro därför angelägna att få sina affärer på det klara, hvarför Aurore ingalunda var den enda, som nu hade att bestämma öfver sitt öde. Höst och vår, efter vinterns baler och sommarens badortslif firas ju de flesta förlofningar.

Baron Gripenfeldt var militär vid ett rangregemente, hade lefvat tämligen vildt, men ansågs nu ha »rasat ut», och som han gjort af med hela sin förnögenhet, fann han det vara på tiden att se sig om efter ett rikt parti. Det föll honom icke in annat än att han blott hade att välja — sådana män som han göra ju alltid lycka hos damerna, det visste han — och en gång i ett gladt lag, då man talat om fröken Bunges oåtkomlighet, hade han svurit på, att hon skulle gifta sig med honom och ingen annan.

Men Aurore fann det nästan vara en förolämpning af en man i hans ställning att fria till henne.

Behöfde hon taga sig en man, hvars skulder hon skulle betala, hon som kunde välja bland alla!

Hon tillbakavisade honom därför på ett tämligen sårande sätt, men han svarade med en väl anbringad blick och ett vemodigt tonfall i stämman, att han dock icke kunde öfverge allt hopp, så länge hon ännu vore fri. Detta var det vanliga svaret på ett afvisadt frieri, och Aurora fäste föga vikt därvid. Alla voro de otröstliga — alla bådo de att åtminstone få hoppas så länge hon ej ännu lyckliggjort en annan. Men de fleste af dem skyndade sig dock snart därefter att själfva lyckliggöra andra.

Kort efter balen spred sig emellertid det ryktet, att fröken Bunge vore förlofvad med baron Gripenfeldt, och dennes kreditorer fingo antydningar om att den rika friherrinnan Bunge skulle betala deras fordringar, hvarför de under sommaren lemnade honom i fred.

Friherrinnan Bunge hade en egendom ute i skärgården, som hon ej på mycket länge hade besökt, då det denna sommar föll henne in att slå sig ned där. Hon hade kommit underfund med att inkomsterna därifrån ej voro så stora som de borde vara, och hon hade nu beslutat att själf granska förvaltningen.

Hon ville icke gärna ha sin dotter med sig; hon generade sig alltid en smula för henne och fruktade

dessutom att hon ej skulle trivas utan att bjuda främmande till huset.

Men Aurore omfattade tvärtom detta tillfälle att komma bort från sällskapslivet med största begärlighet; landtlivet var ännu för henne ett ouppodladt fält, och det hade det obekantas hela lockelse för hennes fantasi.

Och då hon reste dit ut till den ensliga egendomen, som låg på en ö utan regelbunden ångbåtskommunikation, var det med en underlig, spänd väntan att där få upplefva något ovanligt och afgörande. Hon sade visserligen sig själf att denna aningsfulla längtan ingenting hade att betyda, ty hon hade känt det samma så ofta. Hvarje höst hade hon haft en dunkel aning om att denna vinter skulle bli bestämmande för hennes öde, och hvarje vår hade hon trott, att sommaren skulle bringa detta underbara, som hon längtade efter utan att veta hvad det var.

Det var nära åtta timmars sjöresa till Björkhamra, och de kommo först fram vid sextiden på aftonen. Aurore hade ej varit där sedan hon var barn och då endast på korta besök, hvarför hon hade föga minne däraf. Hon gick nu hastigt och likgiltigt igenom det stora, ödsliga huset, bygdt i den vanliga enkla sörmländska herrgårdsstilen utan utsprång eller verandor, hvitrappadt, nästan fyrkantigt och med ett högt, brutet tak. Huset hade stått obebodt i många år, förvaltaren bodde i en af de två flyglarna, som

omgåfvo en stor, sandad gårdsplan med en gräs-rundel i midten.

Luften i rummen kändes tung och instängd, möblerna voro föråldrade och ändå så väl bibehållna, som om de vore alldeles nya. De hade nästan aldrig begagnats, och Aurore fick en tryckande förnimmelse af något dödt, stelnadt och förtorkadt vid anblicken af hela detta hem, som blifvit gammalt utan att gömma några minnen eller ega en historia. Det var nästan som att åldras utan att ha lefvat — som hon!

Hon slog upp fönstren i alla rum, som hon gick igenom, tills friherrinnan började ropa att hon fick tandvärk af det förskräckliga draget. Hon lät kammarjungfrun öppna sina koffertar och draga upp lådorna i en vacker gammal kupig byrå med rika beslag, men förklarade därpå strax att det luktade så unket ur lådorna att det fick vara för i dag med upppackningen, lådorna måste vädras och skuras först.

Hon tog på sig sin reshatt igen och gick ut, väl insvept i floret och med uppspänd parasoll samt knäppta handskar. Hon kände sig litet missmodig och besviken i sina förväntningar. Det var då också en löjlig idé att vilja lefva i det där tråkiga gamla huset en hel sommar!

Hon gick långsamt igenom den tämligen obetydliga trädgården, kom till en grind och såg sig om efter någon som kunde öppna den för henne. Hur vårdslöst att ingen passade på, det borde väl åtminstone finnas en grindstuga med några barn.

Som hon ej hade lust att vända om hem till det otrefliga gamla huset, där modern var sysselsatt med att öfvervaka uppackningen, beslöt hon sig för att öppna grinden själf. Hon lade försigtigt ett par fingrar på haken — det var obehagligt att ta i den, drängar och torpare hade kanske fingrat på den. Och de ljusbruna »gants de Suède» voro mycket ömtåliga. Emellertid kom hon igenom och lemnade grinden öppen bakom sig. Hon hade väntat att komma ut i en park, men fann blott en vild, backig skogsväg. Besynnerligt, att man ej höll skogen i bättre stånd så nära intill gården! Grenarna sträckte sig ibland ut öfver vägen, så att man måste krypa för att komma fram. Så småningom blef stigen allt otydligare tills den slutligen alldeles upphörde. Hon ville vända om, men såg nu två skogsvägar bakom sig och visste ej hvilkendera hon hade följt. Skogen öppnade sig där hon stod, och en sträcka grå, glest bevuxna klippor lågo framför henne. Om hon skulle söka klättra upp på den närmaste, utsigten var säkert vacker därifrån! Hon spände ned parasollen och begagnade den som käpp och började att varsamt med klädningen uppdragen klättra uppföre. Men uppkommen på spetsen såg hon ingenting annat än nya klippafsatser och lockades ständigt längre och högre upp utan att dock få se något annat än de samma ödsliga, grå klipporna med sina djupa remnor och sina magra tallar. Emellertid hade hon kommit så långt bort från vägen att hon ej

längre visste i hvad riktning hon borde gå för att komma tillbaka. Ensamheten, ödsligheten och tystnaden däruppe började gripa henne med en viss ångest. Hon hade aldrig förr i sitt lif varit på detta sätt ensam ute i naturen. Hur skulle hon komma hem? Hvad var det som prasslade bakom henne? Hon vågade ej vända sig om utan påskyndade sina steg. Hennes hjärta stannade af ångest. Någon förföljde henne, det var tydligt.

Hon grep i parasollen som till försvar och vände sig om med skrämnda förvirrade blickar. Ej en varelse syntes till, men en stor, nedfallen gren hade hängt sig fast vid hennes kjortel och släpade efter henne. Hon började skratta och kände sig med ens helt lugn och väl till mods. Det var i alla fall något tilldragande i denna tysta ödslighet. Hon ville icke vända om förrän hon varit uppe på den där klippafsatsen längst borta. Därifrån måste det vara någon utsigt.

Det var dock tämligen svårt att komma dit upp; då hon ville hoppa öfver en remna hindrades hon af sin snäfva klädning och föll omkull, och då hon ville resa sig med tillhjälp af parasollen bröt hon af den fina käppen. Slutligen var hon dock uppe och under henne låg hafvet i aftonbelysning. Violetta lufttoner öfver klippor och skär längst bort, närmare lugna, speglande små vikar, där skogen stod på stup nere i djupet. Inga människoboningar syntes till, allt var så ödligt och ensamt. Hon satte sig ned

på en sten, kastade slöjan tillbaka, lade handskarna bredvid sig och stödde hakan emot händerna.

Det var något vemodigt och ängslande i denna tystnad. Det var som en uppfordran att gå tillbaka till sig själf och lyssna till dolda röster, som aldrig fingo komma till tals ute i verldsvimlet. Det var som skulle man kunna blifva bättre, sannare och sundare här uppe, men först sedan man haft mod att blicka den inre tomheten rätt in under ögonen.

Aurore visste ej hur länge hon hade suttit här, då ljudet af en koskälla väckte henne ur hennes drömmar. Hon sprang upp och såg med förskräckelse några behornade hufvuden sticka upp öfver en bergsskrefva och nyfiket betrakta henne. Det var ej längre tid att tänka efter i hvad riktning hon borde gå för att komma hem; hon störtade framåt med vilda språng, kastande förskrämda blickar omkring sig efter alla störrar, som skulle kunna användas till försvar, men utan att gifva sig tid att böja sig ned för att upptaga någon af dem. Tidningsnotiser om onda tjuvar och uppristade inelfvor flögo genom hennes uppskrämda hufvud. Här var lyckligtvis en gårdsgård och hon klättrade utan besinning öfver den och kom hufvudstupa ned på andra sidan med sönderrifven klädning och rispor på händerna. Hon reste sig skyndsamt och ville springa vidare, men kastade först en blick tillbaka efter de ursinniga bestarna och fann då ingenting annat än tre småväxta utmag-

rade, något idiotiskt blickande torparkor, som ganska välvilligt betraktade henne.

Ännu en gång måste hon skratta åt sig själf. Det värsta var att hon glömt handskarna och rifvit sönder sin klädning. Hon hade något af moderns sparsamhetsanlag och kunde ej fördraga att se det minsta förfaras.

Det kunde nu emellertid icke hjälpas och hon gick vidare genom skogen och glömde snart sitt äfventyr för nya intryck. Än hörde hon ett plötsligt buller i ett busksnår och såg en stor fogel, som hon antog för en tjäder, utan att likväl någonsin ha sett dessa djur annat än stekta, tungt flyga upp och försvinna djupare in i skogen. Än var det ett knackande ljud i något träd, som ådrog sig hennes uppmärksamhet. Hon tänkte på skogstjufvar och stannade förskräckt lyssnande. Men då upptäckte hon att tjufven var en liten lustig ekorre, som hoppade öfver hennes hufvud och manövrerade med sin stora svans alldeles som hon med sitt långa släp, då hon var på bal. Hvad det var roligt att så där på nära håll iakttaga djurens lif. Och se! marken var ju beströdd med Linnæa, hon kröp in under de släpande granarne och fick hela handen full.

Och där mellan tallarnas höga, raka stammar skymtar vattnet fram. Det är bäst att gå i den riktningen, kommer man bara till stranden blir det lättare att hitta hem, ty gården ligger ju så nära sjön.

Hvad det ändå är för en allvarsam stämning i den här furuskogen. Det är så mycket som faller

bort och blir smått och likgiltigt! Det är underligt, man känner sig nästan förödmjukad — och ändå på samma gång lyftad och frigjord.

Nu var skogen slut och stranden låg öppen och glödde i aftonsolen. Hvilken fin hvit silfverglänsande sand utmed hela stranden och på den långsamt sluttande hafsbotten. Höga stränder till höger och vänster, midt framför öppna hafvet, där solen stor och blodröd just höll på att sjunka och färgade hela vattnet i rött och guld. Hvilket förträffligt badställe detta måste vara! Upphettad som Aurore var efter sitt kringströfvande fick hon en oemotståndlig lust att doppa sig i dessa glänsande vågor. Hon såg sig om och upptäckte en liten byggnad, som tydligen var ämnad till toalettrum. Hon lyckades bända upp dörren och klädde hastigt af sig. Men hon hade ju ingen badkostym! Får gå, här är så ensligt, här kommer ingen. Hon sprang ut på den fina sanden som brände hennes fotsulor och så — fort ut i vattnet. Håret hade hon bundit samman högt öfver hjässan, men det blef ändå vått under simningen, hvarför hon med en hastig rörelse löste upp knuten och lät det flyta omkring sig på vågen. Hon njöt af medvetandet om sin egen skönhet i detta ögonblick. Liknade hon icke en Undine med sitt rika, skimrande hår och de varma reflexerna af solen öfvergljutande hela gestalten med sin glöd.

Men då hon åter kom upp på stranden såg hon att hon rundt kring medjan hade röda strimlor och

att huden här var slapp och rynkig. En skön Undine med figuren förstörd af snörlifvet. Hon beslöt att lägga bort detta plagg, medan hon vistades på landet, och sprang ut igen i vattnet i hopp att hon genom simning skulle kunna återställa gestaltens rätta form.

Det var sent, då hon slutligen kom hem, och friherrinnan hade skickat ut kammarjungfrun och betjänten åt olika håll för att leta efter henne.

»Du får aldrig mer gå ut ensam», sade friherrinnan, medan Aurore uttröttad slog sig ned med hatten på vid matbordet, där en mycket enkel super var helt tillfälligt framkastad på en servet.

»Hvad skulle jag då här att göra?» inföll Aurore, i det hon slog i ett glas mjölk åt sig och beundrade dess gula färg. »Det är just för att få lefva ensam, som jag kommit hit. Jag kommer tvärtom att vara ensam ute hela dagarne.»

»Det undanber jag mig — det skulle vara ganska opassande.»

»Hvad gör det?» sade Aurore och bredde sig en stor smörgås. »Här fins ju inga grannar?»

»Bör man därför göra, hvad som icke passar sig?» sade friherrinnan, som instinktmässigt kände, att dottern höll på att glida henne ur händerna.

»Jag ämnar just göra alt hvad som icke passar sig», utbrast Aurore och reste sig, i det hon tömde ännu ett glas mjölk. »Godnatt, lilla mamma, jag är

förskräckligt trött. Gör din mejerska min komplimang för det utmärkta smöret.»

»Mejerskan!» upprepade friherrinnan, som nu kommit in på ett favoritämne. »Jag skall säga dig, jag har mina misstankar mot den skatten — —»

Men Aurore var försvunnen och hade lemnat alla dörrar öppna efter sig. Hvilket drag hon alltid stälde till!

Uppkommen på sitt rum lät hon fönstret stå öppet bakom gardinen, klädde af sig utan att tillkalla kammarjungfrun och sträckte ut sig med välbehag i bädden. Hon var trött, men hvilken angenäm, hon ville nästan säga hvilande trötthet! Hon var så behagligt afkyld efter badet och kände ännu hur den svala vågen smög sig kring hennes heta lemmar och hur den lyfte henne, när hon simmade.

Nu kom där en doft af blommor till henne i bädden. Det var några nattviol, som hon funnit i skogen och kastat ifrån sig på toalettbordet.

Strax utanför fönstret hörde hon hur göken gol och talltrasten slog sina djupa alttoner.

Gardinen bugtade sig emellanåt och släppte fram en mild, smekande fläkt, som rörde vid hennes huvudkudde. Hon somnade vid vindens sus i träden och med en begynnande, allt starkare framträngande känsla af jubel inom sig.

Friherrinnan var hela dagarne sysselsatt med att granska räkenskaper, undersöka vindar, kontor, linneskåp m. m. och fann snart att det var henne omöj-

ligt att samtidigt kontrollera sin dotter, hvarför hon inom kort beslöt sig för att lemna henne fullständig frihet, tröstande sig med ställets fullkomliga enslighet, och dessutom själf hågad att för egen del lossa på etiketten. Hela lefnadssättet inrättades på en mycket ursprunglig fot, friherrinnan gick hela dagen i nattrock och måltiderna voro af enklaste slag.

Denna upplösning af alla vanliga band behagade mycket Aurore. Hon var just i en sådan sinnesstämning, att det naturliga och enkla framför alt tilltalade henne. Och då hon en gång börjat frigöra sig från det konventionela tvånget, gick hon liksom modern nästan öfver till själfsväld. Hon beslöt af sparsamhets- och bekvämlighetsskäl att begagna tillfället att slita ut sina gamla superklädningar. Hon fick fatt i en broderad, gröngul klädning af mjukt, tunt ylle, hvars släp hon klippte af. Och sedan hon en gång börjat gå med den, trufdes hon så väl i den, att hon behöll den dag ut och dag in tills den blef både sliten och urblekt. Hon skar af klackarne på sina franska gullskinnskor och nötte ut dem bland klippor och grus; håret flätade hon i en enda yppig fläta, som hängde på ryggen, och på hufvudet bar hon en stor halmhatt, helt och hållet utan klädsel.

Hon började roa sig med allehanda naturhistoriska experiment och hade skaffat sig ett akvarium, för hvilket hon fångade grodor och salamandrar, samt iakttog med mycket intresse grodungenes långsamma utveckling från sin ursprungliga, klumpiga fiskskep

nad ända till dess hon till sin stora förnöjelse såg dem tappa stjärten och blifva sannskyldiga grodor i sin bästa ålder.

Några foglar, som hon tagit under sitt särskilda beskydd, vållade henne mycket bekymmer. Det var ett par svarta och hvita flugsnappare, som hade ett gammalt bo i en björk vid gafveln af byggningen. Aurore tyckte om dem för deras vackra sång och såg med ovilja ett par stora göktytor föra krig mot dem i afsigt att inkräkta deras rättmätiga egendom. Oaktadt alt det fysiska och moraliska understöd hon gaf de belägrade, såg hon dock en dag sina skyddslingar borta, och göktytorna tillkännagåfvo med sitt obehagliga pipande att de nu voro herrar på täppan. I sin rättvisa harm tillgrep Aurore nu en liten assuransspruta, som stod i förstugan, och i spetsen för gårdens tjänstepersonal kommenderade hon belägringen. Den kalla duschen hade åsyftad verkan, inkräkterne flydde snopna och de små flugsnapparene, som stumma åsett slaget från ett angränsande träd, och som tycktes förstå att angreppet gjordes i deras intresse, kommo nu glada tillbaka till sitt bo och började sjunga och jubla med full hals.

Friherrinnan kom i det samma ut och gaf till ett skrik samt var nära att svimma af förskräckelse vid åsynen af brandsprutan, Aurores våta klädning och den lilla folksamlingen på gården. Hon lefde i en ständig fruktan för en eldsolycka och såg redan huset stå i full låga.

Men Aurore skakade skrattande vattnet af sin klädning, pekade på sina skyddslingar och ropade gladt: »Jag ville bara hjälpa de svagare i kampen för tillvaron. Och till belöning uppvakta de mig nu med en serenad. Hör bara!»

Alla dessa nya intressen och sysselsättningar uppfylde henne så, att hon knapt fick upp mer än ett öga om morgnarna förr än hon genast sprang upp ur bädden och slog upp alla fönster. Hon längtade ut, så att hon ej unnade sig mer än tio minuter att kläda sig och lika många att äta frukost.

Mest af allt roade det henne att fiska, och hon kunde ibland med ett groft bröd i fickan och en skotsk pläd öfver axeln gifva sig ut i soluppgången för att följa med fiskaren och taga upp not. Hon fick snart en riktig vurm för segling, i synnerhet stormiga dagar, då den ena kanten af båten låg under vatten. Hon blef allt mer djärf och oförskräckt och började tycka om att utmana faran, som fångslade henne liksom allt starkt och spännande.

Hvad lifvet ändå var rikt! Och hvad naturen var fullkomligt inrättad! Hur beundransvärd var inte hvarje liten blomma, hvarje fogelägg. Oaktadt Aurore sade sig själf, att dessa reflexioner voro gamla och utslitna, föreföllo de henne dock så nya och anslående, att hon skulle velat omsätta dem i en dikt.

Ja, hon kände det hela tiden som om hon gick och bar en dikt inom sig, ett jublande, klangfullt, formfulländadt och glödande kväde om naturens rike-

dom och människans fullkomlighet. Ty människan var också en bra fullkomligt skapad varelse! Hur kände hon icke själf all livvets fullhet brusa och jubla inom sig!

Hon visste att hon hade återvunnit hela sin skönhet under denna sommars friluftslif; hennes hy hade återfått sin friskhet, den var litet brynt af solen och kinden hade en varm och djup glöd. Och figuren hade ytterligare utvecklats, sedan hon lagt bort att nyttja snörlif.

Hon hade blifvit fet af den landtliga dieten och hennes fyllighet stod på gränsen af för stor yppighet. Men gestalten var så kraftfull och muskelstark och så smidig tillika, och hufvudet satt så fritt och djärft på halsens ädla, fina resning, att det hela gaf det rikaste och fullaste skönhetsintryck.

Och hur väl hon mådde, hur hon sof om nätterna, hur hon åt, hur hvarje andetag var en verklig njutning! Hur hennes ögon sågo, hennes öron hörde, hennes alla sinnen insöpo alt skönt i ljud, i färg, i doft, hur hennes fantasi arbetade, hur rikt och fullt hon lefde, själf en fullkomlig varelse i en fullkomlig natur!

Och dessa underbara midsommarnätter! Hur alt växte, hur alla livvets och naturens pulsar slog! Solen gaf sig nästan aldrig tid att gå ned, emedan den genast skulle upp igen och lysa öfver sin växande verld och drifva på den andlösa, rastlösa, brådslande utvecklingen. Blommorna hade knapt hunnit sluta

sina kalkar, förrän de öppnade dem igen, foglarne upphörde knapt att sjunga hela dygnet om, alt i naturen sade: skynda, väx, blomstra, sjung, lef och njut! nu är lifvets fullhet, årets bästa tid, men midsomrardagarne äro ej många — snart kommer hösten och innan dess måste du ha vecklat ut alla dina blad, lilla blomma — du måste ha slutat alla dina sånger, lilla fogel, och vunnit dig en maka och byggt ditt bo, ty försummar du den rätta tiden, blir du sedan stående där med halfutslagna blad, stackars blomma — du får resa hem igen till ditt land i södern, lilla flyttfogel, när hösten kommer, utan att medföra maka och ungar, och de andra skola håna dig och säga: »hur har du användt din tid? Hvad gjorde du, medan vi byggde vårt bo och kläckte våra ungar?» — Sådant ungefär var hufvudinnehållet af den dikt, hon skulle velat skrifva; men hon kunde ej finna uttryck för sin stämning annat än i följande rader:

I sommardagar, vid midsommartid,
Så doftande, skön och blid,
Af värme ljuf, berusande, öm
Står skogen fylld. En sommarnattsdröm,
Som smyger på dig, smekande, mild,
Ej kunde skapa ljufvare bild.
I skär och hvit och grönskande skrud
Med fur'n till pell Linnæan står brud,
Så doftande, blyg och blid,
I sommardagar, vid midsommartid.

Och så kunde det plötsligt, midt upp i detta jubel, komma öfver henne ett så underligt vemod! Ty hvad var väl hennes egen ställning till denna växande, jublande, strålande verld? Också hennes lif var ju nu midt upp i midsommardagarne, den tid då solen lyser nästan hela dygnet och drifver alt till en hastig och brådstörtad mognad. Hela hennes känslolif var i samma andlösa utveckling som naturen omkring henne. Men hon visste ej hvart hon skulle bära alla dessa knoppande känslor, hela denna trånande längtan som förtärde henne. Hvertill tjänade det att vara vacker som ingen annan, att befinna sig midt i midsommaren med en oändlig rikedom af blomster spirande öfver alt, när det ej fans någon som gladde sig åt deras doft och när man visste att ett par dagar efter midsommar börja dagarne bli kortare, och så kommer strax därefter de s. k. järnnätterna, då stundom frosten kan härja hela det spirande sommarlifvet.

Det gälde att använda de korta stunderna. Men hvartill? På hvad sätt? Alt i naturen var fulländadt inrättadt, alt hade sin bestämmelse. Men hon?

Och så kunde hon lägga sig ned på gräsmattan och gråta öfver att dagarne snart skulle bli kortare, utan att hon ännu fått sjunga alla sina sånger och veckla ut alla sina blommor.

I närheten af Björkhamra hamn, ett par mil ut till hafs, fans ett illa beryktadt skär, kalladt Måsknufven, där mången seglare hade förgåtts. Där hade för några år sedan en fyrstuga blifvit byggd, och

Aurore hade hela sommaren haft lust att segla dit ut för att bese den. Men det hade alltid mött svårigheter att komma dit, ty den lilla klippan som låg midt bland undervattensskär och bränningar hade ingen hamn, hvarför en båt blott kunde lägga till där, då väder och vind voro särdeles gynsamma.

Ändtligen en dag i augusti hade fiskaren lofvat att segla henne dit. Vinden var fördelaktig för tilläggnngen, men det blåste en half storm, och fiskaren tog in ett par ref både på focken och storseglet.

»Det går an, fröken håller sig alltid morsk på sjön», sade han. »Men vi få nog känna på vädret.»

»Det blir roligt», sade Aurore. Hon satte sig till rätta i aktern och svepte in sig i pläden.

»Bor det några människor därute på skäret?» frågade hon, då de seglade ut.

»Bara fyrvaktaren.»

»Bor han alldeles ensam på hela ön?»

»Ja, hela ön är inte stort större än fyrstugan. När det stormar bra, slå vågorna samman öfver taket på stugan, så att elden släckes i spisen.»

»Och där lefver han ensam hela året om?»

»Ja, han har väl en som aflöser sig ibland. Men mest hela året om sitter han där ensam.»

»Men på vintern, då isen ligger?»

»Ja, så får han alt vara där ändå. Isen ligger aldrig länge därute, den kan bryta upp när som helst och då får fyren lof att tändas.»

»Hvilket lif!» sade Aurore. »Han borde väl åt-

minstone vara gift för att kunna hålla ut där. Hvad gör han hela dagarna?»

»Åh, han läser och studerar alldeles förskräckligt. Han tänker nog komma sig opp i verlden på något vis. Det är ett fasligt godt hufvud på honom.»

»Såå!» sade Aurore småleende.

Hennes första blick, då hon hoppade i land, gälde stugan och klippan. Tänk, att lefva här hela året om! Ingen växtlighet, endast litet mossa och ljung i en och annan fördjupning mellan klipporna. Stugan var grå liksom klippan, båten och fiskarens dräkt voro grå, luften var också grå — alt sammansmälte i en enformig, kall ton, som grep henne med en känsla af beklämning, och då hon satte foten på bryggan önskade hon nästan att hon aldrig hade kommit hit.

Först nu såg hon upp på fyrvaktaren, som kommit emot dem på bryggan. På en gång blef hon mycket blek och hennes ögon hängde sig fast vid honom med en underlig blick. Klippan, stugan, hafvet, alt försvann för henne i detta ögonblick; det var som en svindel och det skymde litet för hennes ögon. Men genom dunklet såg hon tydligt och klart den man, som stod framför henne, och det kom öfver henne med en förfärande visshet att nu var den timme slagen, som hon i hela sitt lif längtat efter; nu först skulle hon begynna att lefva.

Och då hon trädde in i den låga stugan hade hon ungefär samma känslor, som då hon kom på sin

första bal: en sakta hjärtklappning, en dunkel förnimmelse af att hon stod inför något afgörande.

Hvad var det väl hos honom som genast gjorde ett så starkt intryck på henne? Hon kunde ej göra sig reda härför, hon visste blott att den brännande längtan efter ått upplefva något, som under hennes tomma lif mer och mer fått makt med henne, nu liksom stod vid målet, och att denne främmande man hade hennes öde i sina händer.

Ett par trofasta, bruna ögon med ett egendomligt uttryck af bedjande ömhet samt veka, fylliga, skägglösa läppar bildade hos honom en underlig motsats till en viss trygg otillgänglighet i sättet samt en stor bredaxlad figur med en nästan brutal styrka. Han föreföll Aurore som en stor newfoundlandshund, som med ödmjuk hängifvenhet kysser sin herskarinnas hand, men som också är färdig att skydda och värna henne för hvarje fara och gifva sitt lif för henne, om det behöfs.

De talade ej mycket med hvarandra, då de stodo tillsammans uppe i fyrstugan. Aurore hade förlorat sin vanliga, säkra öfverlägsenhet, hennes blickar flögo litet oroliga kring rummet och hennes yttranden framkommo stötvis och med något nervöst brådskande i tonen.

Hans svar voro fåordiga, men hans ögon följde henne oafvändt.

Stugan hade två våningar med ett rum i hvardera. Vid det öfra var den stora, utbyggda lyktan

och här hade också fyrvaktaren ett litet bord med skrifbehör, en soffa samt en bokhylla, där Aurore, bland böcker af för henne okänt innehåll, också upptäckte Tegnér's samlade skrifter, Fänrik Ståls sägner och ett litet häfte Orchidéer af Sven Tröst.

»Ni tycker om poesi», anmärkte hon.

»Ja, det är så ensamt här ute på skäret — något sällskap skall man ha.»

»Har ni länge lefvat här ensam?»

»Ja, se'n min mor dog, det är nu tre år sedan.»

»Så — er mor har lefvat tillsammans med er här? Det måtte vara bra tomt för er att ha mistat henne?»

»Det är det också — fast hon var svag och hade den vurmen, att hon skulle kasta sig i sjön — så det var inte det lättaste att vakta henne.»

»Åh!» sade Aurore deltagande. »Hur vågade ni då ha henne hos er?»

»Jag var så kär i henne», sade han vekt.

Det gick en dallring genom Aurores inre. Hur den stämman skulle kunna säga: »Jag älskar dig!»

Blåsten hade tilltagit och fiskaren kunde icke hålla båten kvar vid klippan, i synnerhet som vinden hade kastat, så att det ej längre var lä vid bryggan. Han kom nu upp i stugan och uppmanade Aurore att genast stiga i båten för att fara hem. Det var ändå osäkert, om de i detta väder skulle kunna hinna hem innan mörkningen.

Fyrvaktaren såg ut genom fönstret.

»Det duger inte att ge sig ut nu», sade han i sin trygga, afgörande ton. »Han går mer och mer på nordlig — rakt stick i stäf — och till natten blir han stygg.»

»Hvad skola vi då göra?» utbrast hon och blef blek.

Han såg på henne och märkte det.

»Är fröken rädd för att stanna här?» sade han.

»Nej — inte det — men det går inte an — min mor skulle bli orolig — jag måste fara. — Kom!» sade hon till fiskaren, »vi begifva oss af genast.» Hon tog åter på sig hatten, kastade sjalen kring axlarna och skyndade ut. De båda männen följde henne.

Det stormade så, att hon knapt kunde stå upprätt, och det svartnade rundt kring horisonten. Hela den lilla klippan var omgifven af hvita, hväsande bränningar.

»Där borta på det där skäret är en god hamn», sade fyrvaktaren till fiskaren. »Ge sig dit med båten det fortaste han kan. Det fins ett enkom skjul där för väderdrifna seglare, så att han kan få skydd för natten. För fröken skall jag draga försorg.»

»Tack, men jag kan inte — jag törs inte — min mor — —», mumlade Aurore och ville hoppa ned i båten.

Då lade han sin stora, solbrända, välformade hand på hennes skuldra och sade med en viss godmodig öfverlägsenhet som till ett själfsvåldigt men älskvärdt barn: »Det hjälps inte, lilla fröken. Eftersom

fröken nu är här, är det jag som ansvarar för frökens lif.»

En behaglig känsla af tillit och trygghet grep henne; hon skulle icke önskat något högre än att få lägga sin hand i denne mans och säga: »Jag följer dig hvart du vill».

De stodo en stund kvar på bryggan och sågo hur båten på den korta färden till närmaste skär krängde och kämpade för att hålla kurs mellan bränningarna. Sedan gingo de tysta tillbaka till stugan.

»Det står alltid en gästsäng bäddad i nedra stugan», sade fyrvaktaren, då de gingo in. »Det händer alt ibland att man får ta emot villfarna seglare — det är väl mycket tarfligt, men så får fröken pröfva på det en gång också.»

Han gaf henne nyckeln till ett skåp i väggen och sade, att hon där skulle finna lakan och handdukar, samt satte in hennes matsäckskorg på bordet, hvarefter han blef stående vid dörren och såg på henne.

»Vill ni kanske låna mig något att läsa?» frågade hon.

Han gick efter Orchidéer och lemnade henne boken uppslagen samt pekade på en sida och sade: »Läs den där — den är vacker.»

Han blef ännu stående en stund, men då hon satte sig ned att läsa, gick han.

Dikten hette:

»Kom, vi sätta bo i dalen!

— — — — —
 Verldens sorl, det yra, tomma
 Ej besmitta skall vårt Eden.
 Osedd skall vår kärlek blomma,
 Lik en blåklint, skyld i säden.»

Hon fälde boken i sitt knä. Hvarför hade han gifvit henne just denna dikt att läsa?

Nej, det kunde icke vara med någon afsigt, därtill var han en alt för naiv natur; men denna dikt hade troligen särskildt anslagit honom, där han satt ensam ute på skäret med sitt inåtvända och svärmiska lynne.

Hvarför skulle ett så oöfverstigligt svalg skilja henne från denne man? Hvarför var han ej hennes like i samhällsställning, så att hon kunde få gifva sig åt honom och lefva och dö invid denna starka arm, som tycktes enkom skapad att beskydda ett älskadt väsende?

Hvarför, ja, hvarför?

Därför att hon var en förnäm dam och han en simpel fyrvaktare! Men hvad betydde väl en sådan tillfällighet som deras yttre lefnadsvilkor?

»Verldens sorl, det yra, tomma,
 Ej besmitta skall vårt Eden.»

Och hvad betydde väl hennes börd, hennes rikedom, hennes uppfostran här ute på det ensliga skäret, där de båda genom ett stormigt haf voro skilda från hela den öfriga verlden? Här voro de rätt och slätt

två ensamma människor, som ej hade något annat sällskap än hvarandra; den lilla stugan var deras gemensamma skydd mot ovädret, som rasade utanför — den nakna klippan var hela deras värld. Och så länge stormen varade och ingen båt kunde komma dit ut och hämta henne, var hon fattigare och ringare än han. Hans voro alla de föremål, som omgäfvade henne, han var herre här — hon egde intet, hon var hans gäst, och hon var helt och hållet i hans makt. Hon var icke rikare, icke förnämre än hvilken fattig fiskareflicka som helst. Hon var rätt och slätt kvinna — och han var man, en verklig man, sådan hon icke känt någon förr — stark och god, sann och trofast. Hvarför, hvarför skulle hon icke älska honom och se hela sin sköna midsommardröm förverkligad?

Hon steg upp och gick af och an i den tränga kammaren. Hon kunde icke sitta stilla, hon kunde icke uthärda att vara instängd på detta sätt. Hon ville slå upp fönstret, men fann att luckorna blifvit igen-skrufvade utifrån. Eftermiddagen hade gått utan att hon märkt det; det var alldeles mörkt i rummet, men uppifrån föll en ljusstråle genom springan på luckan. Det var från fyrlyktan, som brann i natten.

Hon svepte in sig från hufvud till fot i sin skotska pläd, öppnade försigtigt den tunga dörren på glänt och tittade ut. En häftig vindstöt kom i det samma och ryckte upp dörren med en sådan våldsamhet, att hon blef kullslagen på klippan utanför. Då hon bedöfvad och yr i hufvudet reste sig upp, hade dörren

slagits igen bakom henne och hon var utestängd. Vinden svepte omkring henne med en sådan våldsamhet, att hon blott med yttersta möda kunde hålla sig upprätt och måste trycka sig i nedhukad ställning tätt intill väggen för att ej blifva dragen ut i vattnet af vågorna, som slogo upp till hennes fötter.

Hon försökte att ropa på hjälp, men hennes stämma dog bort i stormen och hon hörde den knappast själf. I sin ångest grep hon en handfull grus, som slungats upp af vågorna, och kastade den mot rutan däruppe. Men knapt hade hon gjort det förrän hon ångrade det. Hvad skulle han tänka om att hon kallade honom till sig på detta sätt?

Hon lyssnade andlöst efter hans steg; det dröjde ej många sekunder innan dörren sköts upp, med ett språng var han bredvid henne och grep tag i hennes arm.

»Hvad tänker fröken på?» utbrast han.

»Det var så kvaft därinne», sade hon med bortvändt ansigte. Han ville draga henne in, men hon höll honom tillbaka. »Nej, nej, jag vill inte gå in. Hjälp mig blott omkring hörnet, på andra sidan är det lä och jag vill stå där en stund och se på stormen.»

Han höll hennes arm fast och tätt tryckt intill sin och de klättrade försigtigt utmed stugans vägg tills de kommo på andra sidan, där skenet från fyrlyktan klart belyste deras ansigten. Han böjde sig beskyddande ned öfver henne och svepte sjalen bättre omkring henne. Hon kunde läsa i hans ansigte, att

han hade suttit därinne med samma tankar som hon denna kväll. Hon hade hört många försäkringar om kärlek, men ingen så värtalig som den, dessa bruna hundögon nu upprepade i hvarje minut:

»Låt mig ligga vid dina fötter, och min högsta fröjd skall vara att tjäna dig. Men hotas du af någon fara, kan du tryggt förlita dig på mitt skydd. Blif min och jag släpper dig aldrig!»

Detta sade ögonen, men läpparna tego.

»En sådan här stormig natt var det mor drunknade», yttrade han slutligen tankfullt.

»Drunknade hon?»

»Ja — hon lyckades till sist att smyga sig undan mig och kasta sig i — och när jag fick upp henne var det för sent. Så seglade jag med liket till fastlandet för att begrafva henne — men jag fick ta det med mig hem igen.»

»Hvad vill det säga?»

»Hon var en själfspilling, sade presten — och att hon var svag var inte bevisadt, ty hon var klok i alt annat. Så nekade han henne kristlig begrafning.»

»Och hvad gjorde ni då?»

»Jag sänkte henne i vattnet just vid den här klipphällen och läste själf välsignelsen öfver henne, som man gör till sjös.»

Minnet af denna natt grep honom med djupt allvar, och hans stämma hade åter denna veka skälning, som trängde Aurore till hjärtat.

»Ni höll mycket af henne», sade hon.

»Ja — och jag har inte haft någon att hålla af sedan dess. Jag har lefvat här så ensam — och så'na här stormiga nätter brukar det komma för mig alt-sammans igen och igen — det är som om jag ännu kunde höra hur hon skrek, när hon sprang i.»

Aurore tryckte sig omedvetet närmare intill honom.

»Ni gör mig mörkrädd», sade hon.

Hon kom honom så nära att han blef yr i hufvudet och grep henne om lifvet.

»Härefter skall jag väl ha en annan natt att minnas, när det stormar», sade han.

Hon blef rädd; hans ansigtsuttryck hade plötsligt förändrats. Hon kom att tänka på en gammal tafla i hennes fars arbetsrum, som förestälde en ung faun och en skogsnymf lekande mellan träden, och hvilken hon som halfvuxen flicka ofta betraktat med ett visst välbehag. Sedan hade den blifvit såld och hon hade ej kommit ihog den förr än just nu, då hon mötte den lidelsefulla blicken från dessa bruna ögon. Hon gaf till ett anskri, slet sig lös och sprang ut på den yttersta klipphällen.

Man kunde gärna tagit henne för en skogsnymf i detta ögonblick. Den snäfva, modärna klädningen svepte sig omkring henne som ett tunt draperi, håret ringlade sig som en orm kring hennes hals och sjalen fladdrade rätt upp i vädret. I samma ögonblick hon kom upp på den lilla flata bärghällen, hvarifrån klippan nästan lodrätt stupade ned i vattnet, förlorade

hon jämnvigten och föll samt började glida utföre. Vid en liten afsats i klippan fick hon fotfäste och grep tag i en sälbuske, hvars lösa rötter voro nära att uppräckas.

Det var omöjligt att komma utför klippan till henne. Fyrvaktaren sprang därför ned till stranden och klättrade på några lösa stenar för att komma fram nedanför den afsats, där hon låg, och mottaga henne i fallet.

»Håll sig bara fast, fröken», ropade han till henne.
»Jag är strax där.»

Men i samma ögonblick hon såg, att han lyckats komma omkring klippan och var nära att nå henne, slöt hon ögonen, släppte busken med ett rop och störtade sig utföre. Fallet var ej synnerligen högt och en liten svagt sluttande klipphäll i själfva vattenbrynet hindrade henne från att ögonblickligen dragas ut i vattnet. I nästa sekund var fyrvaktaren där, grep henne i sina armar och blef ett ögonblick stående, med stor svårighet balanserande på de hala stenarna, under det vågorna slog honom högt upp till knäna.

Aurore skalf så att tänderna slog emot hvarandra; håret föll i tunga, våta massor öfver hans händer och hon andades kort och flämtande.

»Släpp mig», framstötte hon. »Det var med afsigt jag kastade mig i, fast jag blef rädd först och höll mig fast, då jag såg det svarta djupet. Släpp mig! Släpp mig!»

»Jag skall inte göra fröken något illa», sade han en ton af förödmjukelse. »Var inte rädd, jag skall inte glömma hvem fröken är och hvem jag är.»

»Nej, nej, det är inte för er jag är rädd. Släpp mig», upprepade hon. »Låt mig dö — det vore det bästa, som kunde hända mig nu.»

De sista orden dogo bort i en hviskning tätt intill hans öra.

Han tryckte henne häftigt intill sig, gjorde ett djärft språng, fick fotfäste och klättrade vidare. Då han åter gjorde en paus för att se sig om efter en säker sten, höll hon krampaktigt armarna om hans hals för att icke falla.

»Efter stormen», sade hon, »när de komma för att hämta mig, då — när vattnet är lugnt och klart, så att man ser botten — då skall jag inte vara rädd, men det är så hemskt att krossas bland bränningarna.»

Han svarade ingenting; han sprang från sten till sten mellan de skummande vågorna med stor vighet och raskhet, och det var något af trygg, obestridd eganderätt i det sätt, hvarpå han bar henne; men det var tillika så som man bär sin dyrbaraste egendom.

Stormen varade i tre dygn.

På morgonen af den andra dagen hade fiskaren synts göra ett försök att närma sig Måsknufven, men då det var omöjligt att landstiga där, hade han seglat hem. Först den fjärde dagen på morgonen syntes hans båt igen styra kurs mot den lilla fyr-klippan. Aurore och fyrvaktaren stodo tillsammans utanför

stugan och sågo honom nalkas. De stodo där i beklämd tystnad, en viktig fråga sväfvade på hans läppar, men han läste redan det ödesdigra svaret i hennes bleka drag.

Då båten var nära att landa vid bryggan, fann han slutligen ord.

»När träffas vi igen?» frågade han.

Då lade hon armarna om hans hals, lutade sin kind intill hans, slöt ögonen med ett uttryck af smärta och lycka på samma gång och kysste honom.

»Vi träffas inte mer», sade hon lågt, smärtfullt, innerligt.

»Då släpper jag dig inte», bröt han ut, och det drog upp ett oväder i hans ansigte.

Hon såg ångestfullt på honom.

»Du måste», sade hon. »Finner du det inte själf? Tror du, att min mor skulle låta mig stanna här? Och hur och hvar skulle vi kunna träffas?»

Hela den brutala våldsamheten i hans natur bröt nu ut i besinningslös vrede. Aurore var färdig att sjunka till marken af skräck, då hon såg hur hans ansigte vanställdes, hur ådrorna svälde i pannan och hur han knöt den väldiga handen emot henne.

»Hå hå! Står det så till?» skrek han. »Är du bara helt simpelt en vanlig en af det slaget? Jag kan vara god nog åt dig härute på skäret, då du inte har någon annan — med en simpel man som jag kan man tillåta sig hvad som hälst — men jag skall straffa dig, skall du se. Jag skall tala om för

hvem som helst, att en fin fröken som du inte är bättre än hvilken fiskarjanta som helst här på trakten. Och håller du dig inte själf för bättre än en af dem, skall du inte heller bli bättre behandlad.»

Han höjde sin knutna hand mot henne, färdig att slå henne till jorden. Hon greps af namnlös skräck och sprang undan med ett skrik.

Han skrattade.

»Feg är du med», sade han. »Det hör till.»

Hon beherskade sig och återvann sin värdighet som förnäm dam och som kvinna.

»Det är för vilddjuret hos dig jag är rädd», sade hon. »Men jag är icke rädd att dö. Om du vill, så tag mig på dina armar igen och bär mig ut på klipphällen — jag skall sluta ögonen och skall inte ropa på hjälp. Bestäm dig bara fort, båten landar strax!»

Hon betraktade honom med stora, allvarsamma ögon. Hon såg den strid, som utkämpades inom honom, och hon väntade med ett underligt, iskallt lugn på hans beslut.

Så stodo de flera minuter midt emot hvarandra, han med armarna korslagda och hufvudet nedsjunket mellan axlarna, under det svetten badade hans panna.

»Jag kan inte», utbrast han slutligen. »Mördare och själfspilling — nej, så långt har det ändå inte kommit med mig.»

Och med en plötslig öfvergång drog han henne intill sig, lindade med en nästan kvinlig åtbörd ar-

marna kring hennes hals, lutade sin panna mot hennes kind och bröt ut i en snyftning.

Aurore sköt honom häftigt ifrån sig.

»Nej, skymfa mig, jag tycker bättre om det — jag förtjänar det. O, det är uselt att ej hafva mod att vara trogen och sann.»

Båten landade nu, och två män sprungo upp på bryggan. Utan att vända på hufvudet gick Aurore med vacklande och osäkra steg ned och satte sig i aktern. Båten lade genast ut, Aurore såg ej åt land, hennes blickar följde vågorna, som i långa dyningar rullade mot båten och kom den att kränga på ett så obehagligt sätt, helt olikt dess lätta dans öfver böljorna på bortvägen i den begynnande stormen.

Ja, stormen, den var som lidelsen, som dragit fram öfver hennes lif — en lidelse, just sådan som hon alltid drömt den — men nu hade den blott lemnat efter sig dessa långa, suckande dyningar — hela vattenytan skälfde ännu efter det våldsamma upproret — och i hennes inre darrade äfven stormens efterdyningar med ångestfull bäfvan för den långa, hopplösa stiltje, som nu skulle komma.

Då de närmade sig land, greps hon af en stark ångest. Hon hade en förnimmelse af att torra, kvafva luftströmmar slogo emot henne från land och förtogo hafsvindens friskhet. De långsamma rullningarna och den mojnande vinden angrepo henne starkt och hon fick ett häftigt utbrott af sjösjuka.

Då hon slutligen steg i land, var hon yr i hufvudet och mycket matt. Hon gick långsamt med sänkt hufvud den lilla gångstigen fram, som ledde genom yppiga rågfält. Hon ryckte af de fullmogna axen och plockade sönder dem; en blåklint följde med, hon behöll den och bröt flera, det växte så fullt däraf mellan de gula stånden.

»Osedd skall vår kärlek blomma,
Lik en blåklint, skyld i säden.»

Då hon kom fram till gården, såg hon ett tomt ekipage med kusk och betjänt just köra ned till stallet. Hon gick in köksvägen och underrättade sig om hvilka de främmande voro.

Det var en brukspatron v. Holt med friherrinna och hennes bror, baron Gripenfeldt. Aurore visste, att baronen eljest stod i spändt förhållande till sin syster och svåger, emedan han ansåg henne ha gjort en mesallians. Nu hade han troligtvis kommit till dem enkom för att få en anledning att göra besök på Björkhamra, som låg 3 mil från svågerns egendom.

Ack, att icke få vara i fred just nu!

Emellertid hindrades hon ingalunda af sin förtrytelse från att göra en omsorgsfull toalett innan hon visade sig. Blotta medvetandet, att hon åter skulle inträda i sin egen societet, väckte hos henne alla verldsdamens slumrande instinkter till nytt lif, och hon återfick hela sin aristokratiska motvilja för

alt hvad som var ovanligt och uppseendeväckande. Hon blef därför nästan ond, då kammarjungfrun föreslog henne att taga sin röda foulardklädning med den gula spetstyniken.

»Klockan ett på middagen!» utbrast hon.

»Ja, när det är främmande.»

»En oväntad visit, ja. Då gör man väl inte toalett. Gif mig en af mina bomullsklädningar. Det är det enda som är chic en förmiddag på landet.»

Hon iklädde sig en af dessa modärna mångfärgade klädningar med mönstret hämtadt från våra mormödrars tid; halfkorta ärmor med breda, uppvikta guipyrmanschetter, mycket kort klädningskjol och högklackade skor samt strumpor i klädningens färg. En stor, framskjutande sufletthatt, som lade ansigtet i en mjuk skugga, och en ofantlig solfjäder af brokigt bomullstyg fullbordade utstyrseln. Det hörde till god ton att vara i trädgårdstolett, då man en förmiddag på landet välkomnade oväntade gäster.

Då hon nu stod färdigklädd framför spegeln med uppfästadt hår och omsorgsfullt dragande de långa ofärgade »gants de Suède» utanpå klädningsärmarna, föreföll det Aurore som återsåge hon en gammal bekant, som hon ej på länge träffat och som genom den långa skilsmässan blifvit henne främmande och likgiltig. Hon gick som i en dröm utför trapporna, och ännu då hon lade handen på dörrlåset upprepade hon mekaniskt för sig själf:

»Osedd skall vår kärlek blomma
Lik en blåklint, skyld i säden.»

Det undgick ej Gripenfeldt, att Aurore var förströdd, och den påfallande förändring hennes utseende undergått, sedan han såg henne sist, oroade honom såsom något främmande och oförstådt. Det hade kommit något så egendomligt besjäladt i hela hennes uttryck. Färgen kom och gick, såsom den aldrig brukat göra förr, ögonen fingo lätt ett frånvarande uttryck, som om de skådat någonting långt borta i fjärran, alla ansigtets linier hade blifvit så rörliga och känsliga, läpparna hade en viss, nästan omärklig skälfning. Hon var underbart vacker, men denna nya, främmande skönhet, som kommit öfver henne, irriterade honom såsom en personlig förolämpning. Hvad hade hon väl upplefvat som kunnat förändra henne så?

Han frågade, om några främmande gästade Björkhamra under sommaren. Underrättelsen, att de lefvat där i fullkomlig enslighet tillfredsstälde honom dock ej. Något hade händt, det var säkert. Hans cynism ledde hans misstankar på de rätta spåren.

»Hurudan var den där fyrvaktaren, som fröken gästade?» frågade han plötsligt.

Frågan kom oväntadt och Aurore hade svårt att beherska sin sinnesrörelse.

»Fyrvaktaren?» upprepade hon och strök upp de långa handskarna, som ville falla ned. »Hurudan han var — det tog jag verkligen ingen notis om.»

Hon reste sig och frågade, vänd till fru von Holt, om de ej skulle gå ett slag i trädgården. »Vi ha inte mycket blommor», sade hon, »men rosenkvarteret håller sig ännu vackert.»

»Hvem lagade maten därute hos fyrvaktaren?» frågade fru von Holt, som visade sig tröttande nyfiken.

»Jag lagade själf min mat», svarade Aurore och gick litet före de andra nedåt trädgårdsgången.

»Fröken fick således göra ett lärospån i husliga dygder», skämtade fru von Holt. »Nå, han hade väl ingenting annat än salt fisk, kan jag tro?»

»Åhjo», svarade Aurore och bröt ett par rosor.

»Han tog väl lite artigt betaldt för ditt uppehåll där», inföll nu modern. »Sådant där folk vet alltid att begagna sig af tillfället.»

Dessa ord och en cynisk blick från baron Gripenfeldt, som åtföljde dem, verkade på Aurore som ett slag i ansigtet. Med ens kom det öfver henne hvilken gränslös försmädelse det var att ha inlåtit sig i ett sådant förhållande som hon hade gjort. Den misstanke, som stod att läsa i baron Gripenfeldts ögon, besudlade henne och stämplade henne som en vanlig äfventyrerska.

Hennes ögon följde blomsterrabatterna, släpade sig fram utmed jorden och förmådde ej lyfta sig.

»Jag hoppas att den där fyrvaktaren bemötte fröken med tillbörlig respekt?» yttrade Gripenfeldt halfhögt och böjde sig lätt emot henne.

Själfbevarelseinstinkten vaknade åter hos henne.

»Hvad menar baron?» sade hon mycket skarpt, i det hon upplyfte hufvudet.

»Jag menar — om han burit sig på något sätt ohöfligt åt, så skulle han få med mig att göra.»

»Man bör aldrig slå sig själf till riddare», ytttrade hon i sin mest högdragna ton. »Ännu har aldrig någon vågat att förolämpa mig och jag vill inte håller tillråda baron att göra det.»

»Saken är sjuk», tänkte Gripenfeldt inom sig. »Hon är stursk ännu, men jag skall nog veta att kväsa henne.»

Då de främmande rest ville Aurore genast säga sin mor god natt. Hon var orolig för att blifva utsatt för flera frågor. Men friherrinnan häjdade henne: »Vänta, får jag tala litet med dig först», sade hon och förde henne in i sitt eget rum, där hon med en hemlighetsfull min stängde dörrarna. Hon hade röda fläckar på de litet skarpa, magra kindkotorna och såg ytterst uppretad ut.

Aurores hjärta klappade af ångest. Hon var rädd för moderns skarpa blick.

»Du må tro jag har gjort en treflig upptäckt medan du var borta», utbrast friherrinnan och hopade i soffan af förargelse. »Mejerskan har fört falska räkenskaper. Hon har sålt ett par kannor mjölk för egen räkning hvarenda dag. Hon skall nu genast bort, det gemena stycket.»

Det blef nu på en gång slut med den vackra sommaren. Svåra stormar och regnskurar samt en kyla i luften, som vore man i oktober månad. Hela den rika skörden blef förstörd, rågen låg och grodde i skylarna och kunde icke inbärgas, hvetet stod och ruttnade på fälten, bladen sopades bort af träden och lågo massvis och klibbade vid den våta marken, kvälarna voro kolsvarta och själfva septembermånskenet gick förbi utan att man en enda afton fick njuta däraf. Det började blifva kusligt på landet, men friherrinnan vidhöll sin plan att stanna kvar tills frukten var inbärgad och hon fått sylta hela sitt vinterförråd. Först i oktober återkommo de därför till Stockholm. Nu, då friherrinnan hade litet mer tid och sinneslugn började hon först observera på sin dotter och göra vissa iakttagelser, som snart för hennes klarsynta blick uppdagade hela sanningen. Hon tog henne i förhör och fick henne att bekänna allt.

Om Aurore hade fruktat några förebråelser, fann hon snart att hon misstagit sig. Friherrinnan bedömde ej sådana felsteg synnerligen strängt. Hon var själf känd för att ha haft ett par äfventyr i yngre dar — dock först som gift — och det samma visste man ju om mer än en af hennes umgängesvänner. Hufvudsaken var nu blott att undvika skandal. Aurore måste gifta sig och detta så fort som möjligt.

Friherrinnans första tanke var att skrifva till grefve Kagg, som ännu var kvar på sin egendom, och låta

honom veta att Aurore nu var benägen att lyssna till hans frieri.

Men då hon närmare öfvervägt saken, började hon plötsligt fattas af ett verkligt raseri; hon kom in till Aurore i hennes rum, och de förebråelser, som uteblifvit vid den första bekännelsen, började nu hagla öfver henne. Genom sitt skamlösa beteende hade hon ju nu gått miste om det bästa parti i hela Sverges rike. Ty så beskedlig grefve Kagg än var, så skulle han naturligtvis, då vissa upptäckter gjordes, ställa till skandal och troligtvis fordra skilsmässa. I den nuvarande situationen kunde man ej lita på någon annan man än den, som behöfde pengar. Men det var hårdt att behöfva betala en mågs skulder och kanske också bestå honom ett kostsamt underhåll, då man kunde fått sin dotter gift med den rikaste man i landet, och de förebråelser Aurore nu fick motaga uppenbarade på ett öfverraskande sätt att den förnäma friherrinnan var i besittning af ett mycket rikt ordförråd inom en genre, som man skulle kunnat tro vara helt och hållet främmande för henne. Men Aurore blef dock ej synnerligen förvånad; hon hade under sommaren hört detta ordförråd flitigt brukas emot godsets underhafvande.

Sedan friherrinnan uttömt sin första vrede stängde hon in sig på sitt rum och funderade. Hon använde aldrig lång tid till att gräma sig öfver hvad som ej kunde hjälpas; handling var hennes sak, i rak motsats till dottern, och hon hade snart satt sig in i det

oundvikliga. Aurore skulle gifta sig med baron Gripenfeldt och friherrinnan skulle förbinda sig att underhålla dem, och så småningom — icke på en gång, ty han fick icke göras oberoende — afbetala hans skulder.

Hon erinrade sig, att Gripenfeldt fått en kommandering till Carlsborg och snart skulle afresa dit. Detta föll sig synnerligen lägligt, då det gaf en osökt anledning att påskynda bröllopet.

Hon kom i en litet blidare sinnesstämning tillbaka till sin dotter och meddelade henne sin plan.

Aurore fattades af en liflig afsky, då hon hörde detta cyniska program kallblodigt föreläggas sig. Men hon kände på samma gång, att hon ej hade kraft att motsätta sig moderns vilja.

Hon kastade sig ned på soffan i sitt rum med hufvudet tillbakalutadt och händerna pressade mot ögonen. Hur skulle hon kunna rädda sig själf från den förnedring som väntade henne? Det fans blott en enda utväg. Hon ville resa tillbaka till sin mors egendom och gömma sig där till dess hennes barn blifvit födt, då ville hon taga det med sig och segla ut till det ensamma skäret med fyrstugan. Här ville hon lägga barnet i faderns armar och bedja honom att taga det och uppfostra det i tarflighet och arbete. Om det blef en flicka, ville hon hållre att hon skulle bli grof och simpel, att hon skulle få arbeta och slita ondt, få en man, som kanske drack sig full och slog henne, än att hon skulle växa upp i stora världen och blifva en förnäm dam som hennes mor.

Och sedan ville hon gå ut på den yttersta klipp-
hällen, den där hon halkat den där natten då *han*
stod nedanför och tog emot henne — hon ville ligga
stilla med slutna ögon och låta sig glida — glida
sakta utföre. Hon kände den kalla, salta vågen, som
kröp alt längre upp på klippan, nu nådde den henne
— den lilla busken, i hvilken hon ofrivilligt höll sig
fast började lossna — ännu en våg och hon lyftes
upp från klippan och slungades ut — men nu greps
hon af samma fasansfulla känsla, som den där natten,
hon gaf till ett ångestrop och for upp på golfvet med
händerna knäppta öfver pannan. —

Röster i salongen! Det kommer någon främ-
mande. För sent att obemärkt stänga dörren!

Friherrinnans röst, blid, förbindlig:

»Vi ha väntat baron alt sedan vi kommo till
staden. Min dotter är inne hos sig — jag skall bedja
henne komma ut.»

I detta ögonblick kände Aurore det, som om
något hade dödt inom henne. Hvad lönade det att
kämpa emot — hvad tjänade det till att söka döden —
hon visste nog att hon ej skulle hafva mod att full-
följa detta beslut. Dödsångesten skulle fatta henne i
det afgörande ögonblicket, och hon skulle begärligt
gripa ett halmstrå för att rädda sig — liksom hon
nu grep den eländiga räddning, som erbjöds henne.

Hon visade sig i dörröppningen under den upp-
lyftade portiären och strax därefter fick friherrinnan
ett ärende ut.

Hon dröjde närmare en halftimme, innan hon fann lämpligt att komma tillbaka in. Hon fann då Aurore stående vid fönstret med ryggen vänd åt rummet och baronen gående af och an, vridande på sin klockkedja.

Då Aurore hörde henne komma fram åt rummet vände hon sig om. Hon var så blek, att friherrinnan trodde henne färdig att svimma. Hon famlade med handen efter stolsryggen, stödde sig tungt mot den och sade med ett framtvingadt småleende:

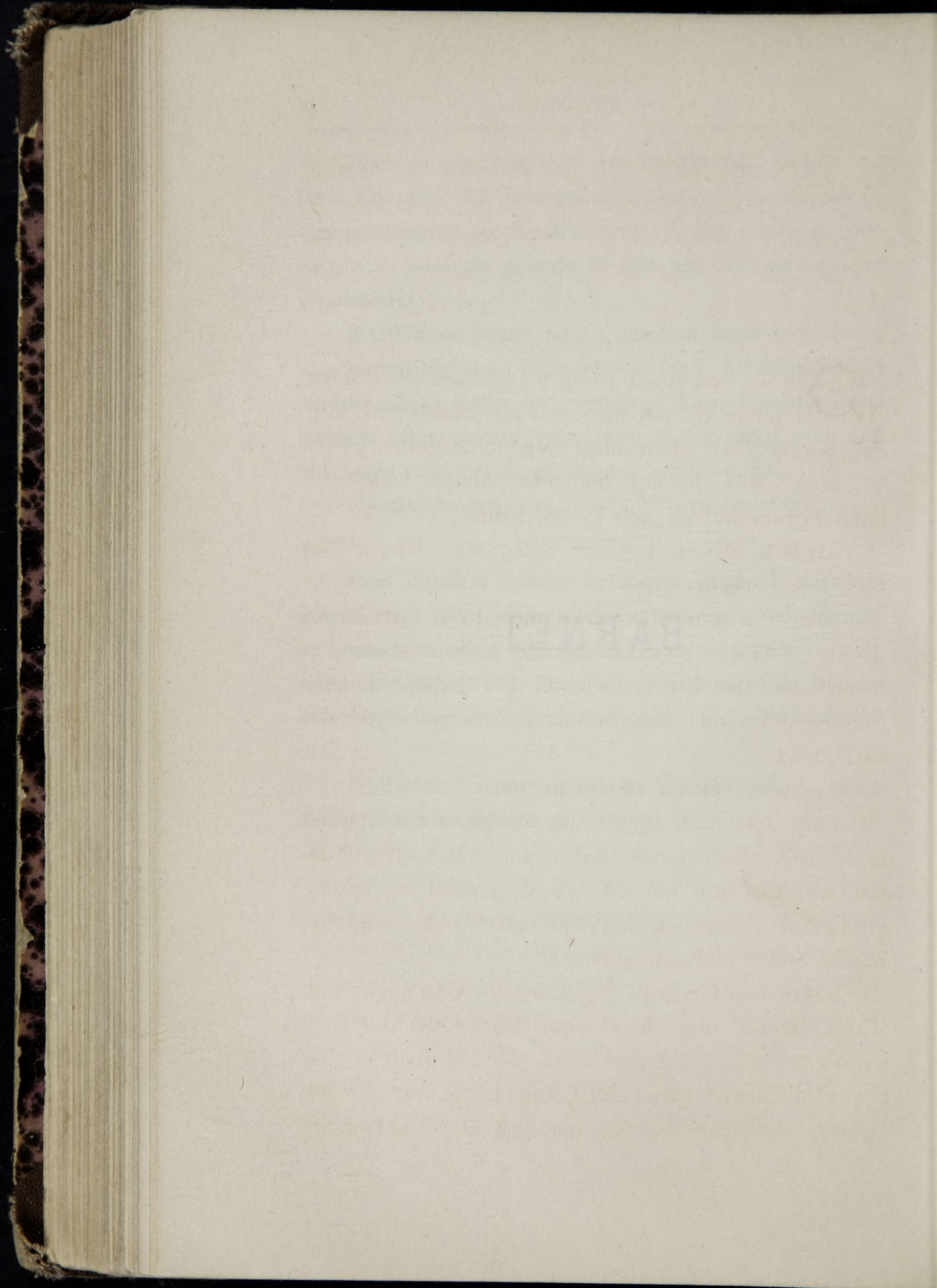
»Gratulera oss, mamma! Vi äro förlofvade.»

Kort därefter firades bröllopet med så mycken offentlighet som möjligt, tio marskalkar och tärnor, en lysande samling ordensband och kraschaner. Vigseln förrättades i kyrkan af en ordensprydd biskop och högtidligt och gripande ljödo vigsselformulärets ord:

»Altså stadfäster jag, såsom Christi tjänare, detta Edert äktenskapsförbund — —»

"BARNET."

»**D**u ser ledsen ut i dag», sade den lilla doktorinnan till sin man, då han kom in till middagsbordet efter en ovanligt lång mottagning.

Han strök hennes hår från pannan, böjde tillbaka hennes hufvud och kysste henne.

»Hur är det med *barnet* i dag, då? Du är litet blek i dag, tycker jag.»

»Du får inte bli ond på mig, Rolf, men då du dröjde så länge, lyssnade jag vid dörren för att höra hvem som var inne. Och då hörde jag ett fruntimmer gråta och skratta om hvartannat — det lät så hemskt.»

Doktorn fick en allvarsam min.

»Jag har ju förbjudit dig att gå in i kabinettet under min mottagning», sade han. »Men då jag nu ser, att jag inte kan lita på dig, skall jag hädanefter läsa dörren mellan kabinettet och sängkammaren under mottagningarna.»

»Men hvarför skall jag aldrig få veta någonting. Tala om för mig, hvad som felades det där fruntimret.»

»En läkare talar aldrig om något om sina patienter, mitt barn — det har jag sagt dig många

gångar. — Och det är i alla fall 'ikke noget for Börnene, sa' Uglemor'», tillade han med ett försök att anslå en skämtsam ton. »Hvad har du att göra med alt det som är sorgligt här i verlden? Jag ser tillräckligt däraf. När jag kommer hem, vill jag ha litet solsken. Seså, skjut inte ut läpparna så där, det klär dig inte.»

Han satte henne på sitt knä, kysste henne och jollrade med henne, tils hon slutligen ej kunde låta bli att draga litet på munnen.

»Gudskelof, nu lyser solen upp igen», sade han lättad och reste sig. »Låt oss nu äta middag och så skall jag se till, om jag inte kan gå med dig på konserten i afton, som du så gärna vill.»

Det for en skugga öfver hennes ansigte.

»Tack, jag bryr mig inte längre om konserten», sade hon.

Det gjorde doktorn ledsen. Det var detta obegripliga med henne, att hon alltid blef liksom missnöjd, då man erbjöd henne ett nöje eller en gåfva, som hon förut önskat sig.

Emellertid gingo de till bords och funno som vanligt matbordet prydt med blommor och frukter. Detta var Ninas verk, och den enda del hon tog i anordnandet af middagen. Hon visste ingenting om maten — det var hushållerskans sak — hon var till och med så likgiltig, att hon ej ens märkte om maten var väl eller illa lagad, hvarför doktorn alltid vände sig direkt till hushållerskan med sina anmärkningar.

Det hade ej varit så från början. Första tiden de voro gifta hade Nina med stor ifver egnat sig åt det husliga, men som hon var fullkomligt oerfaren, hade hon begått åtskilliga små misstag. Doktorn hade en gång funnit henne i köket gråtande öfver kokboken, och från den stunden beslöt han att *barnet* skulle befrias från dylika bekymmer, och gick genast, oaktadt Ninas lifliga invändningar, och anställde en hushållerska. Nina kände sig kränkt öfver att på detta sätt blifva afsatt i sitt eget hus — mer kränkt, än om hennes man yttrat sitt missnöje med hennes oförmåga och fordrat att hon skulle lära sig att sköta sitt hus själf. Då skulle hon nog också lärt sig det, ty hon hade så god vilja. Men från den stund hushållerskan kom, satte hon ej vidare sin fot i köket.

De hade redan varit gifta i fem år, men voro ännu altjämt midt upp i smekmånaden. Doktors tid var strängt upptagen och han hade aldrig kunnat egnas så mycket som en hel dag åt sin hustru. Men för hvarje ledig mellanstund var det hans högsta glädje att höra hennes muntra småprat, och ingenting kunde så vederkvicka honom efter en sträfsam och ofta bekymmerfull dag som att blicka in i dessa vidöppna blå förgät-mig-ej-ögon, hvilkas rena, lugna blick han ej kunde fördraga att se grumlad af den flyktigaste skugga.

De hade blott en enda sorg, och det var att deras äktenskap ej skänkt dem några barn. Första året hade de haft ett hopp, som gick om intet till

följd af Ninas barnsliga oförsigtighet. Sedan dess hade hon varit litet klen, och de hade nu vant sig vid den tanken, att de aldrig skulle ega någon annan än hvarandra. Saknaden låg dock och gnagde på dem båda i tysthet och vid minsta anledning bröt den fram igen.

Doktorn var af naturen ytterst barnkär; hans sätt, som i allmänhet hade en viss tillbakadragen kyla i beröringen med främlingar, fick ett drag af gossaktighet, då han lekte med barn. Ingen hade en sådan förmåga att roa dem, som han, och ingen kunde bättre trösta och lugna på samma gång som beherska ett sjukt barn, än han.

Han hade själf aldrig riktigt fått vara barn. Uppfostrad i ett mycket strängt hem från den gamla tiden, där barnen foro upp och stodo som tända ljus kring väggarna, då fadern kom in i rummet, där rottingen stod i vrån bakom faderns skrifbord och kom i viften vid minsta stapplande på lexan eller minsta tjufpojkestreck, hade han aldrig vetat hvad barndomens sorglöshet ville säga. Sedan hade han studerat och svält i Upsala, som läkare fick han snart en vidsträckt praktik och fick se mer af livvets sorgliga än af dess ljusa sidor.

Men barnet i honom hade aldrig blifvit förkväfdt, och då hans hopp att blifva far hade gått förloradt, och barnkammaren, som redan var stäld i ordning till den väntade, inreddes till ett kabinett åt hans hustru — då gjorde han i stället hela sitt hem till en barnkammare, barnet, som herskade där, fick

icke växa, blifva allvarsamt och få syn på lifvets skuggor; det barnsliga hos henne måste framför alt vårdas och skyddas, ty det var den källa, ur hvilken han hämtade vederkvickelse, då han var trött och förstämd, samt styrka till nya ansträngningar. Så länge hon var lycklig och fullkomligt omedveten om alt ondt, fans det ju ännu lycka och renhet i verlden — och han var ingen pessimist, han hade ett behof att tro på det goda i lifvet, och hon var för honom förkroppsligandet af denna hans tro.

Kunde han någon gång bli missnöjd med sin lilla hustru, så var det när han kom underfund med att hon ibland sökte genombryta de stängsel, hvarmed hans kärlek omgärdade henne mot den yttre verlden. Och dessa upprorsförsök började förekomma alt oftare för hvart år som gick.

Hon hade sina anfall af hvad han ansåg som barnslig nyfikenhet, då hon envist fordrade att få veta ett eller annat sorgligt förhållande, som hon händelsevis hört omtalas, eller att få förklaring på en eller annan oförstådd antydning, som hon uppsnappat ute i sällskapslifvet.

Hon hade blifvit på samma sätt omhuldad och bortskämd alt sedan hon var barn. Hon hade aldrig haft några syskon och hade tidigt mist sina föräldrar, hvarför hon uppfostrats af farföräldrar, tanter och farbröder. Hon var det enda barnet i en hel slägt af gamla, och det barnsliga i hennes väsende hade alltid utgjort hennes omgifnings högsta fröjd.

Man kallade henne aldrig annat än *barnet*, och hennes man, som var flera år äldre än hon, antog genast detta smeknamn, som väl tycktes passa tillsammans med det barnsliga i denna lilla spensliga figur och detta mjuka, oregelbundna ansigte med upp-näsan och de runda, kysstäcka läpparna.

Men ingen hade märkt, att då Nina satt allvarsam och ej visste sig iakttagen, kunde hon ibland få ett grubblande uttryck i de blå barnaögonen och ett litet missnöjdt och sorgset veck i pannan. Det var så mycket, hon såg omkring sig, som hon icke förstod. Hvarför dolde man alt möjligt för henne. Hvarför afbröts ofta samtalet i familjekretsen helt tvärt, då hon kom in i rummet?

Detta hade alltid sårat henne, till och med då hon var liten. Men sedan hon blef gift och fann att hennes man också deltog i dessa samtal, som ej kunde fortsättas i hennes närvaro, sårade det henne ännu mer.

Genom ett slags egendomlig skygghet i alt hvad som rörde hennes inre känslolif och som hos henne gick hand i hand med den mest barnsliga öppen-hjärtighet, då det gälde ytligare intryck, afhölls hon dock från att meddela någon sin ömtålighet i detta fall. Och doktorn genomskådade henne icke alls. Han var själf så klar och öppen, att det aldrig föll honom in att misstänka att hans hustru dolde något för honom. Var *barnet* ledsen, skulle man söka muntra henne — det var hans enkla taktik.

Den som såg honom i sådana stunder jollrande

och lekande med henne, skulle knappt kunnat känna igen den allvarsamme läkaren med det alltid lugna och vänliga, men litet kyliga sättet och de genomträngande grå ögonen, som hade en vänlig och öppen men dock kall blick. Han var högt uppburen som läkare och röntte det mest hängifna förtroende af sina patienter. Blott han visade sig, blef det vanligtvis lugn och hoppfullhet i sjukrummet; hans låga men klara stämma, hans lätta gång och högburna hufvud ingåfvo öfver alt sympati och förtroende på samma gång som en ganska hög grad af respekt. Det skulle aldrig kunnat falla någon in att vara olydig mot någon af hans befallningar; han var för sina patienter, framför alt naturligtvis de kvinliga, ett slags halfgud, som stod öfver alla andra dödliga.

Då han gifte sig, hade kritiken öfver hans hustru ej varit af de mildaste. Alltid gifte sig öfverlägsna män med sådana där små näpna dockor, det var för sorgligt! Många bittra tårar fälles i smyg den dagen, hans förlofning blef bekant, och han var ej så alldeles okunnig härom, ty det hade mer än en gång händt honom att han hade fått mottaga grannliga förtroenden af kvinliga patienter, som i sitt försvagade och nervösa tillstånd ej längre ens önskade att göra någon hemlighet af att han var herre öfver deras öde. Anonyma och undertecknade biljetter, svimningsscener och dylikt hade ofta förekommit, men han mottog alt med denna lugna öfverlägsenhet, hvori kanske hans förnämsta tjuskraft bestod.

Hittills hade doktorn tillbragt alla jular på landet med sin hustru hos hennes farmor, men detta år hade han så många sjuka, att han ej kunde resa bort en enda dag. En ogift moster till Nina inbjöds att fira julaftonen hos dem, men trots alla dyrbara presenter som växlades var stämningen litet tryckt.

Doktorn kunde ej undgå att tänka på sitt barn-
domshem, som, oaktadt all den stränghet där rådde, ständigt stod för honom i ett kärt och vördadt minne. De hade varit många syskon, och voro hvardagarna delade mellan arbete och tuktan och kosten tarflig och knapp, så fick man om helgdagarna roa sig så mycket grundligare och äta sig så mycket mer mätt, och dessa feststunder stodo också så lysande och fulla af jubel för hans minne. Ja, såsom julen firades där, var det först en riktig jul. Men här i de dystra rummen utan barnröster och barnfjät föreföllo honom julgranen och gåfvorna blott som en teaterdekoration eller en betydelselös ceremoni, afsedd att dölja den inre tomheten.

»Om vi skulle ställa till en barnbjudning annandagen», utbrast han plötsligt och klappade Ninas händer, som ännu sysslade med paketen på julbordet. »Hvad säger du om det, skulle det inte vara treffligt? Vi bjuda alla barnen i de familjer, där jag är läkare — och så låta vi dem dansa kring julgranen och plundra all den där granna konfekten — ty hvad skola vi själfva med den att göra.»

Nina samtyckte med en viss tvekan. Att se alla

rummen fulla af främmande barn — och ej hafva ett enda eget ibland dem! Det skulle nog göra henne måttlig glädje.

Doktorn åter sysselsatte sig mycket lifligt med förberedelserna till den lilla festen. Han knöt själf en mängd små paketer — ett till hvart barn — mellan konfekten på granen. De små gåfvorna hade han också själf varit ute och köpt på förmiddagen. Nu kom han ut i köket, där hans hustru och moster Ava, båda lika opraktiska, höllo på att baka pepparkakshjärtan, som hade den förargliga egenskapen att alltid taga åt sig för mycket värme och blifva brända. Han begärde litet deg och formade själf med lätt och säker hand en välmående julgris, med mandlar till ögon, sådana som brukade vankas i hans barn-doms-hem. Han var munter som en skolpojke, tog Nina om lifvet och svängde om henne midt för hushållerskans ögon och fick sin rock nedmjölad.

Barnen fingo samlas i förmaket, där blott ett enda ljus brann i kronan. Nina skulle sysselsätta dem därinne, medan doktorn tände granen. Moster Ava trippade bredvid honom med ett vaxljus i handen i den alldeles oriktiga föreställningen att hon hjälpte honom.

Han njöt af att tänka på med hvilken spänning barnen nu stodo väntande därinne, och han dröjde med flit att öppna dörrarna, för att ej, som han sade till moster Ava, onödigtvis förkorta en af lifvets lyckligaste stunder.

»Jag mins inte mer än ett ögonblick i mitt lif, som kan jämföras med dem, då jag stod och väntade på att komma ut och se julgranen», sade han.

»Skall jag försöka gissa hvilket det var», frågade moster Ava leende.

»Åh!» sade han, »det behöfs inte. Jag talar alt för gärna om det igen — hur ofta som hälst. Jag stod i salongen, där bröllopsljusen brunno och gästerna voro samlade — men jag hvarken hörde eller såg någonting. Svärmor hade just gått in i hennes rum för att hämta henne — jag såg på den slutna dörren och visste att därinnanför stod hon så snö-hvit och ren — kanske litet rädd och blyg, men ännu mycket mera glad. Ack, jag har intet fördrag med all vår pessimism och all vår 'Weltschmerz'», utbröt han. »Att påstå, att lifvet är bara sorg och strid, då det eger sådana stunder.» Han slog med en viss éclat upp båda dörrarna till förmaket, väntande att få se barnen stå och trängas vid dörren för att hufvudstupa komma störtande ut i ljusskenet. Men ingalunda — de stodo uppradade kring vägvarna, alldeles som stort folk på en supé, förlägna, högtidliga och konstlade. Sedan de fått bilda ring kring granen och dansen kommit i gång, blefvo de litet liffigare, men någon riktigt munter stämning blef det dock icke.

»Det är bäst vi börja med lotteriet med det samma», sade doktorn. »De vänta nu med en sådan

spänning på sina julklappar, att de inte ha något nöje af dansen.»

Men långt ifrån att förbättras, blef sinnesstämningen mycket sämre efter lotteriet. Ty det fans icke ett enda litet barnahjärta ibland dem, som icke klappat af de vildaste drömmar om de mest sago-
lika ting, som denna lilla mystiska papperslapp med sitt nummer skulle bringa dem. En flicka var i sitt innersta alldeles öfvertygad om, att hon skulle få en stor, stor docka, lika stor som hon själf, med riktigt hår och ögon som kunde blunda, och hvilken dessutom — det hade länge varit hennes dröm — hvilken kunde gå. Att ega en docka, som kunde gå — det syntes henne såsom höjden af all jordisk lycka — och hvarför skulle hon inte få sin önskan uppfylld just nu, då hon var på ett främmande ställe och fick en sådan där papperslapp som hon aldrig hade fått förr — och så hos doktorn till på köpet, doktorn som kunde allting. — Under den långa väntan hade hennes hopp öfvergått till full visshet; och när hon slutligen fick ett litet paket i sin hand, blef hon visserligen först litet häpen, men tröstade sig med en obestämd föreställning om, att nog kunde det väl vara en stor docka ändå, fast paketet var så litet. Hon öppnade det med högt bultande hjärta och fick upp — en bilderbok, en bilderbok, som hon hade så många af förut, hvilka hon aldrig brydde sig om att se i, och som voro så tråkiga, så tråkiga. Hon var tillräckligt väluppfostrad för att försöka dölja sin djupa miss-

räkning, men det lyckades ej, hon stod och kämpade med gråten. Då kom brodern och retades litet med henne, som han ofta brukade göra, och då bröt det löst, hon gaf honom en örfil och fick naturligtvis genast en igen, och så började båda att gråta.

Det var nästan icke ett enda af barnen, som ej kände sig sviket. Alla hade hoppats på något utomordentligt, och gåfvorna bestodo blott af helt vanliga små leksaker, som de allesammans kände till förut, och så voro de afundsjuka den ena på den andra, och så råkade en flicka få en käpphäst och en pojke en docka, och så hånade de hvarandra här för, och när Nina föreslog att de skulle byta, blef flickan, som tycktes praktiskt anlagd, rädd att hon skulle förlora på bytet och föreslog att gossen skulle gifva två konfektbitar i mellangift, hvarvid denne, som var mycket svag för sötsaker, skyndade sig att stoppa alla sina konfektbitar i munnen på en gång. Kort sagdt, ingen var nöjd och glad, och Nina allra minst. Hvilken sorglig ersättning var icke detta för en vanlig naturlig julfest med egna barn, hvilkas lynnen man förstod sig på och hvilkas vilja man hade i sina händer.

»Jag har en särskild julgåfva till *barnet*», hviskade nu doktorn till henne, och pekade på ett litet paket, som ännu hängde kvar på granen.

»Men jag har ju redan fått så mycket julklappar på julafton», inföll hon allvarsamt.

»Ja, men inte skulle du därför vara utan på en

sådan här dag», sade han. »Skulle du bara stå och se på, när alla andra öppnade sina små paket.»

Det var något i dessa ord, som sårade henne djupt. Var hon då verkligen så själfvisk, att hon ej skulle kunna glömma sig själf och vara lycklig bara af andras glädje.

På aftonen, då doktorn kom in till henne i sängkammaren, låtsade hon sofva — men han märkte, att hon låg och grät med hufvudet i kuddarna.

Det skar honom i hjärtat att höra det. Hur misslyckad var inte hela idén med denna barnbjudning. Den skulle ju helt naturligt väcka till lif den saknad och den modersinstinkt, som slumrade hos henne.

Han kunde ej säga något för att trösta henne. Var icke hennes sorg äfven hans?

Men något måste göras för att förströ henne, gifva henne mer sysselsättning. Hon var för mycket ensam — han var ju ständigt upptagen, och de hade mycket litet umgänge. Han gick ej gärna bort om aftnarna, hans praktik tilltog alltjämt och han var öfveransträngd redan, ehuru ännu i sin bästa ålder. Ett helt lif af oafåtligt, strängt arbete ända från den ålder, då andra barn ej ännu lemnat lekstugan, och försakelser under de viktigaste utvecklingsåren hade undergrävt en af naturen väl organiserad fysik; han anfölls ofta af en stark trötthet och hade emellanåt vissa hjärtsymptom, som oroade honom. Han kände, att han måste vara försiktig; och dock — kunde

han väl därför döma *barnet* till att ständigt sitta hemma och afsäga sig alla de nöjen, som voro naturliga för hennes ålder!

Efter denna dag började han föra henne omkring på visiter i några familjer, där han var läkare och där man gjorde stora baler. Nina fick göra sig flera toaletter, var glad och yr i dansen som en ung flicka samt firades och kurtiserades litet grand, till sin mans stora tillfredsställelse, och just lagom för att ha roligt.

Men doktors hjärtsymptom tilltogo; medan Nina klädde sig till bal en afton, låg han sorgsen på sin soffa och funderade öfver, hvad han skulle gifva henne i ersättning, då han ej vidare orkade följa henne bort.

Då kom hon instörtande till honom i släpande, spetsgarnerad hvit underklädning — hufvudet redan klädt med blommor.

»Kan du tänka dig, att min nya klädning missklär mig alldeles fasligt», sade hon. »Jag sätter den inte på mig vidare — då blir jag hållre hemma i afton.»

»Hvad är det då för fel med den?» frågade han. »Tyget var ju så vackert.»

»Ja, det är just det förtretliga. Klädningen är utmärkt vacker — men den missklär mig.»

»Och ljusblått, som just är din färg».

»Ja, inte sant? Jag har ju alltid sett bra ut i ljusblått? Och nyss, när jag hade den på, såg jag att jag var så ful — ja, vet du, riktigt ful. Moster

Ava är här för att se mig klädd — och hon tyckte det med. Kom in, moster Ava, och säg hur söt du tyckte jag var i den blå klädningen.»

»Min stackars unge», sade moster Ava, som visade sig i dörren. »Det är verkligen så, att du deklinerat litet på sista tiden — det vill säga inte deklinerat precis, men du har blifvit blekare och — det är underligt, men ögonen — ögonen, som alltid varit så förinnerligt söta — de ha blifvit lite matta — tycker inte Rolf det?»

»Jo, det har jag verkligen tyckt en tid», sade doktorn och reste sig mycket fort ur sin liggande ställning, som om plötsligt en tanke fallit honom in.

»Kom, får jag se på dig», sade han och drog henne ned i sitt knä samt fäste på henne sin genomträngande läkareblick.

Hon rodnade och slog ned ögonen.

»Om du tycker att jag är ful, får du inte se på mig», sade hon och ville slita sig lös.

»Säg mig — har du mått riktigt bra på sista tiden?»

»Inte riktigt, kanske — men — —»

»Hvarför har du då inte talt om det för mig?»

»Det tordes jag inte. Då visste jag nog, att du strax skulle förbjuda mig att dansa.»

Han hviskade något i hennes öra som kom hela hennes ansigte att stråla upp med ett uttryck af blyg lycka.

»Tror du?» hviskade hon tillbaka.

»Jag vågar knappt tro något än», sade han och reste sig samt sköt henne ifrån sig litet tvärt. Han såg upprörd ut och hade fått tårar i ögonen.

»Emellertid blir det inga baler af tillsvidare», tillade han.

Han vände sig nu plötsligt emot henne igen och slöt henne häftigt och innerligt intill sig.

Återstoden af vintern lefde de i stillhet. Doktorn hade ett par anfall af sitt onda, men han tänkte mycket litet härpå nu, han var så upptagen af det nya hopp, som gått upp för honom, och i samma mån som Nina förlorade mer och mer af sitt täcka utseende, blef blek och infallen med matta ögon och litet trötta rörelser, fördubblade han sina ömma omsorger om henne.

Nina kunde aldrig lära sig att vara rädd om sig, och finge hon råda sig själf, kunde det lätt gå som förra gången. Än ertappade han henne uppflugen högst upp på en stege för att taga ned det bästa porslinet, när de skulle ha främmande. Än gick hon ut i snön med tunna kängor utan galoscher och än kastade hon upp alla fönster midt i vinterkylan, när hon kom hem varm efter en promenad. Rolf hade icke längre någon ro, då han icke var hos henne. Till och med under mottagningen måste han titta in till henne emellanåt för att se, att hon ej begick någon oförsigtighet. Ibland hände det också, då han varit tvungen lemna henne ensam någon afton, att han kunde finna henne sittande i mörkret gråtande.

Hon ville aldrig säga orsaken — hon var i det hela taget mycket kinkig och nervös under denna tid, och hennes fantasi var i stark rörelse. Nya tankar och drömmar fingo makt med henne och hon fick plötsligt en vurm för läsning, som förut föga roat henne.

Hon hade läst ytterst litet, ty under hennes flicktid hade moster Ava alltid valt böcker åt henne och gifvit henne moraliserande tendensromaner, vid hvilka hon gäspade, och äfven sedan hon blef gift hade hon funnit sin läsning kontrollerad af sin man, som ej kunde fördraga den tanken, att hennes fantasi skulle förorenas af den modärna litteraturen, som han föga kände till, då han aldrig hade tid att läsa skönlitteratur, men hvilken han bedömde mycket strängt. Han älskade det klassiska skönhetsidealet och använde gärna om den modärna realismen det omtyckta slagordet, att den har sin fröjd af att gräfva i smutsen. Men framför allt harmades han öfver de angrepp på en gammal, häfdvunnen religion och sedelag, som i denna litteratur stundom förekommo. Han hade alltid med stor pietet fasthållit vid den gammaldags enkla och barnsliga religiösa tro, i hvilken han uppvuxit. Han hade ej genomgått någon starkare religiös kris, hade aldrig genom tvifvel tillkämpat sig en egen, individuel tro, men hade häller aldrig berörts af den materialistiska riktning, till hvilken de flesta af hans kamrater slöto sig. Hans naturliga idealitet lika mycket som hans medfödda

konservatism stötte honom tillbaka från denna verlds-
åskådning.

Den lektyr, han gaf sin hustru, bestod företrä-
trädesvis af klassiska författare sådana som Göthe,
hvilken hon icke förstod, eller Walter Scott, som hon
fann långtrådig. Ebers' »En egyptisk konungadotter»
hade också länge legat ouppskuren på hennes bord.
Hon hade en viss misstanke om att det var menin-
gen att denna läsning skulle vara bildande och läro-
rik för henne, och därför var hon öfvertygad om, att
den var tråkig. Hon ville icke läsa för att bildas,
hon ville läsa för att lefva i böckerna. Hvad brydde
hon sig om hur en egyptisk konungadotter hade det
för flera tusen år sedan. Hon ville veta, hur hustrur
och mödrar i hennes egen omgifning lefde och tänkte
och kände, hon ville läsa sig till klarhet med sig
själf och sina drömmar. Doktors obenägenhet att
tillfredsställa hennes önskan i detta fall ökade hen-
nes lust att lära känna, hvad alla hennes bekanta
talade om. Och en afton, då hennes man var borta
på sjukbesök, satt hon uppkrupen i ett soffhorn och
läste vid lampan Madame Bovary.

Hon var så ifrigt upptagen af sin läsning att hon
ej märkte, att Rolf kom hem; först då han stod på
tröskeln till hennes rum, kom det öfver henne, att
han säkert skulle bli missnöjd vid att se henne läsa
denna bok. Instinktmessigt kastade hon ett hand-
arbete öfver boken och låtsade som hon vore syssel-
satt med detta.

Han märkte denna åtbörd och det smärtade och kränkte honom att hon kunde tillåta sig något så lumpet och skolflicksaktigt. Han gick fram och tog den uppslagna boken ur hennes hand och hans ögon föllo just på en af de mest cyniska skildringarna.

Harmen och oviljan togo öfverhand öfver hans vanliga lugnt humana väsende; han ville ej tala till henne i detta ögonblick för att ej förgå sig. Han stoppade blott boken i sin ficka och lemnade rummet utan ett ord.

I sitt eget rum satte han sig ned att tänka öfver hvad som tilldragit sig. För första gången var han allvarsamt ond på sin lilla hustru och gick gång på gång igenom i tankarne de anledningar han hade till missnöje med henne.

Hade han väl förtjänat att blifva behandlad så? Var det lönen för all hans kärleksfulla ömhet? Att hon bakom hans rygg skulle göra, hvad hon visste att han ogillade, och sedan till på köpet söka att bedraga honom. Det var något ovärdigt och småsint i detta beteende, som upprörde hans stränga rättskänsla. Han tänkte på sin barndom och mindes hur han alltid hållre hade utsatt sig för de strängaste bestraffningar än att göra det ringaste försök att dölja ett felsteg. Och hans hustru, som aldrig rönt annat än kärlek af honom, hon kunde nu på detta sätt förnedra sig själf och honom!

Nina å sin sida frågade sig själf, hvad som kunnat förmå henne till detta dumma infall att gömma

boken för sin man. Det hade skett fullkomligt oöfverlagdt, men det var dock framkalladt af en obenägenhet att underkasta sig hans kritik, att altjämt gå i ledband, till och med då det gälde något så enskildt som hennes läsning. Var hon icke gammal nog att läsa hvad hon själf ville? Skulle man då alltid behandla henne som ett barn? Och när hon nu själf blef mor, hur skulle hon kunna vinna sitt barns aktning, då det såg, hur omyndig hon var i sitt eget hus. Hon skulle blifva som moster Ava, hvilken alla smått skrattade åt. Hon grät vid tanken härpå öfver sin egen svaghet att alltid böja sig — grät öfver att hon aldrig kunde få mod att uttala detta, som låg bundet inom henne.

Några dagar gingo under en ömsesidig förstämning. Doktorn började märka, att Nina grät i smyg. Det stämde honom mildare, han besinnade hvilket särskildt öfverseende hennes tillstånd fordrade och började längta efter att till hvad pris som hälst se henne glad igen.

Då gick han en dag händelsevis förbi en modehandel, där en mycket elegant hatt var exponerad — modell från Paris, mörkblå plys med en plym i »bleu électrique». Den var mycket dyr, men han köpte den genast, glädjande sig på förhand åt att se *barnet* profva den framför spegeln.

Men då kartongen kom hem och hon tog upp hatten, fick hon en missnöjd min. Hon hade ju grön klädning — hur skulle hon då kunna nyttja en

blå hatt? Det var visst mycket snält af honom, men nog kunde han ha tänkt på att hon hade grön promenadklädning.

På eftermiddagen gick han ut en stund, och då de sedan sutto vid kvällsbordet, ringde det på tamburdörren, och jungfrun bar åter in en kartong. Nina såg nyfiken men tillika något orolig ut, då hon öppnade den. Doktorn iakttog henne med ett litet belåtet leende.

Blå sammet till en promenadklädning! Hon rodade till, lade locket på kartongen igen, sköt den ifrån sig på bordet och steg upp.

»Nå?» sade han leende.

»Den är väl inte betald?» frågade hon med hög färg på kinderna.

»Jo, naturligtvis.»

»Då får jag väl söka sälja den i någon damgarderob», sade hon i en resignerad, värdig ton.

»Hvad vill det säga?» inföll han skarpt.

Hon blef litet häpen och, för att ursäkta sig själf, sökte hon att utveckla, huru orimlig och misslyckad hans gåfva var.

»Jag har ju både promenadklädning och hatt, och det är så tråkigt att du går och ger ut så mycket penningar i onödan, när det fins andra saker, som jag mycket bättre behöfver.»

»När det fins andra saker, som du behöfver», upprepade han. »Förstår du inte, hur sårande det är för mig att höra sådant. Du skulle inte skaffa dig,

hvad du behöfver! Har jag någonsin nekat dig något, efter du talar på det viset?»

»Nej, du har inte nekat mig något. Men när jag först måste be dig om pengar till allting, så —»

»Men du måtte väl veta att det är min högsta glädje att gifva dig alt hvad du kan önska.»

»Ja, det förstås. Men det är också mycket roligare att gifva alt än att mottaga alt.»

»Jag har aldrig förr anat att du kände det så. Men om du tycker bättre om att ha en viss summa att själf disponera, så skall jag hädanefter gifva dig — låt oss se, t. ex. 200 kronor i månaden att använda bara för din egen person. Är *barnet* nöjd med det?»

»200 kronor i månaden! Så mycket! Nej, det vill jag visst inte ha — visst inte.»

»Men hvarför inte? Nu skall inte *barnet* vara oresonlig igen.»

»Nej, jag vill visst inte, att du skall skänka mig så mycket pengar. Det skulle bara förödmjuka mig att veta, att jag blef dig så dyrbar.»

»Hvad är det för barnsligt tal? Du vet ju att jag uppbär 5,000 i räntor på ditt arf.»

»Ja, om jag hade rätt att betrakta de pengarna som mina egna, det vore en helt annan sak. Inte därför att jag skulle vilja använda så mycket pengar, långt därifrån — om de vore mina egna, skulle jag vara så sparsam och föra böcker och beräkna hvarje utgift — men att få 200 kronor i månaden som en gåfva, som man måste vara tacksam för, och som när

som hälst kan tagas ifrån en igen — nej, det vill jag inte.»

Det var inte möjligt att komma till rätta med henne. Doktorn fann det sårande och rent af obegripligt, att hon kunde falla på den idén att börja tala om mitt och ditt i en förening af så innerlig natur som deras.

Han var af grundsats ifrigt emot alla den nya tidens sträfvanden att ställa hustrun själfständig gent emot mannen och ansåg att det blott ökade det äktenskapliga förtroendet, om hon vandes att i hvarje detalj vädja till honom och mottaga alt ur hans händer. Han beslöt nu att hafva öfverseende med *barnets* nyckfullhet tillsvidare — men efter den stora tilldragelsen ville han börja att taga hennes uppfostran om hand litet allvarsammare än hittils. Då hon nu själf skulle få barn att uppfostra, måste hon lära sig större ordning och fick ej längre gifva vika för alla infall. Han skulle lära henne att föra ordentliga böcker öfver sina utgifter, som han skulle gå igenom hvarje månad. Hade hon en gång lärt sig detta riktigt, så kunde han kanske sedan anförtro henne större summor på en gång.

Medan han på detta sätt gjorde upp planer för deras framtida lif och fortfor att i tankarna spela försyn för sin lilla outvecklade hustru, fick han dock en skarp påminnelse om det ovissa i alla mänskliga beräkningar.

En dag, då han var ute i sin praktik och hade

sprungit litet häftigt upp för tre trappor, sjönk han ned på vedlåren i tamburen, gripen af en sådan andnöd, att det föreföll honom som om hjärtat stannade. Anfallet räckte blott ett par sekunder, men efterlemnade en sådan mattighet, att han måste ledas utför trapporna igen och ned i vagnen. Ute i friska luften blef han dock bättre, men kunde ej göra något vidare sjukbesök denna dag. På eftermiddagen skickade han efter en af stadens mest berömde läkare, som företog en lång undersökning, hvilken endast bekräftade hvad han redan anade — han hade sedan länge ett organiskt hjärtfel, men sjukdomen hade utvecklats sig mycket under det sista året och antagit en svårare karaktär.

Han hade i det längsta vägrat att tro på betydelsen af de symptom, som litet emellan låtit sig förnimmas den sista tiden; allt sedan den stora nyheten, hade han varit så helt och hållet upptagen af sin hustru och det underbara, som försiggick med henne, att han underlätit att observera på sig själf.

Och nu träffade honom det förkrossande slaget nästan alldeles oförberedd. Han skulle gå bort, lemna henne utan stöd och hjälp kanske innan den afgörande dagen hade kommit för henne. Han skulle icke få mottaga sitt lilla barn — det så brinnande efterlängtade — skulle icke få vårda dess nytända, ömtåliga lilla lifslåga, icke få följa dess första steg och höra dess första skratt!

Det var honom icke möjligt att böja sig i un-

dergifvenhet under detta omutliga, som väntade honom. Hans religiösa tro kunde ej ens stödja honom i detta fall. Han påkallade förgäfves minnet af sin mor, som han sett dö i svåra plågor men under den fullkomligaste resignation och med tack till Gud på sina läppar ännu i det sista — han kunde ej böja sig såsom hon, hans hela varelse uppreste sig mot det grymma, onaturliga, planlösa däri, att han skulle gå bort ifrån alla dem, som behöfde honom så väl, brytas i sin bästa mannaålder med ett så stort och välsignelserikt verksamhetsfält framför sig och lifvet lockande med så många glädjekällor.

Ja, planlöst var det i sanning. Han hade varit blind, då han fasthållit vid sina föräldrars gamla naiva tro på en kärleksfull Gud, som styrde människornas öden, oaktadt han under sin praktik så ofta sett, hur de dugliga och verksamma rycktes bort och de lefnadströtta, som voro till en börda för alla, stannade kvar. Men det var lätt att finna sig i detta, så länge det gälde andra — nu, då det var han själf, som skulle falla offer för denna blinda slump, uppreste han sig däremot.

Det var ju dumt, hufvudlöst, vanvettigt att därför att i hans kropp fans ett organ, som ej kunde förmas att arbeta lagbundet, därför, blott för denna tillfällighets skull, måste han ryckas undan från alla dem som behöfde honom, hans lyckliga hem sköflas, hans veka, barnsliga hustru krossas af ett slag, som hon ej hade krafter att bära, hans barn

blifva faderlöst — ett helt välordnadt, förnuftigt organiseradt led af den mänskliga utvecklingen blifva bortskämdt, förfuskadt af en blind, meningslös tillfällighet.

Hans lilla hustru — hon, som var så rädd för sin pröfvodag — skulle hon nu gå den till mötes utan honom vid sin sida? Skulle en främmande läkare egna henne dessa små ömtåliga omsorger, som hon i sin kvinliga blyghet knappt skulle velat tillåta honom?

Denna tanke blef honom outhärdlig. Nej, han ville icke, han kunde icke lemna henne just då hon bäst behöfde honom! Det skulle varit den grymmaste, mest onaturliga och kärlekslösa handling af honom, om den varit frivillig — och till en sådan handling skulle han nu tvingas — af hvem? Af den meningslösa slump, som han hittills kallat för en kärlekens Gud! Hvem skulle hålla hennes hand, då kampen begynte? Denna lilla svaga hand, som krampaktigt skulle sammanknyta sig i smärta och famla efter ett stöd!

Han sprang upp från soffan och gick för att uppsöka henne — han längtade efter att omfamna henne.

Han fann henne i sängkammaren sysselsatt med att kläda suffletten på en korgvagn med grönt siden. Moster Ava satt i soffan och stickade på ett litet sängtäcke.

Nina hade ingen aning om hans illamående och de pratade lifligt med hvarandra.

»Vet du hvad vi just talade om», sade hon gladt, då han kom in i rummet. »Jag ville att den lille skulle heta Rolf, om det blir en gosse. Men moster Ava säger, att det är så opraktiskt att ha två med samma namn i familjen.»

Moster Ava, som var ytterst rädd för att synas ogranlaga och dessutom hade en stor respekt för Rolf, blef mycket förlägen och ursäktade sig.

»Lilla barn, så du säger. Skulle jag lägga mig i det, jag! Jag bara sade, att jag trodde Rolf skulle tycka — men Rolf är då annars ett så vackert namn, ett af de vackraste namn jag vet.»

Rolf smålog sorgset. »Om det är vackert eller inte, det kan göra det samma», sade han. »Men jag tror i alla fall att vi kalla honom Rolf — om jag skulle gå bort, skall du tycka bäst om att han heter så.»

Nina vände sig hastigt till honom.

»Är du sjuk?» frågade hon. »Jo, du är ju så blek — hvad är det — säg, hvad är det?»

Hjärtkrampen grep honom i det samma, han blef askgrå i ansigtet och sjönk ned på en stol, kippande efter andan.

Nina gaf till ett anskri och föll på knä bredvid honom. Han ville säga något; hon lutade sig emot honom för att höra och uppfattade blott ett kort »gå! gå!»

Hon trodde sig ej ha hört rätt, men hans åtbörd med händerna sade tydligare än hans ord: »gå härifrån. Du får inte se detta».

Han mumlade åter någonting. »Konjak» trodde Nina sig höra och hon sprang ut och hämtade ett glas konjak, som han genast tömde. Blodet började nu åter komma till hans ansigte och han andades något djupare flera gånger efter hvart annat. Därefter slöt han ögonen, smålog litet och sade: »Det är öfver nu».

Omedelbart härefter somnade han med hufvudet tillbakalutadt mot stolen. Efter fem minuter öppnade han åter ögonen, såg på alla som stodo omkring honom, klappade sakta Ninas hand och sade: »Nu skall jag gå till sängs. I morgon är jag nog bra igen».

Men Ninas ansigte hade ännu ett sådant uttryck af förstelnad skräck, att han blef orolig för henne.

»Det är öfver, *barnet*», sade han och strök hennes kind. »Men om det skulle komma igen, så får du inte vidare komma in och se mig, medan det varar — jag uthärdar inte tanken att jag skall skrämma dig. Jag skall sofva i mitt eget rum och hafva en af jungfrurna i rummet utanför, så behöfver du inte vara orolig för att jag är ensam.»

»En af jungfrurna!» utbrast Nina. »Skulle någon annan vårda dig än jag! Skulle jag ligga och sofva och kanske inte ana något, när du vore sjuk!»

»Det är min bestämda önskan!» sade han mildt

men fast. »Och du kan väl inte vilja motsätta dig den, då jag säger dig, att det rent af plågar mig att se dig i min närhet, då anfallet kommer på!»

Nina vågade ej motsäga honom. Alltid, alltid skulle hon vara barnet! Hvertill tjänade det att söka skydda henne för alt sorgligt, då man i alla fall ej kunde skona henne för den förfärliga sorg, som aningsfullt genombäfvade hela hennes väsende.

Följande dag var han åter uppe och tog emot patienter, men kunde ej göra några sjukbesök i hemmen, då han måste undvika alla trappor.

Några veckor gingo på detta sätt, med stundom återkommande kväfningsanfall, i synnerhet om nätterna, men utan att han dock nödgades inställa sina mottagningar, hvilka nu räckte större delen af förmiddagen, ty alla hans sjuka som möjligtvis kunde släpa sig ned i en vagn, läto föra sig dit för att i det längsta få åtnjuta hans råd och hjälp. Mot slutet af dessa ansträngande förmiddagar kunde han ibland känna sig så trött, att det svartnade för hans ögon, så att han måste gripa fast i något föremål för att icke falla. Men svindeln gick öfver på ett par ögonblick och han var genast därefter färdig att med sitt vanliga tålmod och intresse åhöra en patients långa klagomål öfver något illamående, som var en obetydlighet, jämfördt med hans eget. Hans kärlek till sitt läkarekall i förening med den stränga pligttrohet, hvartill han blifvit uppfostrad och som alltid utgjort själfva kärnan i hans karaktär, höll honom uppe

och hjälpte honom att i det längsta bekämpa sjukdomen. Han var en soldat, som ville falla på slagfältet.

— Det var något rörande i dessa mottagningar, där hvarje patient trodde sig tala med honom för kanske sista gången och därför fördröjde sitt besök så länge som möjligt, och där hvarje afsked hade hela innerligheten af ett afsked för lifvet. Alla de prof på hängifvenhet, han under dessa veckor fick möta, grepo honom djupt och vållade honom sinnesrörelser, som voro ytterst menliga för hans hälsa. De refvo ständigt upp den aggande tanken: hvarför skulle han nödgas gå bort från alla som behöfde honom?

Hans hustru ensam anade ej, hur allvarsamt hans tillstånd var. Han hoppades alltjämt att hon skulle kunna skonas från detta meddelande, tils deras barn blifvit födt och hon åter vore frisk. Han fruktade för både hennes och barnets lif, om hon finge veta det nu, och då han numera hade en pålitlig och tystlåten sjuksköterska hos sig om nätterna och Nina ej längre ens fick veta af, när han haft något anfall, men däremot såg honom så lugn och verksam — ty han lyckades dölja för henne till och med sin djupa nedstämdhet — började hon öfvervinna skräcken af de första svåra anfallen och invagga sig i den tron, att ingen fara vore för handen. Hon återfick sitt litet klemiga väsen af ett bortskämdt barn och kunde stundom förebrå honom, att han ej längre var så öm och omhuldande som förr.

Vissheten att han skulle nödgas lemna henne så snart hade också verkligen kommit honom att förändra sitt sätt emot henne. Hon skulle ju snart stå där ensam och brottas med lifvet — denna tanke skar honom alt djupare i hjärtat för hvarje gång han egnade henne en af de ömma omsorger, som hon fordrade och behöfde af honom. Han ville försöka vänja henne vid att lita på sig själf och stödja sig själf, detta var ju så mycket nödvändigare, då hon snart skulle få ett annat väsende att stödja.

En natt hade han haft ett svårare anfall än vanligt. Följande dag kunde han ej taga emot någon, utan låg på sin soffa större delen af dagen med slutna ögon, likväl utan att sofva.

Ett slags dof resignation hade med den starka afmattningen kommit öfver honom — icke en villig, förtröstansfull resignation utan en hopplös underkastelse under det oundvikliga.

Litet emellan vände dock hans tankar tillbaka till hans far och mor. Han hade stått vid bådads dödsbäddar, och hans religiösa tro hade länge efteråt värmts af det ljus, som utgått från dem. Hans far hade brutits plötsligt, liksom han själf. Han hade lemnat enka och sex barn utan medel till uppehälle — han kunde väl haft anledning att uppresa sig mot det öde, som ryckte honom bort så tidigt. Men tvärtom — icke ett tvifvel, icke en klagan — lof och pris på läpparna och i hjärtat.

Hur var det möjligt? Det var ju onaturligt, det var ju oförnuftigt?

Det var emellertid ett faktum. Och han hade sett många andra dö på samma sätt. Medan omgifningen såg endast mörker och hopplöshet, hade den döende varit förtröstansfull — ja, lycklig. Hur var det möjligt — hur var det möjligt?

Det var dock ett faktum.

Han kom icke längre än till denna fråga och detta svar, som han oupphörligt upprepade för sig själf.

Följande dag var han så mycket bättre, att han beslöt åka ut för att besöka en patient, som var döende och som längtade efter honom.

Det var en gammal fröken, som länge lidit af ett obotligt invärtes lidande. Hon hade ofta anfall af svåra plågor och uppehöll sig med morfin-insprutningar. Hon hade öfverlevvat alla sina närmaste och var nu en börda och en plåga både för sig själf och sin omgifning. Och dock uttalade hon nu högt hvad doktorn så länge ropat i sitt hjärta: »Jag vill inte dö — jag vill inte dö!»

Det grep honom så underligt. Han hade tyckt sig själf berättigad i sitt inre uppror — han som hade så mycket att lefva för! Nu kände han, att det var icke detta ensamt, som kom honom att hålla så fast vid lifvet — han skulle kanske gjort det ändå liksom denna ensamma gamla kvinna. Ty det var innerst samma orsak hos båda — brist på tro. Man

håller fast vid hvad man har, emedan den synliga världen är alt — andens lif intet. Och detta oaktadt man bekänner en religion, som betraktar jordelivet som en kort episod i evigheten.

»Jag har aldrig tviflat på Guds ord», sade den gamla fröken, förskräckt. »Någon fritänkare har jag visst aldrig varit — Gud bevare mig därifrån.»

»Fritänkare!» inföll han strängt — han skulle varit mildare, om det ej framför alt varit sig själf han tog i upptuktelse. »Hur mycket bättre är det inte i alla fall att vara en fritänkare, som söker arbeta sig själf ut till frihet, än att gå och sofva i en ärfd religion, som icke duger att dö på. Vore vi verkligen kristna, som vi gifva oss ut för, så vore det väl inte svårt att böja oss. Om vi verkligen trodde, att det fins en kärleksrik Gud, som leder våra öden — att det fins en högre vishet, som vårt ofullkomligt inrättade öga ej kan se — —»

»Jag försäkrar doktorn att jag tror det», betydade ångestfullt den sjuka.

»Låt oss då försöka att dö på denna tro», sade han och reste sig.

Då han kom tillbaka hem, var han mycket matt och lade sig på soffan. Nina satte sig hos honom och han såg att hon var förgråten.

»Lofva att inte bli ledsen!» sade hon, »men jag har något på hjärtat, som jag måste tala med dig om — jag kan inte längre gå och bära på det ensam.»

»Hvad är det då, *barnet?* Säg fort, skräm mig inte så!»

Han började strax få hjärtklappning och reste sig till hälften; han tålde ej vid den minsta oro.

»Nej, nej, blif inte orolig, det är ingenting farligt. Jag ville bara säga dig, att du inte handlar rätt mot mig, då du förbjuder mig att vara hos dig, när du är sjuk. Jag har inte velat motsäga dig, men jag har lidit så mycket af att så där blifva utesluten, just när min plats vore hos dig — det är inte rätt, och om det är för att skona mig, så är det förfeladt, ty det plågar mig tusen gånger värre, och jag kan inte — jag kan inte bära det längre.»

Hon snyftade, ehuru hon ansträngde sig att beherrska sig för att ej göra honom ledsen.

Han smekte hennes kind och strök bort hennes tårar samt sade med den litet flämtande stämman han hade emellanåt: »Ser du — ser du! Det är vår mänskliga skröplighet; när jag velat göra som bäst och skona dig från hvarje lidande, har jag således smärtat och sårat dig allra mest».

»O nej, nej, säg inte så!» utbrast hon och strök afvigssidan af hans hand mot sina fuktiga ögon samt kysste den.

»Jo, jo», hviskade han. »Det är vår kortsynthet, ser du.»

Han slöt ögonen och låg så stilla, att hon trodde han sof, men efter en stund rörde han på sig litet, tog tillbaka sin hand ur hennes och kände sig själf på pulsen.

»Hur känner du dig nu?» frågade hon.

»Bra!» svarade han och lät handen sjunka. »Striden är slut nu. Jag är trött.»

Hennes hjärta sammankrympte vid detta svar. Han var redan borta — så hopplöst långt borta från henne.

Det började blifva skumt i rummet och han sof ännu. Hon ville ej tända ljus af fruktan att väcka honom. Hon kunde ej se hans ansigte längre, men hon hörde hans andhämtning, som var oregelbunden och ansträngd. Ett par gånger suckade han djupt. Sedan blef det tyst; hon hade försjunkit i tankar och upphört att lyssna, hon hade blott ett intryck af att han nu först sof riktigt lugnt, då hon ej längre hörde detta stötvisa flämtande.

Så satt hon timme efter timme, tils hon slutligen väcktes ur sina drömmar af moster Ava, hvilken hviskande bad henne att komma ut, emedan två af läkarne, som skötte Rolf, voro där och ville tala vid henne. Hon smög sig sakta ut i salongen och besvarade alla deras frågor om hans tillstånd under dagens lopp. Då de hörde hur länge han sofvit, utbytte de en hastig blick och begärde att få se honom.

Nina tog ett ljus och gick med dem in. Hon stannade på något afstånd och skuggade med handen för ljuset, medan de gingo fram till soffan. Men strax därefter kom den ene af läkarne och bad att få låna ljuset, som han nu höll midt framför Rolfs

ögon, i det han böjde sig ned och lade sin hand på hans tinning. Nina gaf till ett utrop och sprang fram till bädden. Den kalla orörligheten i hans drag och den deltagande, stödjande rörelse, hvarmed läkaren fattade hennes händer, sade henne med ens hela sanningen.

Genom den våldsamma sinnesrörelsen framflyttades den afgörande stunden för henne, och ännu samma natt blef hon moder till en flicka.

Det var redan långt lidet på förmiddagen och Nina sof ännu, tydligen utan medvetande om sin förlust. Slutligen öppnade hon dock ögonen och såg sig sökande omkring i rummet.

»Hvar är Rolf?» frågade hon.

Moster Ava och sköterskan tego i pinsam förlägenhet.

Hon såg på dem och nu kom hon ihåg allt.

»Han är inte död — det är inte sant», skrek hon. »Jag satt hos honom hela tiden och jag hörde ingenting. Han kan inte vara död — hjälp mig att resa mig, jag vill in till honom.»

Hon såg på dem att det dock var alltför sant och brast ut i högljudd gråt och afbrutna jämmerrop. Sköterskan tog barnet och ville lägga det till henne, men hon stötte det tillbaka.

»Jag vill inte se det — jag vill inte se det!» ropade hon. »Det var för hans skull jag var så glad åt det — nu önskar jag att det aldrig hade blifvit födt.»

»Se bara på henne litet. Det är en liten flicka — en söt, präktig flicka», sade moster Ava, i hopp att väcka hennes intresse. »Hon vägde tio skålpund. Var inte det duktigt? Du vägde bara sju, när du föddes.»

Sköterskan försökte än en gång att lägga barnet i sängen, men det blef åter tillbakastött.

»Jag vill inte se henne! Jag vill inte se henne!» ropade Nina på nytt.

Hon fortfor att med korta mellanstunder gifva till höga rop af förtviflan, men slutligen blef hon trött och slöt ögonen, under det hon emellanåt skakades af tysta snyftningar såsom ett barn som skrikit sig till sömns. Då passade sköterskan på och lade barnet intill henne. Då hon kände den heta, mjuka lilla kroppen intill sin, öppnade hon ögonen och såg med en viss undran, nästan med ett litet småleende på denna nya, förunderliga lilla tingest.

Doktorn hade redan på förhand anställt en amma åt den lilla; att *barnet* själft skulle ha styrka och tålamod att uppfylla denna moderspligt, hade aldrig fallit honom in. Men då nu amman kom fram till bädden för att taga den nyfödda från modern, fäste Nina på henne ett par stora, allvarsamma och bestämda ögon, omslöt barnet med sina armar och sade: »Ingen annan än jag skall sköta henne».

Moster Ava vände sig till amman och yttrade något om, att man då i stället finge skaffa en barnjungfru.

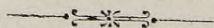
»Jag vill inte häller ha någon barnjungfru», inföll Nina med samma lugna, entoniga, bestämda röst. »Ingen annan än jag själf skall sköta henne — jag skall kläda henne och tvätta henne och föda henne — ingen annan får röra vid henne än jag.»

»Men, kära lilla barn, det kan du inte», invände moster Ava. »Rolf trodde ju inte själf, att du skulle stå ut med att amma henne.»

»Rolf var så rädd om mig, han», inföll hon, »men numera är det ingen som är rädd om mig. Hvarför skulle jag då vara rädd om mig själf.»

Vid dessa ord brast hon åter ut i gråt, ej häjdlöst såsom förut, utan kämpande för att beherska sina snyftningar; hon fick ej skrämman den nyfödda bort ifrån sig med sin sorg och klagan. Hon bjöd därför till att småle mellan tårarna, då hon blottade sitt bröst och tryckte den lillas läppar intill det.

I rummet bredvid låg Rolf med hoplagda ögonlock och ett småleende på läpparna. De förtviflade jämmerropen hade trängt till hans läger utan att störa den fridfulla ro, som hvilade öfver hans ansigte. Han var okänslig nu till och med för ett så älskadt väsendes smärta.

ETT BRÖLLOP.

Hela den gamla prestgården var sedan flere veckor vänd upp och ned. Alt sedan de unga blefvo förlofvade, hade man icke gjort annat än väft och sytt och tvättat och manglat, skurat, slagtat, bakat och bryggt.

Fästmannen var nu också så otålig. Det hade ju i alla afseenden varit mer lämpligt att uppskjuta bröllopet ett år — ett sådant barn, som Alfhild var, nyss fyllda nitton år och outvecklade som en femton-åring. Faster Malla för sin del hade aldrig varit med om att man firat förlofning, lysning och bröllop så där i ett andetag — ja, hon tyckte rent af, att det var litet opassande att brådska så där.

Och om Sten åtminstone velat resa sin väg på ett par veckor under tillrustningarna. Men gick han inte där och hoppade mellan skurbaljorna och snodde efter Alfhild i alla vrår — ja, det var verkligen så génant. En sådan där fin och bortskämd Stockholms-herre var det just inte trefligt att ha omkring sig jämt, när man hade sysslor. Och så var det inte als någon reda med Alfhild häller, naturligtvis, när fästmannen var där. Man kunde inte få henne att tänka på någonting, utan så fort de väl voro upp-

stigna om morgnarna, så drog Sten henne med sig ut i skogen eller i båt på sjön, eller också skulle de ut och åka och kуска med den stackars Grållen, som icke i all sin dar varit så jägtad som nu. Och man fick inte Alfhild att göra så mycket som märka sitt eget linne en gång — alt lemnade hon åt andra, och hade det berott på henne, så hade hon väl kommit utan både skor och strumpor till sitt nya hem.

Dessa klagovisor upprepade faster Malla dagligen för ett par kvinliga slägtingar, som alt sedan förlofningen vistats i prestgården för att hjälpa till med alla bestyr. Och om aftnarna, då Alfhild kommit upp på sitt rum och faster Malla ej längre behöfde frukta att störas af fästmannen — då hörde Alfhild hennes litet besvärade, linkande och dock snabba gång uppför den branta vindstrappan, och ehuru hon skyndade att kläda af sig och låtsas sofva, undgick hon dock ej de väntade bannorna för alla de försummelse hon begått under dagens lopp.

»Och det är dessutom als inte passande, att du så ständigt är ute ensam med din fästman», slutade vanligtvis faster. »Det ser riktigt slarfvigt ut för folket, om inte annat.»

Alfhild svarade aldrig på dessa förebråelser — det var som att tala till en sten. Hon gäspade, sträckte på sig och sade att hon var så sömnig och drog täcket öfver öronen.

Följande morgon var hon tidigt uppe för att börja samma ljuftva dagdrifvarlif igen. Ack, hon var

så ousägligt lycklig! Och hon förtrodde sin fästman, att hon var rätt nöjd med att faster Malla bannade henne så mycket, ty något ledsamt skall man ju alltid ha, och de där bannorna om kvällarna tyckte hon gåfvo henne rätt att vara riktigt lycklig hela dagen.

»Den gemena kärningen», mumlade Sten för sig själf — men han tordes ej högt uttrycka sig så ohyfsadt, utan han sade i stället: »Jag har i alla fall svårt att förlåta henne, att hon bannar min lilla älskling. Och när jag nu hör henne komma linkande i trappan och gå till din dörr, vill jag ibland rusa ut på vinden och ta henne i — ta henne på mina armar», rättade han sig, då han såg Alfhilds litet häpna min, »och bära ned henne igen.»

Det var förra sommaren, som de hade sett hvarandra första gången. Han hade kommit och slagit sig ned vid ett fiskläge där i närheten, dit han tagit sin tillflykt från en större badort, som låg på andra sidan fjärden, och hvars fladdrande sällskapslif trötade honom. Ty dels var han verkligen sjuk och behöfde hvila; dels hade han ett föga älskvärdt förakt för sina medmänniskor i allmänhet och särskildt för de unga flickor, som resa till badorter i hopp att bli gifta. Han begaf sig därför till fiskläget för att få vara i fred och låg där hela dagarna ute i en segelbåt.

Händelsevis blef han dock bekant med den gamle kyrkoherden och kände sig dragen till honom egent-

ligen på grund af dennes fromma opraktiskhet, som kom honom att gå genom verlden som ett barn och blifva skrattad åt och älskad på samma gång.

Och så fick han en dag se Alfhild.

Vacker var hon inte — hur många vackrare hade han inte sett! Hon hade icke heller något »sätt» och kunde icke als sköta en konversation. Då andra talade hörde hon bara på, såvida hon icke satt och småhviskade i en vrå med någon annan ung flicka, och emellanåt gaf till ett skratt, så öfverljuddt muntert och själfsvåldigt, att de andra afbröto sitt samtal och ville veta, hvad hon skrattade åt. Men då rodnade hon bara och fnittrade som en riktig skolflicka. Oaktadt alt detta hade Sten, innan sommaren var slut, kommit till klarhet om, att han älskade detta barn — ja, att han älskade henne så, att hennes genkärlek skulle för honom betydt detsamma som ett nytt lif. Och dock kom han sig icke för att fria till henne. Hur var det möjligt att tala om kärlek med denna lekande, skrattande, sorglösa lilla flicka. Ibland trodde han sig märka att hon höll af honom. Hon kunde se upp på honom med en blick så full af blyg beundran — men blef han då värmd af denna blick och försökte ett närmande, drog hon sig skyggt tillbaka. Han märkte, att hon tyckte bäst om honom, då han bemötte henne med denna halft öfverlägsna, halft gäckande artighet, som var hans antagna sätt i umgängeslivet — detta imponerade tydligen på henne. Men hans kärlek förstod hon ej. Och hvad var det

också för en kärlek att bjuda henne? En kärlek, som flammade upp på ruinerna af så många ramlade förhoppningar — så många grusade idealer. Låg det ej i själfva verket ett oöfverstigit svalg mellan en sådan man, som han, hvilken kände lifvet och trodde på ingenting, och detta oskyldiga, naiva barn? Vore det inte bättre om hon blefve gift med den ljushårige pastorsadjunkten, som såg på henne med så svärmska, blå ögon?

Han reste och försökte glömma henne. —

Men redan i maj månad följande år kom han tillbaka till fiskläget — luften där hade gjort honom så godt. Han ville emellertid göra ett litet besök i prestgården — det kunde ju alltid vara intressant att se, hur den lilla flickan utvecklats sig. Kanske var hon redan förlofvad med pastorsadjunkten.

Hvad var det för ljusst, som skymtade fram i den krokiga hängbjörken uppe i backen? Där hade ju varit hennes favoritplats förra sommaren. Trädet bildade en bekväm hvilstol och där satt hon uppkrupen med de högt uppdragna fötterna hvilande på en utskjutande trädgren, så att man såg de blårandiga, hemstickade strumporna och de något klumpiga skorna. Halmhatten låg nedanför på marken, hon lutade hufvudet tillbaka mot trädstammen och hela hennes ansigte badade i solen. Ögonen höll hon slutna.

Han stannade och såg på henne och undrade öfver, att han ännu var så ung till sinnet. Stod han icke där med formlig hjärtklappning och färdig att

falla ned på knä och kyssa kanten af den randiga bomullsklädningen?

Det hela var ju en fullständig landtlig idyll, och han — *han* hjälten i en sådan. Hon hade ingen aning om att han återkommit till trakten, och när hon, vid prasslandet af några torra löf se'n fjolåret, som han råkat vidröra med foten, öppnade ögonen, blef hon så häpen, att hon gaf sig till att skrika högt med full hals. Utan att någon af dem riktigt visste, hur det gått till, låg hon nästa ögonblick gråtande och skrattande i hans armar.

Vintern och ensamheten hade utvecklat henne. Hur hade hon icke längtat och drömt!

Han ville att de skulle hålla sin förlofning hemlig — att hon skulle komma hvar dag till den gamla björken och att han skulle möta henne där. Han ryste vid tanken på eklateringskalas, skåltal, gratulationer och visiter.

Men detta kunde Alfhild icke förstå — hon längtade tvärtom att tala om sin lycka för hela världen. Och att möta honom i hemlighet i skogen — jo, det vore just vackert! Hvad skulle faster Malla säga om det?

»Faster Malla! Förstår du då inte att vår kärlek är en sak, som icke angår någon annan än oss själfva? Hvad behöfva vi exponera den för all verdens fastrar och tanter?»

Han kunde icke fatta att hon, som var så naturlig och så naiv, dock var så konventionel, att hon

ej ansåg deras kärlek berättigad utan förlofningens hallstämpel. Men hon var mycket bestämd i detta fall och han måste underkasta sig. Återstod nu att föra henne bort så snart som möjligt. Han fann sin ställning som fästman både löjlig och förödmjukande och beslöt att icke fördraga den längre än som var ytterst nödvändigt — detta så mycket mer, som han var otillfredsställd med den halfva lycka, som hans förlofning skänkte honom. Han kunde ej misstaga sig på att han egde hennes kärlek — och dock var det en underlig skygghet hos henne, som gjorde att den lidelsefulla häftigheten i hans smekningar stötte henne tillbaka. Hon var ännu litet blyg för honom och tyckte fortfarande bäst om honom, då han lade band på sig och bemötte henne med en lugn, halft ridderlig, halft broderlig ömhet.

Kanske älskade han henne ännu mer för denna hennes sinnes kyskhet — och dock längtade han efter att ega henne mer helt — att se henne mer oförbehållsamt hängifva sig åt hans kärlek.

Han hade sökt genomdrifva, att de skulle få viga i all stillhet och sedan resa genast till sitt eget hem. Men hans önskningar strandade mot den i detta fall orubbliga envisheten hos familjens kvinliga medlemmar. Prosten själf stälde sig med honom i oppositionens leder, men de kämpade förgäfvets mot majoriteten — ett stort bröllop skulle det bli, både brudens och brudgummens släktingar skulle samlas från nära och fjärran.

Sten afskydde djupt detta kärlekens torgförande, som man kallar ett stort bröllop. Och alt detta tal om täckstickning och brudkammarens inredning irriterade honom på det högsta. Han gick och retade upp sig i sitt sinne mot alla både de nu anlända och de väntade bröllopgästerna. Han liknade dem vid spioner, som ogrannlaga ville utforska hans hjärtas hemligheter, inbrottstjufvar, som ville tränga sig in i hans dolda skattkammare. Han var i ett så retligt lynne, att faster Malla fromt bad Gud bevara det stackars barnet, som skulle få en så häftig man.

Så kom 3:dje lysningsdagen. Denna dag fingo de förlofvade gå i kyrkan och höra lysningen, hvilket ej ansetts passande de föregående söndagarna. De gingo dit arm i arm, men fingo ej sitta bredvid hvarandra — han i högra bänkraden, hon i den vänstra. Det var första gången han var i kyrkan på — han visste ej hur många år. Han blef helt förlägen, då Alfhild vid kyrkdörren frågade honom hvar han hade sin psalmbok. Han egde ingen, men han låtsade känna efter i fickorna och mumlade något om att han glömt den — hon gaf honom genast sin, under förklaring, att hon kunde nästan alla psalmerna utantill. Han var ond på sig själf öfver sin lumpna lögn, och för att komma ifrån sin obehagliga stämning slog han upp brudvigseln och började läsa den. Åh, hvad var hans lilla obetydliga lögn nyss mot den officiela lögn han beredde sig att begå inför altaret en vecka härefter. Skulle han då stå där och viga i Guds

Faders, Sons och den Helige Andes namn, han, för hvilken dessa namn voro tomma ord! Hvarför fans det icke civil vigsel? Hvarför skulle man tvinga människor att ljuga sig in i äktenskapet? Äktenskapet, denna heliga institution, om hvilken han läste, hvad var det annat än ett profanerande just af det heliga — ty det heliga, det var icke den yttre, kyrkliga handlingen, utan det var det inre förbundet mellan två varelser, som älskade hvarandra. Och dessa sina finaste, skäraste känslor skulle man okyskt utställa till beskådande af en likgiltig och nyfiken samling människor! Och detta kallar man moraliskt! Denna lögn och denna oblyghet! Åh, jag skulle handla långt mer moraliskt, om jag utan några ceremonier als helt enkelt läte en vagn köra fram i skymningen och så reste bort med min älskling, hvart som helst till någon undangömd vrå, dit inga nyfikna blickar eller okyska tankar kunde följa oss.

Han hörde ej ett ord af predikan. Den gode kyrkoherden hade det gammaldags sjungande och entoniga predikosättet, det var kväfvande hett i kyrkan och dessutom en obehaglig lukt af bondstuga — Sten kände sig må illa och hade stor lust att stiga upp och gå ut. Men han vågade ej af fruktan att såra Alfhild. Då alla de andra lutade sig ned under bönerna satt han upprätt och såg sig omkring — men märkte då, att Alfhild iakttog honom i smyg och gaf honom en bedröfvad blick. Nå, om här nödvändigt skulle ljugas, så hvarför kunde icke han göra

det med! Det var ju i alla fall icke stort mer andakt i hennes bön än i hans. Tråkigt ändå att hon skulle vara så beherskad af den konventionella anständigheten! Han var nästan ond på henne, då han böjde sig ned under Fader vår.

Ändtligen var predikan slut och presten började: »Ett kristligt, äkta förbund afkunnas i dag — —»

Nu var det väl alldeles nödvändigt att taga på sig en allvarlig och andäktig min. Han kastade en blick till bänken midt emot och såg faster Malla gråtande trycka Alfhilds händer. Hon böjde sig djupt ned och höll näsduken för ögonen. Grät hon eller bad hon? Skulle man kanske — han iakttog henne med en viss oro. Hvilken hållning var väl egentligen vid detta tillfälle den mest passande? Själf hade han icke als någon känsla af ögonblickets betydelse — han var blott irriterad af att en bonde, som satt bredvid honom, hade en så illaluktande blanksmörja på sina skodon.

Nu såg Alfhild upp till hälften, ehuru med hufvudet ännu något böjdt; han mötte en blick från hennes ögon, som for igenom honom som en värmande stråle och förjagade hans misstämning ögonblickligt.

Hon skrattade! Ja, hon rent af skrattade, hennes ögon tindrade af skälmaktighet och hon höll näsduken för munnen för att dölja hur det ryckte i mun-giporna.

Gud välsigne henne för denna yttring af okonst-

lad barnslighet! Ingen uppskrufvadt allvarlig stämning, bara den rent barnsliga känslan att det var lustigt höra sitt namn läsas upp så där högtidligt i kyrkan.

Detta syntes honom såsom det bästa i hela gudstjänsten, det enda sanna och friska i det kvalm och den lögn, hans skepticism trodde sig upptäcka i alla religiösa former. Han skulle velat springa tvärs öfver kyrkgången och omfamna henne.

»Ack, hvarför står inte vårt bröllop redan i dag — hvarför få vi inte redan i afton fara till vårt hem?» hviskade han till henne, då de gingo hem från kyrkan.

»Det skulle jag också önska», svarade hon naturligt.

»Är det sant, Alfild, vill du bli min redan i dag?» frågade han med någonting upprördt i stämman.

»Ja visst», svarade hon förundrad. »Hvarför skulle jag inte vilja det?»

Då de kommit hem gick han in i prostens rum och hade ett långt enskildt samtal med honom. Han såg så glad ut, då han kom därifrån, att Alfild frågade hvad de talat om.

»Om vårt bröllop, naturligtvis», svarade han.

»Ja, kära Sten, du får förlåta, men jag tror inte det kan bli af om lördag, som jag lofvat», inföll faster Malla. »Om du inte har något däremot, har jag tänkt att vi skulle uppskjuta till tisdag i nästa vecka.»

»Nej, hvad skulle jag ha emot det», svarade Sten med en beredvillighet, som fastern icke hade väntat.

Atskilliga af grannarne, som varit i kyrkan i dag och som nu kommo till prestgården för att gratulera, blefvo bjudna att stanna kvar på en tidig frukostmiddag. Sten var ovanligt artig och älskvärd och höll utan en grimas till godo med åtskilliga tal och skålar.

Kort efter kaffet reste de främmande, och Alf-hild märkte nu, att Sten och hennes far utbytte betydelsefulla blickar. Hon började just undra, hvad de hade för hemlighet sig emellan, då den gamle kyrkoherden i en underligt högtidlig ton bad sin dotter att gå och taga på sig sin brudklädning — han ville se hur hon tog sig ut i den. Faster Malla upptog detta förslag mycket illa — hvad var det också för en idé så här på aftonen! Och Sten fick då åtminstone icke vara närvarande, det brukas aldrig att man visar sig i bruddräkt för sin fästman förr än på bröllopsdagen — det är rakt inte passande.

Inte passande — det förstod inte Alf-hild.

Så kom hon in i den höghalsade, hvita atlas-klädningen och med slöjan kastad öfver håret, men utan krona och krans. Hon såg ut som ett nattvardsbarn snarare än som en brud — så barnsligt omedveten, ögonen strålände af en viss from lycka. Anade hon hvad som förestod? Sten trodde det nästan och han fröjdade sig åt att se henne så glad, så lugn, utan den minsta tvekan eller oro.

Prosten kysste henne på pannan och vände sig därefter till sin syster.

»Bed folket komma in», sade han.

»Men låt då Alfhild kläda om sig först», invände faster Malla, som trodde att man skulle göra aftonbön.

»Hvarför det?» inföll han. »Gör du som jag ber dig och se till att alla samlas.»

Faster Malla måste lyda och snart voro alla prestgårdens invånare samlade i salen. Alfhild stod ännu kvar midt på golvet, väntande med spänning på hvad som skulle komma. Sten trädde fram till hennes sida och tryckte hennes hand, kyrkoherden syntes uppörd och snöt sig upprepade gånger samt torkade sina glasögon. Efter ett par sakta »hm! hm!» började han, vänd till de båda unga:

»Mina barn! Det kristliga, äkta förbund I ämnen ingå har i dag för tredje gången blifvit förkunnadt inför församlingen. Med rörda hjärtan ha'n I själfva lyssnat härtill och I längten helt naturligt efter den stund, som skall ytterligare med kyrkans välsignelse besegla de löften ni gifvit hvarandra. Hvarför dröja härmed? Barn, viljen I redan i dag aflägga edra heliga äktenskapslöften? Svaren mig!»

Alfhild hade stått med sänkt hufvud — nu såg hon upp och mötte Stens blick. På samma gång svarade de båda: »ja».

Faster Malla var mycket nära att svimma; hon bibehöll dock fattningen tillräckligt för att öfvertyga sig om, att hennes bror icke skämtade, hvilket han för öfrigt aldrig brukade göra, samt att han, åtminstone skenbart, var vid sina sinnens fulla bruk.

Prosten försvann nu ett ögonblick i sitt rum, kom tillbaka iklädd kappa och krage samt hållande i händerna den kyrkan tillhöriga, tunga guldkronan, som brukade bäras af församlingens bondbrudar. Han satte den högtidligt på Alfhilds hufvud och gaf sin syster ett tecken att komma och hjälpa henne att fästa den. Faster Malla hade klädt många brudar, men hon var nästan medvetlös af sinnesrörelse, då hon nu fäste kronan på Alfhild. Hon kunde dock ej riktigt få ur sitt hufvud att det hela var en dröm eller ett opassande skämt.

Det hade ej varit meningen att Alfhild skulle vigas med guldkrona, då den ansågs alt för tung för henne, men myrtenkronan var naturligtvis ej bunden ännu.

Där stod hon nu med detta jungfrulighetens sekelgamla hederstecken öfver pannan, hufvudet böjde sig litet under kronans tyngd, och hon såg ut som en liten flicka, som på lek klädt ut sig till någon sagans prinsessa. Hon smålog också halft skälmaktigt, halft förläget öfver att bära denna prydnad, som hon så ofta med vördnad betraktat. Detta var ändå roligare än att höra sitt namn läsas upp i kyrkan!

Sten syntes långt mer gripen af ögonblickets betydelse. Han var blek och tryckte med stor innerlighet hennes hand, under det den gamle fadern med en förfärligt falsk patos, som dock genombäfvades af en sann och varm känsla, gråtande och i

sjungande ton uppläste vigselformuläret. Svetten perlade fram på den gode mannens panna och tårarna trillade ned på ömse sidor om näsan. Han kunde aldrig viga ett brudpar eller öfver hufvud förrätta någon kyrklig handling utan att gråta — men nu var han nära att behöfva afbryta hela akten för sinnesrörelse. Faster Mallas snyftningar hördes snart blanda sig med hans, folket smittades af den allmänna rörelsen och började äfven gråta — Alfhild såg sig om med förundran och tyckte, att det lät sorgligt som på en begrafning. Hennes ögon behöllo hela tiden sitt klara och soliga uttryck och det halft lekfulla leendet låg under hela akten kvar på hennes läppar. Hon var ännu prinsessan i sagan, — det var så underbart att stå där böjd under guldkronans tyngd och veta, att det nu var bröllop i huset — ett bröllop, framkalladt lika hastigt som i en dröm — och att hon — hon, Alfhild, var *bruden*. Med hvilken vördnad hade hon ej alltid betraktat de brudar, hon sett skrida fram öfver kyrkgolfvet med kronan öfver pannan för att vigas af hennes far — och nu var det hon själf — hon själf, som var *brud*.

»Mins ni Tegnér's Nattvardsbarnen?» sade den gamle prosten. »Mins ni hur den vördnadsvärde läraren, när 'Pingst, hänryckningens dag var inne' begagnade sig af de unga konfirmandernas rörda stämning och lät dem tråda fram till Herrans bord en vecka tidigare än som var ämnadt. Äfven ni syntes mig i dag vara i den rätta stämningen för ert vig-

tiga förhållande. Må Guds välsignelse följa er nu och alltid.»

Han lade sina händer på deras hufvuden och kysste sedan och omfamnade dem båda.

»Jag är öfvertygad om, att din mor gillar mitt handlingsätt i dag, om också verlden skall finna det lite underligt», sade han till Alfhild.

Det var hans fromma tro, att hans tidigt aflidna hustru följde alla hans handlingar med sitt rent jordiska deltagande och intresse.

Faster Malla hade under denna sista halftimme genomkämpat alla slags sinnesrörelser, häpnad, vrede, blygsel — ja, ty det var något opassande, något som sårade hennes jungfruliga blygsamhet i hela denna tillställning — detta brådstörtande, denna öfverrumpling. Att Alfhild kunde gå in på något sådant, det var henne ofattligt. Och så här på aftonen till på köpet! Och ingen brudkammare i ordning!

»Det behöfs inga sådana ceremonier», inföll Sten, lifligt. »Vi resa till vårt hem i morgon bittida!»

»I morgon bittida!» faster Malla höll sig med båda händerna om tinningarna för att reda villervalan i sin hjärna. »Ja, jag säger då det — ni göra mig alldeles yr i hufvudet. Alfhilds koffertar äro ju inte ens packade ännu.»

»Det gör ingenting», sade Sten med ett otroligt lättsinne. »Kasta bara ned allt huller om buller så länge. Vi skola nog ordna det sedan, när vi komma

till vårt hem. Tag nu af dig bruddrägten», sade han till Alfhild, »så gå vi ut tillsammans!»

»Min snälla Sten, du får förlåta mig, men nu har jag väl aldrig hört maken häller!» utbrast faster Malla. »Ha ni nu inte fått springa omkring i skogen tillräckligt hela denna sommar — ska ni nu också på själfva bröllopskvällen — — — jag försäkrar dig, det är inte ens passande! En brud måste väl någon smula tänka på sin värdighet.»

»Är det inte passande för en hustru att gå ut och gå med sin man?»

»Man säger icke *hustru* på bröllopsdagen», rättade faster. »Man skall inte strax taga det så där hvardagsaktigt. Och en *brud* brukar verkligen inte springa ut i skog och backar genast efter vigseln.»

»Pappa!» sade Alfhild smeksamt till fadern. »Får jag inte gå ut med Sten? Bara en liten stund!»

»Jo visst, gå du, barn, gå du», sade prosten i frånvarande ton. Han hade ej hört ett ord af sin systems invändningar.

Han tog god natt af dem innan de gingo och gick in i sitt rum för att lägga sig i tid som han brukade. Det var alldeles som en vanlig afton; och Sten lyckönskade sig åt sin krigslist, som befriat honom från alla de ceremonier, han afskydde.

Snart gingo de arm i arm på en liten skogsstig nedåt stranden till.

Alfhild var lekfull och glad som ett barn — Stens stora allvar förundrade henne.

»Vet du, hvad det vill säga, att du nu är min hustru?» frågade han upprepade gånger.

Nej, hon kunde icke känna det så som om någonting vore förändradt. Hon var hans i går lika mycket som hon var det i dag.

»Medan jag hade den tunga kronan på hufvudet tyckte jag alt att det var lite högtidligt», sade hon. »Och bönerna och välsignelsen och alt det där. Men nu, när alt är sig likt och jag har min vanliga klädning på mig igen — hvad är det för skilnad på i går och i dag? Jo, att vi få gå här ensamma tillsammans så här sent — det är sant. Ack hvad det är roligt!»

Hela sommarnattens härlighet. Litet rödt och guld ännu djupt nere i vattnet som reflex af ett par skyar — litet violett öfver de längst bort belägna bergen — eljest föga färgspel — de ljusa björkarna och de mörka granarna skilde sig ej så mycket från hvarandra i denna belysning — alt så lugnt, så genomskinligt klart. Det var som i andarnas rike i den vackra indiska sagan, där alla föremål likna de vanliga, jordiska, men där hvarken träd eller människor kasta någon skugga.

»Naturen i afton liknar min hustru», sade Sten. »Så klar och ren och lidelsefri.»

»Hur kan naturen vara annat än lidelsefri?» frågade Alfild, halft skrattande, halft gripen af hans allvar.

»Jo — det är någonting lidelsefullt i solskenet,

tycker jag — de djupa skuggorna och djärfva dagrarna — och den brännande glöden, som så plötsligt framtvingar hela växtlifvet ur snö och svart mylla — och bäckarna, som brusa och isstyckena som vräkas bort — allt är så våldsamt och hänsynslöst och på samma gång så jublande — när skall du lära dig, att just sådant är kärlekens väsende», tillade han och drog henne i sin famn. Han höll henne hårdt slutet intill sig och kysste henne upprepade gånger med växande häftighet, tils han såg henne blekna och med en våldsam rörelse lösgöra sig ur hans armar. Hon slog händerna för ansigtet och brast i gråt.

Han skulle nästan haft lust att gråta med — han kände sig bittert sviken på henne. Hon var ännu ett barn — hon älskade honom ej — hon förstod icke hvad kärlek var — och dock hade hon lofvat att blifva hans hustru.

»Det är inte rätt af dig», framsnyftade hon. »Du vet, att jag aldrig tyckt om dig, när du varit så där — jag brukade alltid bli glad, när faster Malla kom in och afbröt oss.»

»Men, min älskling, kom i håg, att du nu är min hustru!»

»Än se'n!» utbrast hon. »Hur kan det göra någon förändring als — det förstår jag inte.»

»Förstår du inte det? I dag på förmiddagen skulle det ju inte ansetts rätt om du hade rest med mig ensam till vårt hem — du skulle inte själf gått

in på att göra det. Men i morgon följer du mig villigt.»

»Det är en annan sak. Det att resa till ditt hem, det är ju bara en yttre handling. Men i sådant, som bara angår dig och mig kan inte vigseln göra någon förändring. Och hvad som inte är rätt, det blir inte rätt, därför att vi äro vigda, det skall du aldrig få mig att tro. Vore det så, så vore ju inte vigseln en helig handling, som den är — den vore då en syndig, dålig handling om den tvingade oss att tåla hvad vi visste inte vore rätt.»

»Inte rätt», upprepade Sten, förtviflad öfver denna logik. »Men min älskling, du förstår ju inte als — skulle det inte vara rätt att kyssa och omfamna sin lilla hustru och visa henne, hur innerligt, outsägligt man älskar henne.»

»Det kan man nog visa ändå, men inte på det sättet. Du gör mig rädd — du gör mig sjuk — du kommer mig att blygas — det är som om du gjorde mig något illa — och jag håller inte als, — inte en smula af dig, när du är så där — —.»

»Gråt inte», sade han med plötslig bitterhet. »Du har rätt — jag har själf känt det ibland — den kärlek jag kan bjuda dig är icke sådan, som ett oskyldigt barn som du kan ha rätt att fordra. Jag återkommer till min gamla fantasi — du borde ha gift dig med den unge, blåögde komministern! Seraferna skulle ha fröjdats åt en sådan förening — nu fruktar jag mycket, att englarna gråta öfver oss.»

De hade börjat gå hemåt, hållande sig på något afstånd från hvarandra: nu smög hon sin arm i hans, och såg oroligt upp i hans ansigte.

»Är du ond på mig?» frågade hon, mildt.

Han klappade litet nervöst den hand, som lagt sig på hans arm, men sköt den sedan tillbaka, ämnade säga något, men ändrade sig och började gå mycket fort.

Men denna skenbara köld kunde hon icke bära; hon tog åter hans arm, lade sin kind intill hans mustasch och hviskade: »tror du kanske, att jag inte håller af dig riktigt?»

Hon erbjöd honom sina läppar och han kysste dem — lätt — utan lidelse som hon ville ha det. De fortsatte därefter tysta sin väg i den tilltagande skymningen, han försjunken i tankar.

Alfhild var kvällssömnig som ett barn, och snart hängde hon tungt vid hans arm och gick långsamt samt snafvade ofta mot stenar och trädgrenar. Ögonlocken nästan slöto sig, och hon var mycket blek, som hon alltid brukade bli, då hon var sömnig.

Ett sådant barn hon var! Somna på detta sätt på bröllopskvällen lugnt och sorglöst som om ingenting ovanligt als hade händt!

Hvad man i alla fall var lycklig den tiden, då ingen sinnesrörelse, ingen oro eller glädje eller sorg kunde hålla den naturliga, sunda barnasömnen borta! Hvad han älskade henne sådan hon där hängde halfsofvande vid hans arm! En känsla af beskyddande

ömhet aflöste på ett välgörande sätt hans förra lidelsefullhet.

Men hur skulle han få hem henne, då hon nu tycktes så trött, som vore hon färdig att falla för hvarje steg? Bära henne på sina armar! Ja, i romanerna brukar ju detta gå för sig mycket lätt, men i verkligheten! Han smålog för sig själf, då han tänkte på, hur han brukade bli trött i armen, om han nödgades bära den minsta nattsäck.

Men en tillfällighet dref plötsligt hennes sömninghet på flykten. De gingo på en väg mellan åkerfält och han såg ett par kor skymta fram i rågen. Han fäste hennes uppmärksamhet härpå och med ens vaknade den praktiska landtflickan hos henne och under utropet: »Pappas bästa rågåker — det är nog den otäcka Stjärnan, som stält till spektakel igen — — —» grep hon hastigt en stör från vägen — var i ett språng öfver diket och gled försigtigt fram mellan rågstånden, tills hon nådde de båda förbrytarna.

Sten kom sig icke för att hjälpa henne — han stod kvar på vägen och såg på, öfvertygad om att han, närsynt som han var, skulle göra mer skada än gagn, om han begåfve sig upp i åkern.

Snart hade Alfhild drifvit de upproriska korna genom ett nedfallet led och in i skogen igen — nu stod hon där arbetande på att sätta ledet i stånd, men stolparna voro tunga och litet skefva, och hon lyckades ej att passa in dem i sina hål.

»Nå, men Sten då!» ropade hon gladt tvärs öfver rågfältet, »där står du bara och ser på och kommer inte och hjälper mig.»

Sten hade försjunkit i betraktande af hur vackert den ljusklädda gestalten med den stora halmhatten aftecknade sig mot skogen och den lätt beslöjade natthimmeln.

Han gjorde nu ett mindre lyckadt språng öfver diket, stupade på näsan och slog sönder sin pince-nez, men hade till all lycka en i reserv i fickan — stannade för att sätta den på och klättrade sedan försigtigt utmed dikeskanten tils han nådde gärdesgården, — så utmed gärdesgården i djupt gräs — fy, man blef ju alldeles våt om fötterna! — fram till ledet, där Alfild tog kommandot och befalde honom att taga i ena ändan af stången och passa på, så att de på samma gång fingo in den i sina hål på ömse sidor. Sten bar sig ej synnerligt praktiskt åt vid detta tillfälle, och Alfild skrattade åt honom så hjärtligt och öfverljuddt att hela den sofvande naturen tycktes vakna vid detta plötsliga afbrott i nattens tystnad.

Slutligen var dock ledet i stånd och Alfild fick nu det infallet att de i stället för att gå tillbaka den långa kroken till landsvägen skulle taga genvägen genom skogen.

»I mörkret!» invände Sten, medveten om sin oförmåga att taga sig fram sedan det börjat skymma.

»Ah — tala om mörker en så vacker sommar-natt. Kom bara — jag hittar vägen.»

Nu var hon hvarken sömnig eller trött längre. Snafvande, klättrande, än hoppande än krypande arbetade de sig fram genom skogens mörka snår och på den steniga, ojämna stigen. Ansträngningen att taga sig fram hade alldeles ryckt honom ur hans erotiska stämning såväl som från hans beskyddare-tankar. Hon redde sig minsann själf så präktigt och han iakttog noga att följa hennes fotspår så tätt som möjligt för att ej förlora vägen.

Men då de lyckligt och väl kommit ut ur skogen och åter gingo vid hvarandras sida, lade Alfhild plötsligt sin ena arm kring hans hals.

»Ack, hvad det är roligt att gå så här med dig», sade hon. »Hur många gånger har jag inte önskat att jag skulle få gå ut med dig ensam en sådan här vacker afton. Men det fick jag naturligtvis inte för faster. Hvad det är lustigt att vi nu få gå tillsammans hur länge vi vill — och ingen sitter uppe och väntar på oss!»

Då de gingo öfver gården därhemma, sågo de att det dock lyste i fasterns fönster.

»Åh — jag kunde nog tänka det ändå, att faster inte skulle gå och lägga sig när jag var ute. Hvad är klockan?»

»Tolf.»

»Tolf! Nej men Sten! Hvad skall faster säga!»

»Om att du går ut med din man!»

»Ja, men det är lustigt — medge det! Jag kan als inte få i mitt hufvud att någonting är förändradt sedan i går. Och i går afton fick jag mycket bannor af faster, för att vi togo godnatt på samma gång och gingo tillsammans upp för vindstrappan.»

Porten var läst och faster kom själf och öppnade.

»Söta faster — förlåt!» sade Alfhild och kastade sig smeksamt i hennes famn, tydligen rädd för bannor.

»Men hvarför skulle faster göra sig besvär och sitta uppe?» sade Sten i en ton som ej uttryckte någon synnerlig tacksamhet för denna uppmärksamhet.

»Tror ni, att jag vågade sofva för öppna dörrar», svarade faster. »Och dessutom ville jag hjälpa Alfhild att kläda af sig.»

»Hvarför det?» frågade Alfhild, djupt förvånad. Hon hade minsann icke fått någon hjälp att kläda af sig, så långt hon kunde minnas tillbaka. Hvad skulle det då nu tjäna till?

»Brudtärnorna skulle eljest ha hjälpt dig. Men då ni nu stält till det så, att du inga brudtärnor har — så — — —»

»Men jag har ju inte håller brudklädningen på mig nu», invände Alfhild. »Och den här gamla vanliga klädningen behöfver jag väl ingen hjälp med. Godnatt, söta faster! Väck mig för all del tidigt i morgon, så att vi hinna till tåget.»

Hon kysste fastern flyktigt och sprang mycket fort uppför trappan i mörkret. Sten följde efter och hörde hur hon framstötte besynnerliga, kväfda ljud,

hvars betydelse han först förstod, då de hunnit upp på vinden och hon lät det återhållna skrattet bryta löst.

»Det där hittade faster bara på för att vi inte skulle få gå ensamma upp i kväll håller», hviskade hon. »Och så ville hon naturligtvis få tillfälle att gräla litet på mig för sista gången. Tänk Sten, hvad det skall bli tomt för stackars faster nu!»

Men då hon öppnat dörren till sitt rum gaf hon till ett gladt utrop.

»Nej, men se! Kom hit, skall du få se. Faster är alt snäll ändå!» Två ljus voro tända i rummet, som var prydt med blommor, ett vitklädt toalett-bord med förgyld spegel och en stor säng med brokigt sidentäcke voro inflyttade från det bästa gästrummet, där biskopen hade bott vid sista visitationen. Och bägge koffertarna stodo färdigpackade.

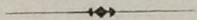
»Så där firad och uppassad blir man, när man är fru», tillade hon skrattande. »Men nu skall jag lysa dig öfver vinden till ditt rum. Jag undrar om faster hittat på några fina möbler att flytta in till dig också. Men Sten — jasanya, du bara går din väg utan att taga godnatt af mig!»

Sten hade verkligen skyndat sig ut ur hennes rum utan att säga något; hon kom nu med ljuset i handen efter honom ut på vinden. »Jasanya — vill du hellre taga godnatt härute, som vanligt. Men i afton hade du gärna kunnat komma in i mitt rum, om du velat!»

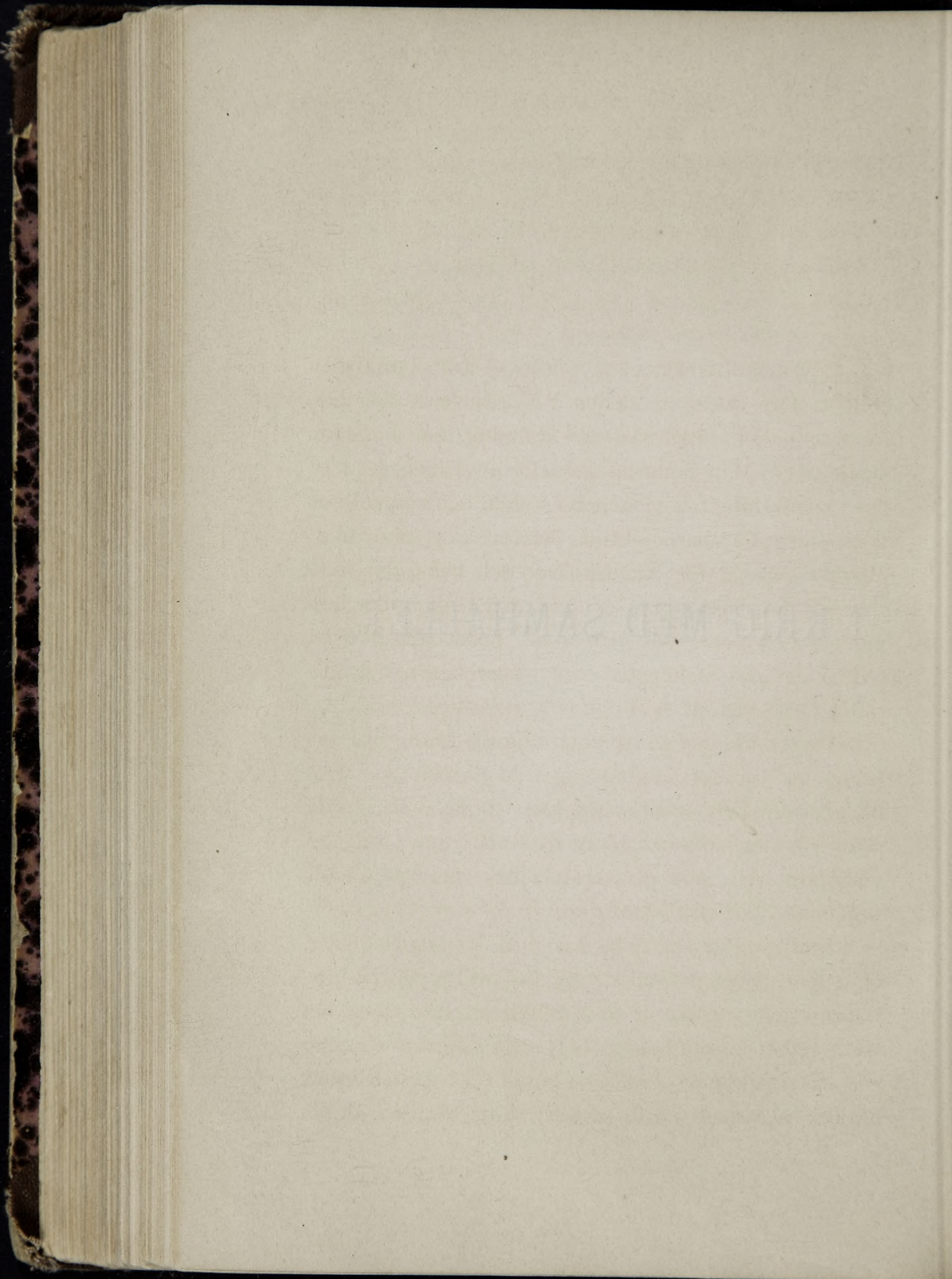
Han omfamnade henne hastigt och gick öfver den mörka vinden till sitt rum, som låg i gafveln midt emot hennes.

Kommen till sin dörr vände han sig om och nickade åt henne. Hon stod där i den halföppna dörren till sin festligt prydda lilla jungfrubur. Så barnsligt oskyldig — så söt och intagande hon såg ut med den nedfallna flätan och de sömntyngda ögonen, hvilka skyggade litet för ljuset, som hon höll i handen.

Och hon var hans — hans! Nej, inte riktigt hans ännu. Det var ej vigselformulärets bokstaf utan kärlekens anda, som skulle göra deras äktenskap till en lefvande sanning.

I KRIG MED SAMHÄLLET.

Arla hade snart varit gift i 10 år. Byråchefen Örn hade på denna tid avancerat till hof-rättsråd och härmed nått den ställning, han hälst önskade sig. Han hade en liten förmögenhet, ett trefligt, komfortabelt hem och två snälla och synnerligen väluppfostrade barn. Hans hustru var icke blott allmänt ansedd för ett älskvärdt och behagligt fruntimmer, hon var också en god maka, mor och husmor, mycket religiös och med fasta grundsatser, hvilka delades af hennes man. Kort sagdt, hofrättsrådet Örns var ett lyckligt och aktadt par.

De bodde nu på sommarnöje på Lidingön, omkring en timmes ångbåtsväg från Stockholm. Här hade de en helt anspråkslös liten stuga, målad i ljusrödt och innehållande blott tre små rum utom ett vindsrum. En stor glasveranda fick tjänstgöra både som matsal och sällskapsrum.

Stället egdes af Arlas far, f. d. statsrådet Pfeifer. Han hade köpt det till ett mycket billigt pris på konkursauktion samma år han blifvit statsråd, men det hade sedan kostat honom betydliga summor i underhåll och försköningar, och hushållet blef också dyrbart därute, när man måste taga all mat från Stockholm

och dessutom ständigt hade främmande. Men statsrådet hade intet öra för sin hustrus klagomål häröfver. Att ha ett eget sommarnöje, där man alt emellanåt kunde ha små glada middagar, hade länge varit hans dröm.

Stället kallades, i enlighet med traktens smak, Mariehill efter statsrådinnan. Hufvudbyggnaden, som beboddes af statsrådets familj, var i den vanliga, osolida korthusstilen, med väggar som det blåste tvärs igenom, tätt med fönster, många utsprång och små verandor, litet prålig och utan symmetri i proportionerna. Dess belägenhet var af tvifvelaktig sundhet, då huset låg alldeles nere vid sjön och ångbåtsbryggan, med ett högt, skogklädt berg bakom sig. Men vackert och pittoreskt låg det och omgifningarna voro mycket romantiska med dalar och höjder, vikar och sund, mörk furuskog och kala granitberg.

Det lilla hus, som hofrättsrådet förhyrde af sin svärfar, låg litet högre upp i backslutningen och hade fått det mer poetiska namnet Furubacken. Här var det som dåvarande byråchefen hade slagit sig ned den sommaren för 10 år sedan, då statsrådets första gången hade bott vid Mariehill. Han hade kommit dit för att i landtluft och ensamhet söka bot för ett litet hjärtesår, förorsakadt af en uppslagen förlofning. Sjukdomen var ej synnerligen allvarlig — *han* hade förälskat sig i ett småleende, som var lika blidt emot alla, och *hon* hade velat göra ett godt parti — men så hade hon funnit honom tråkig och

slagit upp — det var hela den romanen. Byråchefen var just icke anlagd för romaner, men däremot var han skapad för äktenskapets och det husliga lifvets lycka.

Äfven Arla hade denna sommar gått omkring nere vid sjöstranden eller uppe i skogen med ett hjärtesår. Men det var ett stort, smärtande sår, ty hon ansåg sig för alltid — hon var ej ännu 18 år — besviken på all lifvets lycka. Kärleken, som hon trott vara det högsta och skönaste i lifvet, hade visat sig för henne som en snara och ett själfbedrägeri — en frestelse af vår syndiga natur, som vi måste bekämpa, kostade det än hela vår lefnads lycka. Hennes dröm hade varit kortare än byråchefens, ty den hade varat en enda afton — efter några få timmar hade hon våldsamt uppväckts ur sitt rus och fått veta, att hon älskade en ovärdig — och nu trodde hon sig aldrig kunna älska mer — hennes hjärta var dödt och begrafvet.

Byråchefen hade hittills haft en oklar föreställning om, att Arla ännu gick i skolan. Han hade sett henne växa upp och hade aldrig tänkt på henne som en giftasvuxen flicka. Men då han nu såg henne gå drömmande omkring med den lilla munnen fast sluten och ett svärmiskt uttryck i de stora, mörka ögonen — ett genomgående slägtdrag i familjen — då var det som om han för första gången fått syn på henne, och innan sommaren var slut var han så förälskad, som om ingen Minnie Hornfeldt funnits till.

Det var ej, emedan denna kärlek var besvarad, som Arla gaf honom sin hand — det var emedan hon aldrig kunde älska mer, men kände sig danad för det husliga livvets stilla pligtuppfyllelse. Och att aktning och vänskap är en långt säkrare och fastare grund att bygga ett äktenskap på än ett flyktigt tycke, hvilket ofta blott beror på en eller annan yttre anslående egenskap — det hade hennes mor sagt henne; och visste hon det icke själf? Hvarför skulle hon eljest blifvit förälskad i den förste kavaljer, som sysselsatt sig med henne på hennes första bal?

Det var således med ett slags resignation af lyckan som Arla började sitt äktenskap. Men blef icke denna förening blott ett nytt bevis på moderns sats, att lyckan inom äktenskapet ej beror af hvad man i allmänhet kallar kärlek?

Hofrättsrådets fru satt på sin veranda och sydde på ett barnförkläde. Alt sedan den där sommaren för 10 år sedan hade hon alldeles lagt bort att ströfva omkring i skogen och plocka blommor eller sitta timal på en sten vid stranden och lyssna på vågorna. Nu för tiden inskränkte sig hennes vandringar till en liten promenad arm i arm med hennes man framåt landsvägen om aftnarna, sedan det blifvit svalt. Eljest satt hon större delen af dagen i sitt vanliga hörn af den stora verandan, där hon hade sitt sybord stående.

Arlas yngre syster Gurli satt nu hos henne på verandan. Barnen lekte nedanför.

»Åh, du skulle sett honom», sade Gurli. »Han bockade sig så här — tre små korta bockningar efter hvarandra. Och så for han oupphörligt med handen genom håret, som är styft som borst och står rakt upp i vädret.»

»Nå — du vet ju att professor Krok skref till pappa, att han var af tarflig härkomst och behöfde komma i en finare familj för att få lite verldsvana.»

»Men medge, att det är tråkigt! När man skall ha en informator i huset, hvarför kan han inte lika gärna vara lite treflig?»

»Det kan du väl inte veta något om ännu. Har du talat vid honom?»

»Nej, visst inte. Mamma sade 'välkommen' och jag sade 'goddag', och så visade mamma honom hans rum och sa' att pappa skulle komma med nästa båt. Det var althop.»

Arla var något förströdd och tittade litet emellan utåt sjön efter ångbåten.

»Kommer Otto redan med 3-båten?» frågade Gurli, som följde hennes blick.

»Ja, det vet du ju att han alltid gör.»

»Ja, men i dag, när ni äta middag hos oss — och inte förrän $\frac{1}{2}$ 5.»

»Jag vet inte bestämdt om vi kunna komma till middagen. Du vet, att Otto aldrig mår bra af att inte få äta på sin vanliga tid.»

»Vet du, om jag vore i ditt ställe, skulle jag

vänja Otto af med det där pjåsket. Det är så otrefligt, när en man är så pjunkig!»

Arla rodnade litet.

»Det är inte snällt sagdt af dig, Gurli. Du vet, hur ömtålig hans mage är.»

Gurli smålog litet retsamt.

»Stackars Arla — du måste naturligtvis försvara allting hos honom — till och med hans dåliga mage», sade hon. »Jag har alt gjort bra klokt som inte gift mig, jag — jag skulle aldrig kunnat bli så där pligt-trogen.»

»Det vet du inte ännu. Men apropos, Gurli — baron Grijp, som kommer hit i dag — är det inte betecknande, att han kommer?»

»Jo — nog tror jag det är betecknande för honom — men inte för mig. Jag vill inte ha honom — det har jag sagt dig förut.»

»Jag tycker det är orätt af dig. Det är en utmärkt aktningsvärd och bra man.»

»Men man kan väl inte gifta sig med alla aktningssälda män håller!» utbrast Gurli. »Dessutom är han en medelmått. Jag har ju sagt dig, att jag inte bryr mig om att gifta mig, om jag inte får ett geni. Men ännu har inte något geni friat till mig — det är det harmliga.»

»Det är en riktig barnslighet af dig det där, kära Gurli. Genierna äro just inte alltid så goda äkta män.»

»Hvad bryr jag mig om det! Han får gärna

vara häftig och bitter och misstänksam och svartsjuk och alt möjligt — men ett geni skall han vara och hans namn skall bäras på ryktets vingar — nu kommer ångbåten, *je me sauve*», ropade hon i detsamma, afbrytande sin halft skämtsamma och dock allvarsam samt menade deklamation samt gaf sig af med hatten i hand uppåt berget, i det hon kastade slängkyssar åt barnen.

Arla ropade dessa till sig, rättade på deras kläder och gick med ett barn vid hvardera handen nedåt ångbåtsbryggan.

»Det säger jag dig, Arla», ropade Gurli och stannade på en afsats, i det hon viftade med hatten, »inga dumheter! Ni komma till middagen bara — hör du det!»

Hofrättsrådet hoppade i land och kysste först sin hustru på pannan och sedan båda barnen på munnen. Efter denna något ceremoniösa hälsning, som hvar dag upprepades på samma sätt, kastade han en granskande blick på dem och anmärkte, att Elisabeth borde tvättas om munnen, innan hon gick ned till ångbåten, det syntes att hon hade ätit blåbär, samt att Emils ena skoband hade gått upp. Då han därefter kom att kasta en blick uppåt berget, ökades hans missnöje.

»Du borde säga till Gurli, att hon inte står så där och söker draga uppmärksamheten till sig, när ångbåten kommer», sade han. »Jag hörde anmärkningarna däröfver på båten. Gurli har verkligen ett

alt för utmanande sätt — hon tror, att därför att hon är vacker och firad, går allting an för henne.»

»Hon har väl sin goda vän Ellen ombord», sade Arla ursäktande, i det hon såg upp och fann Gurli stående i en skarp sluttning, hållande sig fast vid en trädstam och viftande med den stora halmhatten, som hon höll i yttersta snibben på banden. Nu släppte hon den, vinden tog den och den kom långsamt seglande nedåt dalen — Gurli efter, gallsrikande.

Hofrättsrådet kastade en orolig blick utåt sjön; nej, ångbåten hade ej försvunnit bakom udden än.

Gurli kom nästan rakt i famnen på honom i sin ifver att fånga hatten. »Hvarför stå ni där och bara låta den flyga?» ropade hon, gifvande sin svåger en liten puff och störtande förbi. »Hvarför springer ni inte efter den?»

Hofrättsrådet gjorde en min af häpnad. Det fattades bara det! Han skulle springa efter en hatt — i åsyn af hela ångbåtspersonalen!

»Jag undrar», sade Gurli, som kom tillbaka efter att lyckligen ha fångat hatten, »i fall ett af barnen fölle i sjön, om du inte hellre skulle låta det drunkna än utsätta dig för att springa i åsyn af ångbåten.»

»Jag kan just inte se, att barnen och din hatt kunna på något sätt jämföras», sade hofrättsrådet stött. »Dessutom äro barnen alt för väl uppfostrade och eftersedda för att göra sig skyldiga till —»

»Något så opassande som att falla i sjön. Ja,

det är sant», inföll Gurli och satte på sig den återfunna hatten samt begaf sig hemåt.

»Det är verkligen egendomligt», sade hofrättsrådet och slog sig ned hos sin hustru på verandan, »att din mor, som är ett så utmärkt fruntimmer, ändå i det hela så föga lyckats att uppfostra sina barn. Ja — det vill säga, du och Maria äro ju undantag — men det beror på era goda naturer — men de andra —»

»Det är därför, att vi varit så många», sade Arla. »Mamma har ju under många år altjämt haft en liten baby att sköta och då har hon inte haft så mycken tid med oss andra. Och så har ju pappa gjort alt för att skämma bort oss.»

»Det är sant. Men vi, som bara ha två, och som båda hjälpas åt att uppfostra dem — vi skola väl lyckas att få våra barn lydiga och snälla, hoppas jag. Apropos det, så har jag märkt att lille Emil tagit sig en vana att vända sig bort, när han bockar sig. Det måste vi vänja honom af med i tid.»

»Ja, det har jag sagt Emil», sade modern med en sträng blick på den lille 7-åringen, som red på en käpphäst nedanför.

Hofrättsrådet reste sig. »Middagen är väl färdig, min vän?» sade han.

»Har du inte träffat pappa i staden? Vi äro ditbjudna på middag.»

»Såå! Nej, han hade varit och sökt mig när jag var ute. — Nej tack, det blir väl sent som vanligt och fullt med indigest föda. Låt oss få äta hemma

i lugn och ro, så kunna vi ju gå dit sedan. Kommer det någon främmande?»

»Ja, baron Grijp — du vet — den där rike godsägaren från Skåne, som var så artig mot Gurli vid vestkusten förra sommaren.»

»Åh — han! Du skall få se, att han kommit upp till Stockholm för att fria. Det vore ett utmärkt parti för Gurli. Det går icke an att vi utebli från middagen således», tillade han suckande. »Emellertid kommer jag att må illa hela dagen.»

Han satte sig åter ned på verandan och knäppte omsorgsfullt igen ytterrocken om magen.

»Det börjar bli bra hett i staden nu», anmärkte han. »Det skall bli skönt, när min tjänstledighet börjar och jag får vara hemma i ro hela dagarna. Stadsluften angriper mig på flera sätt — jag får alla möjliga besynnerliga nervsmärtor och stickningar än här, än där.»

»Blir du sedan härute på landet hela sommaren?» frågade Arla med någonting af en flyktig skugga öfver ansigtet — i alla händelser icke med något uttryck af glädje.

»Ja, se'n har du mig riktigt i lugn och ro åtminstone i ett par månader», sade han och klappade hennes hand med ett gladt och hjärtligt uttryck. Hon höll ögonen på arbetet.

»Jag tycker ändå det är synd att du inte far med pappa till Carlsbad», sade hon, »när doktorn ordinerat det —»

»Du vet att jag inte har råd.»

»Men när pappa har råd till det.»

»Han har råd till mycket, som jag inte kan göra. När man lefver öfver sina tillgångar har man alltid råd till hvad som hälst. Men jag skulle anse mig ha gjort något verkligt orätt, om jag något år lefvat upp alla mina inkomster och inte lagt något afsides för dig och barnen.»

»Det är snält af dig att göra så mycket för oss», sade Arla och lade sin hand på hans knä. »Men när det gäller din hälsa — —»

»Ja, nästa år, om Gud vill, skall jag försöka fara. Men i år, då jag satt in 3,000 kronor för Emil, blir det ingenting öfver —»

»Vet du, att den nye informatorn kommit i dag», sade Arla efter en stund.

»Såå! Ja, det var sant! Jag har ju bref från professor Krok. Jag har inte läst det än. Vill du höra det?»

»Bäste bror!

Då kandidat Berndtson i dag afreser till sin nya befattning hos din svärfar, vill jag säga dig några ord om honom. Han har ett briljant hufvud och goda studier, särskildt i de sociala vetenskaperna, men har en mängd omogna, radikala idéer, som beredt honom många obehag och väckt ett visst misstroende mot honom här i Upsala, hvilket han dock ingalunda förtjänar, ty hans karaktär är redbar och sann och han

har alltid varit en yngling med rena seder. Jag hoppas att han snart skall blifva botad för sin tämligen gröna radikalism, då han kommer in i sådana familjer som din och din svärfaders. Det är, som du vet, ett vanligt fenomen, att unge män, som aldrig varit i beröring med de högre klasserna, ha allehanda fördomar mot dessa, hvilka dock snart försvinna inför den personliga erfarenheten. Berndtsons far är en rå och obildad krögare, hvilken lär vara ganska förmögen, men som sonen står på spänd fot till honom ger han honom ett ytterst knappt underhåll. Den unge mannens lifligaste önskan är att få resa utrikes för sina studier, och han hade räknat på ett stipendium, som dock nu, beklagligt nog, bortgifvits till en i afseende på kunskaper och begåfning vida mindre förtjänt, men personligen bättre anskrifven ungdom. Jag och ett par andra, som intressera oss för Berndtson, hoppas dock att på enskild väg kunna bereda honom tillfälle att resa ut till hösten. --- Herr statsrådet yttrade något skämtsamt om, att han ej ville ha en informator, som kunde bli farlig för hans unga, ogifta döttrar; i det fallet tror jag verkligen Berndtson passar förträffligt, ty någon fruntimmerskarl tycks han då icke vara.»

Hofrättsrådet vek långsamt ihop brefvet.

»Det där är altsammans godt och väl», sade han. »Men det förundrar mig i alla fall att Krok velat skicka oss en radikal svärmare på halsen. Han kan ju sätta i pojkarne dumheter. Men min käre Krok

är nu en gång sådan, att den som bara är skicklig i hans ämne, den tror han alltid om alt möjligt godt.»

Klockan 5 minuter före $\frac{1}{2}$ 5 gingo Arla och hennes man arm i arm ned till hufvudbyggnaden, där de funno statsrådet och den främmande i ett något tynande samspråk ute på verandan. De voro hungriga och värdinnan visade sig ej ännu.

I ett hörn af verandan stod den nye informatorn, hvilken ej tog någon del i samtalet, men hvars uppmärksamma, litet spefulla ögon tycktes antyda, att han iakttog alt hvad som försiggick, från Gurlis flygande af och an inne i matsalen, där hon var sysselsatt att ordna blommorna på bordet, till herrarnes politiska samtal och de båda gossarnes oroliga öfverläggning ute på bryggan med anledning däraf, att den ene af dem fått en tjärfläck på sina rena, blårandiga bomullskläder.

Kandidaten hade ett ungdomligt, friskt utseende med tjockt, mellanljus hår, som stod rätt upp ifrån pannan. Hårfästet var mycket rakt och tätt, ögonen närsynta, men lifliga, skarpa, rätliniga ögonbryn, en frisk mun och lite ljust, rödaktigt fjun öfver läppen och på hakan. Han skulle sett bra ut om han ej haft detta litet retsamma och utmanande i hela sitt uttryck och i sättet att kasta hufvudet tillbaka och försmädligt draga på munnen samt vrida de små silkesfina mustasjerna. Det var som hade han velat säga: »Ni inbilla er kanske att jag hyser något slags vördnad för er, därför att ni hafva rang och

ordnar och damer i eleganta toaletter. Ni vet icke, ni, hur djupt jag föraktar alt sådant.»

Ändtligen visade sig statsrådinnan med en orolig och ödmjuk blick på sin man, som såg irriterad ut och oupphörligt drog upp klockan. Hon följdes af sin yngsta blyga dotter Maria, en vacker flicka med rena, lugna, korrekta drag, slätstruket, glänsande hår och blygsamt sänkta ögon.

Strax därefter ringde husjungfrun i en klocka på verandan, gossarne kommo oförmärkt inhoppande i salen genom fönstret, medan statsrådinnan tog sin gästs arm och förde honom till bords.

Den litet tryckta stämningen började så småningom tina upp sedan man fått sin aptitsup och ett par smörgåsar med äkta rysk caviar. Efter sherryn på soppan hade statsrådet återvunnit sin vanliga glädthet och skålade till och med med sin fru, som ännu såg beklämd ut och med en viss oro följde serveringen. Man talade om en ung universitets-lärare, som nyligen fått en viktig chefsplats i ett embetsverk och som oaktadt sin stora begåfning ansågs tämligen olämplig på denna post och sådets hafva lidit den förödmjukelsen att stundom blifva korrigerad af underordnade, mer erfarne tjänstemän.

»Där ser man hvart det leder», sade hofrättsrådet, »då man sätter oerfarna pojkar på viktiga platser.»

Då upphof till allmän förvåning kandidaten sin röst.

»Det kommer troligtvis att leda till genomgripande reformer», sade han. »Ty B. är en initiativets man. Han kommer nog att låta friska fläktar blåsa genom sitt embetsverk — det är inte underligt, om de äldre tjänstemännen där få snufva af draget.»

Statsrådet lade ned knif och gaffel och såg på sin informator. Därefter började han att skratta — ett godmodigt, öfverlägset skratt, som när pojkarne pratade dumheter.

»Erfarenhet anses annars för en minst lika viktig sak inom embetsverlden, som nya, omogna idéer», anmärkte hofrättsrådet. Han vände sig ej till informatorn, som han fann alt för oförskämnd att förtjäna ett svar, utan sade sin replik ut i luften. Men kandidaten lät sig icke afskräckas från att fortsätta.

»Om man ständigt skall vidhålla den gamla principen», sade han, »att altjämt sätta de unge tjänstemännen under de äldre, få ju aldrig några nya idéer insteg i förvaltningen och hela statsmaskineriet kommer att fortfarande liksom hittils vara efter sin tid.»

»Jaså — är det så man resonnerar nu för tiden i Upsala», sade statsrådet, som fortfarande visade sig på ett förolämpande sätt road af informatorn.

»Jag tar mig i alla fall den friheten att resonnera så — med herr statsrådets tillåtelse», svarade Berndtson något hetsigt.

»Var så god — var för all del ogenerad», inföll statsrådet spefullt. »Men tillåt mig fråga, när desse unge män, som börjat sin bana som chefer, sedan bli

gamla — skola de då lemna sina chefsposter och passera graderna utföre till de mer underordnade platserna — det synes mig såsom konsekvensen af kandidatens resonnemang.»

»Ja, hvarför inte», inföll han. »Såvida de inte ega förmåga att följa med sin tid och upptaga nya idéer.»

Ingen svarade på detta, men hofrättsrådet yttrade något till baron Grijp om ungdomens öfversitteri nu för tiden och den bristande aktning för åldern och erfarenheten, som var ett utmärkande drag för det yngre släktet, särskildt vid universiteten. »Det tyckes mig dock som om vördnaden för ålderdomen vore en af de känslor, som borde vara djupt inrotade i människans natur», sade han. »Och jag tror också att de flesta folk, på hvilket stadium af civilisation som helst, hylla denna känsla.»

Det blef en stunds paus i samtalet; men kort därefter hördes kandidaten halfhögt berätta för Gurli, som var hans bordsgranne, att det fans ett vildt folkslag, som hade så stor aktning för ålderdomen, att man, då man ville taga lifvet af sina gamla föräldrar —

»Taga lifvet af sina gamla föräldrar!» inföll Gurli.

»Ja, det göra ju många vilda folk», svarade kandidaten torrt. »Men hos Batakerna på Sumatra har man för stor vördnad för ålderdomen för att bära hand på dem, hvarför man i stället sätter upp dem i ett högt träd, och så står man nedanför och ruskar på trädet, sjungande:

'Frukten är mogen,
Falle den neder!'»

Gurli brast ut i ett ljudligt skratt, som i hög grad irriterade baron Grijp, hvilken satt på andra sidan om henne. När han talade till henne hörde hon knappast på.

»Skål, Berndtson», sade statsrådet med oförändradt godt lynne. »Ni behöfver då lyckligtvis inte frukta ett sådant öde på länge, ty ni är ju en riktig grön surkart ännu. Ja, blif inte stött, min unge vän — som ni ser håller jag till godo med era rusknin- gar på trädet — jag skall i alla fall söka hålla mig kvar där så länge jag kan.»

Samtalet vid bordet hade nu blifvit ganska lifligt, men kandidaten återtog sin stumt iakttagande hållning. Han hade ingen förmåga att sköta ett vanligt, lätt bordssamtal om likgiltiga ämnen — hans styrka låg i att framkasta utmanande paradoxer och bringa förvirring in i ett resonnemang — men erbjöd sig intet tillfälle härtill, teg han envist. Gurli hade funnit honom pikant och sökte få honom att tala, men det lyckades ej vidare; han teg och åt — såg litet förlägen ned på sin tallrik och svarade fåordigt och intetsägande på hennes yttranden. Till sin fasa märkte hon, att han åt med knif, smulade sönder sitt bröd på duken och tömde sitt vinglas utan att någon drack honom till och utan att buga sig för henne. Besynnerligt! Nyss hade han förefallit henne så kvick och öfverlägsen — och nu var han ju riktigt tafatt

och obehag! Hon vände sig åter till sin andra granne, som med förtjusning mottog hennes närmande.

Emellertid hade man nu hunnit till steken och statsrådet höll ett litet föredrag öfver bourgognen. Han hade tagit in den på fat och det var en mycket god vara — »skada blott», tillade han med en ogillande blick på sin hustru, »att den är omkring 1 grad för kall — men fruntimmer förstå aldrig sådant, hur utmärkta husmödrar de eljest må vara. Eller hvad tycker Berndtson?» inföll han skälmaktigt, »kanske vi ska' pruta $\frac{1}{2}$ grad — hvad?»

Kandidaten rodnade ytterligare, först och främst emedan det harmade honom att så där nedlåtande blifva kallad vid namn, och för det andra öfver det gäckeri, som låg i hela frågan.

»Herr statsrådet behagade ursäkta — mina studier ha hittills inte omfattat den kulinariska vetenskapen», svarade han.

»Men ert snille», inföll statsrådet, »kan det inte *a priori* besvara alla sådana frågor? Får ni kanske ändå till slut lof att medge, att erfarenheten i alla fall kan vara god till något?»

Det tindrade till i Berndtsons små satiriska ögon.

»Ja, till förvärfvande af verldsmannaegenskaper», sade han med en liten bockning.

Man drack kaffe på verandan, hvarefter man tog en promenad för att visa den resande gästen något af omgifningarna. Arla kom händelsevis att gå på den smala gångstigen bredvid Berndtson.

»Det ser ut att bli en bra vacker skörd i år», sade hon för att säga något.

»Ja — det tycker ni förmodligen är ganska obehagligt», inföll han genast i sin stridslystna ton.

»Obehagligt! Hur då?»

»Jo — när det blir ett godt år, så att folket får en liten lättnad i sitt dagliga släp och får äta sig mätta — då beklaga sig vanligtvis embetsmännen öfver de dyra tiderna.»

Arla rodnade litet.

»Det är sant, att vi ofta äro själfviska», sade hon, »och tänka alt för mycket på vår egen fördel, i stället för att vi borde tacka Gud för det goda han ger åt andra.»

»Apropos det — var god och säg mig uppriktigt något som jag många gånger undrat öfver — det är väl bara ett talesätt, när man säger, att man tackar Gud för sådant — eller gör ni det verkligen?»

»Vi borde åtminstone göra det», sade hon i en ton, som ville hon varna honom för att trampa på helig mark.

»Borde vi? Tackar ni er man för att han inte slår er eller låter er svälta eller nekar er tak öfver hufvudet?»

»Men — så ni talar!»

»Ja, det vore väl minst lika rimligt att ni hvarje dag fölle ned på knä och tackade honom för dessa välgärningar, som att ni tackar Gud för att han gör sina skyldigheter emot människorna.»

Paul och
Per

»Gud har inte några *skyldigheter* mot oss, hans skapade ting.»

»Nå, om inte mot oss, så mot sig själf. Han måste ju, i följd af sin egen naturs fullkomlighet, alltid göra det som är bäst för oss — är det inte då en märkvärdig inkonsekvens att tacka honom för detta som för en tillfällig nådesbevisning?»

Arla gick en stund tyst och släpade sin parasoll utefter gräset.

»Förlåt mig», sade hon slutligen och lyfte upp hufvudet. »Men ni har inte det sinne, som fordras för att tala i sådana ting.»

»Åh! det är ett mycket bekvämt sätt att affärda en olika tänkande. Men särdeles *öfvertygande* måste ni medge att det inte är.»

»Jag tilltror mig inte att kunna öfvertyga en så snillrik person som ni», sade hon och smålog i det samma för att mildra skärpan af detta hugg.

»Alt bättre och bättre», utbrast han. »Det är ungefär som när ens meningar och åsigter affärdas såsom oförnuftiga helt enkelt därför, att man är för *ung* att ha en mening. Själfva meningen i och för sig har intet värde — alt beror på den person som uttalar den.»

»Det finnes *ett*, som har sitt bestämda värde i och för sig», inföll hon allvarsamt. »Alt annat kan man ha olika meningar om — blott inte detta ena.»

»Jaså — och detta ena det är, att man skall tacka Gud för en god skörd. Och när det regnar

och skörden håller på att förderfvas, skall man då inte också bedja honom att afvända regnet och låta solen skina igen?»

»Det kan man göra. Man kan gå till Honom med alt som till en fader.»

»Ja, och han är också lika nyckfull och ombytlig som en jordisk fader, naturligtvis. Först på morgonen tänkte han: i dag skall jag låta regn och hagel störta ned öfver jorden, så att all skörden blir förstörd och det blir hungersnöd i landet, på det att människornas sinnen må ödmjuka sig och deras njutningslystnad och lättsinne blifva straffade — men så fram på förmiddagen når honom en mängd böner från betryckte landtmän, som hällre vilja njuta af lifvet än taga emot denna Herrans tuktan. Då ändrar han sig och säger: må människorna förblifva i sina synder. De bedja mig så mycket — jag kan inte säga nej.»

»Vi böra ju alltid tillägga till våra böner: ske din vilja», sade hon och såg upp.

»Det är märkvärdigt, hvilka sjäfulla ögon hon har!» tänkte kandidaten. »Om det bara funnes något motsvarande inombords.»

»Men hvad är det då för mening i hela bönen», fortfor han. »Låt mig taga ett exempel. När er man friade till er — —»

»När min man — men hvad hör det hit?»

»Jo, det skall jag strax visa er. Skulle ni tyckt om, om han då hade tillagt: 'var för all del oförhindrad

att svara nej. Jag älskar och vördar dig så högt, att jag gärna böjer mig under din vilja'. Ville ni inte hellre, att han bestormade er med böner — att han satte hela sin välfärd på att vinna er — ja, att han ansåg sig inte kunna lefva utan er?»

Arla rodnade starkt vid dessa ord. Hon kunde i själfva verket icke tänka sig, att hennes man skulle varit i stånd att yttra något så romantiskt, som att hans lif berodde på hennes ja — hans bön hade väl snarare varit en sådan där resignerad: »ske din vilja!» — och ändå tjänade detta exempel till att ögonblickligen klargöra för henne den idé om bönen, som kandidaten ville framhålla.

»När vi bedja om det, som verkligen gäller vår själs välfärd», sade hon, »då bör vår bön vara så där lidelsefull och innerlig, som ni säger. Men —»

»Ja, en bön utan innerlighet, utan att man verkligen sätter sin själs välfärd på att få den uppfylld måtte väl vara ett oting.»

Samtalet afbröts nu af Gurli och Maria, som plötsligt döko fram ur skogen, där de plockat bär.

»Hvad tala ni om så lifligt?» frågade Gurli, som blef misslynt öfver systemns långa samtal med kandidaten. Hon var nämligen litet svartsjuk på Arla i detta enda afseende — att herrar, som hade något att säga, vanligen hellre inlät sig i samtal med henne än med Gurli. Och ändå var Arla så tyst och fåordig. Hvad var det väl hos henne, som gjorde att man alltid ansåg henne intelligent, under det att Gurli

endast omtalades såsom vacker? Men Gurli ville ej blifva beundrad för sin skönhet — hon ville ej höra tomma artigheter och lyriska utgjutelser öfver sina mörka ögon, sin vackra växt, sitt svarta hår, som i en afklippt lugg böljade ned ända till de fina, smala, litet uppdragna ögonbrynen — hvad brydde hon sig om alt det där, när det var med Arla man talade och diskuterade intressanta ämnen, under det att ingen föll på den idén att vilja höra hennes mening om någonting. Därför hade heller ingen man ännu lyckats att vinna Gurlis hand, ty ingen hade förstätt den rätta vägen till hennes ynnest.

Hvarken Arla eller Berndtson svarade på Gurlis fråga. Kandidaten erfor en viss beklämning i hennes närvaro. Han trodde som alla andra, att man ej kunde tala med henne, utan att hon bara ville bli kurtiserad — hennes säkerhet och verldsvana, hennes något extravaganta klädsel och hennes djärfva, glänsande ögon förvirrade honom. Han förstod sig ej på att kurtisera, och han visste ej hur man skulle bemöta en sådan strålande och segerviss skönhet, som hon. Han kunde icke ana, att alt hvad hon begärde och önskade var ett enda yttrande, som det var något innehåll i och som var sagdt på allvar.

»Hvar äro de andra?» frågade Arla, som först nu upptäckte att de gått så fort, att de förlorat det öfriga sällskapet ur sigte. Hur hade hon kunnat glömma sig så! Gå före ensam med informatorn,

när man hade främmande! Och hvarför var Gurli också här i stället för att hålla gästen sällskap?

»Kom — skola vi inte gå tillbaka och möta de andra?» sade hon till Gurli.

»Det bryr jag mig inte om — herrarne tala bara politik», invände Gurli vårdslöst. Arla vände då om ensam, och Gurli märkte till sin harm, att kandidaten såg sig omkring litet orolig som hade han sökt någon förevändning för flykt.

»Hvad tycker ni om naturen här?» frågade hon, besluten att få ett samtal i gång.

»Naturen — jo — den är vacker», svarade han litet förvirrad. »Hvad menade hon med den frågan?» tänkte han inom sig. »Kan hon rimligtvis vänta sig någon komplimang till svar på den?» Då fick han plötsligt en lycklig ingifvelse. »Jo, den är vacker», upprepade han, »men bara som bakgrund.»

»Som bakgrund?» återtog Gurli uppmuntrande. »Hur då?» — »Nu får man nog höra något intressant», tänkte hon.

»Jo — jag menar — när man ser en landskapstafla med figurer — med *sådana* figurer — så tänker man inte så mycket på landskapet.» Han beledsagade sina ord med en liten bugning och ett småleende, som skulle föreställa förbindligt men som i stället råkade se litet retsamt ut.

Gurli kände sig mycket kränkt öfver den ringaktning hon ansåg ligga i hans svar — men hon ville låtsas som om hon ej förstått det.

»Tycker ni i allmänhet mer om genre-taflor än om landskap?» frågade hon med en oföränderligt allvarsam min. »Såg ni på konstföreningen i förra veckan —»

»Ett samtal om konst», tänkte han förskräckt. »Rädde sig nu den som kan!»

Han angrep en nyponbuske, skar af några blommor och räckte dem åt Gurli.

»Får jag lof!» sade han. »Hvem bryr sig om konst här ute på landet? Fröken tycker väl om blommor?»

Gurli kastade dem på marken.

»Nej!» sade hon.

»Nå men Gurli!» invände Maria med sin förlägna, litet läspande stämma, i det hon böjde sig ned och tog upp blömmorna.

»Behagar fröken några fler?» frågade Berndtson med knifven i högsta hugg, beredd att plundra hela nyponbusken och få taggar i alla fingrarna hellre än att längre underhålla damerna med allmänna fraser.

»Nej, för all del!» sade Maria, »tag inga fler. Det är synd att förstöra så mycket nypon.»

Berndtson släppte grenen, som han redan fattat tag i. »Jag ber om förlåtelse», sade han. »Vi män äro ofta så tanklösa. Hädanefter, när jag ser en vac-ker liten ljusröd nyponblomma veckla ut sig i solen, skall jag alltid tänka på nyponsoppa. Jag är säker på att fröken lagar den utmärkt.»

Maria lyfte de långa ögonfransarne och såg på honom utan ett leende i sina stora, allvarsamma, drömmande ögon.

»Samma vackra ögon, hon också!» tänkte kandidaten nästan förtretad. »De där ögonen börja slutligen göra mig nervös. Man väntar sig så mycket af dem — och så äro de så hjärtans triviala hvardagsmänniskor allihop.»

Följande söndag väckte kandidaten mycken anstöt inom familjen genom att midt på förmiddagen ställa sig och spela krocket med gossarne. Strax sedan de börjat skickade statsrådinnan ut en jungfru och bad gossarne komma in, emedan man skulle läsa predikan. Kandidaten stod kvar och roade sig med att spela ensam och öfva sig att sigta.

Statsrådinnan blef mycket ledsen häröfver. Hur illa det såg ut för tjänstfolket — och hvilket dåligt exempel för gossarne! Men blyg och tillbakadragen som hon var, hade hon ej mod att framkomma med någon anmärkning. Hon ville att hennes man skulle göra det, men han förklarade kort, att han icke ämnade göra sig löjlig. Arla var aldrig rädd för att säga ut sin mening. Hon gick därför ned på gården direkte fram till honom och sade: »Vill ni inte vara god och låta bli det där i dag?»

»Hvarför det?» frågade han tvärt och höll inne klubban, som han just lyftat till ett slag.

»Därför att det är söndag.»

Han svängde klubban igen, plirade med ögonen för att sigta — och nu flög klotet framåt banan.

»Söndagen är för mig alldeles lik en annan dag», sade han.

»Men om ni inte för er egen skull — så kunde ni väl ändå för de andras — för att inte föregå gossarne med dåligt exempel.»

»Dåligt exempel», upprepade han med hetta. Få de aldrig sämre exempel här i lifvet kunna de skatta sig lyckliga.»

»Om *ni* också inte anser det vara något orätt — så är ni väl skyldig andras åsigter vissa konsiderationer.»

»Nej, tvärtom — jag är skyldig att inte ha konsiderationer för det, som jag anser vara en fördom. Och vet ni hvad jag framför alt är skyldig mina elever — det är att inte lära dem ljuga.»

»Skulle ni ljuga genom att låta bli att väcka förargelse?»

»Ja — jag skulle ljuga om jag sökte iakttaga de småaktiga regler hvarefter ni inrätta ert lif. Jag skulle förneka hvad som är själfva kärnan i mitt lif — kärlek till frihet och sanning. Och hällre än att göra det utsätter jag mig för att här i huset blifva ansedd såsom både obehfvad, okristlig och omoralisk — det är i alla fall inte min lott att väcka sympatier och blifva omtyckt — jag får finna mig utan det.»

»Åh — ni menar visst inte så alldeles hvad ni säger. Ni vet nog, att ni mycket lätt skulle kunna bli omtyckt, om ni ville.»

»Men jag vill inte, säger jag ju. Jag vill inte hyckla och få folk att tro mig vara bättre än jag är — därför söker jag alltid att visa mina sämsta sidor — jag vill inte bli ansedd för en hygglig, moralisk, väluppfostrad ung man — jag vill inte söka dölja att jag är af simpel härkomst, son till en krögare och drinkare, uppfostrad vid Fäderneslandet och i hat till de högre klasserna — jag vill als inte söka dölja, att jag inte förr än i förgår visste att man inte äter med knif och att man skall lägga desertsmeden uppåtvänd, när man slutat äta — jag vill inte håller dölja, att jag aldrig förr än i förgår talat vid en verkligt fin dam och att ert och edra systrars sätt och väsen gjorde ett så starkt intryck på mig — att jag redan första aftonen» — han böjde sig ned och sigtade åter med klubban — »var förälskad i er alla tre.»

Efter denna något brådstörtade förklaring, uttalad i en ton af själfironi, svängde han åter klubban och skickade af det ena klotet efter det andra öfver banan med en sådan fart, att de rullade ned ända till stranden.

»Det är verkligen sant», sade han och rätade upp sig samt tog af hatten och strök håret tillbaka, i det han för första gången under samtalet såg på Arla. »Hvad säger ni om det? Det är löjligt, eller hur?»

Arla smålog litet, men visste ej hvad hon skulle svara.

»Men — får jag vara uppriktig?» fortfor han. »På samma gång som jag var förälskad i er, kände jag mig också sviken — jag fann ert yttre mycket fulländadt, men ingen riktig motsvarighet i det inre.»

»Jag vill vara lika uppriktig som ni», sade Arla. »Vi ha inte funnit *ert* yttre riktigt fulländadt — att till exempel vara oartig mot en dam — att nu, när jag ber er sluta spela, ändå fortsätta därmed — —»

»Ber ni mig?» inföll han. »Det var en annan sak. Jag trodde att det var en befallning, utgången från högre ort och framförd af er. Jag låter inte befalla mig i sådant, som inte rör någon annan än mig själf — men när man ber mig — när *ni* ber mig — —» Han kastade klubban framåt gräsplanen, så att den i farten slog omkull ett par af järnringarne.

»Tack!» sade Arla. »Ni kan således ändå göra något af hänsyn till andra. Det skall jag komma ihog.»

»Nej, nej, det är ett missförstånd», sade han ifrigt, i det han följde henne fram till trappan. »Det är bara för min egen skull jag gör det — för att det är angenämt att visa sig som välgörare och bevilja böner — i synnerhet när det inte kostar en någon uppoffring — det började verkligen bli så soligt och varmt på planen. Nu går jag och lägger mig någonstans i skuggan under ett träd och njuter af medvetandet att ha gjort en god gärning. Åh, det är verk-

ligen en behaglig känsla! Jag undrar inte als på, att ni så ofta göra goda gärningar!»

Oaktadt sitt hån var dock kandidaten hädanefter ganska mottaglig för Arlas föreställningar. Så fort någon anledning till missnöje med honom förekom, skickade man alltid henne att frambära klagomålen. Han började vanligen med att häftigt motsäga henne men slutade med att göra henne till viljes. Han antog så småningom den vanan att bigta sig för henne och omtala de små förseelser han begått, då hon varit frånvarande, och häraf uppstod ett slags förtroligt, vänskapligt förhållande mellan dem, som hade en omedveten dragningskraft för dem båda.

Gurli och kandidaten stodo däremot på förklarad krigsfot till hvarandra. Han ansåg henne kokett och innehållslös på samma gång som hennes skönhet och verldsvana imponerade på honom; han kunde aldrig finna på något att säga till henne, och för att dölja den förlägenhet han erfor i hennes närvaro, affekterade han den fullkomligaste likgiltighet för henne och undvek hälst hennes sällskap. Hon hämnades genom att vid alla tillfällen söka förödmjuka honom i främmandes närvaro, skickade honom små ärenden, som hon visste att han, närsynt som han var, skulle ha svårt att uträtta, eller anordnade sällskapslekar, i hvilka han alltid var mycket bortkommen, såsom att gissa gåtor eller skriva s. k. bouts rimés. Det var oupphörligt främmande, mest ungdom, ute på Marie-

hill, och han kunde ej alltid undvika att vara med, såsom han hälst skulle velat.

Arla satt i sitt hörn på verandan, barnen lekte stillsamt nedanför. Hofrättsrådet hade, mot vanligheten, rest in till staden. Kandidaten kom gående med en lång käpp i ena handen och i den andra en liten väska, innehållande en hängmatta och en bok. Han ämnade begifva sig uppåt berget, där han sådana varma, soliga eftermiddagar som denna brukade hafva sin favoritplats under en gammal eks löfrika grenar. Han stannade då han såg att Arla satt ensam på verandan, ändrade kurs och kom rakt fram till henne. Det var så sällan de hade tillfälle till något längre samtal, och han brukade ibland med afsigt begå små förseelser för att få anledning att bigta sig för henne.

»*Nå!*» sade han nu och stannade nedanför verandan samt såg upp på henne, i det han tog hatten i hand och strök fingrarna genom håret.

Han hade antagit en sådan ödmjuk skolpojksmin, att Arla ej kunde låta bli att draga litet på munnen.

»Ja», sade hon, försökande att se allvarsam ut, »jag har börjat öfverge allt hopp om er — jag har just tänkt att det inte längre tjänar något till att söka uppfostra er.»

»Hvilka dåliga principer», utbrast han. »Nästa gång gossarne äro olydiga mot mig, skall jag säga till dem: 'fortfar ni bara — jag ämnar inte vidare söka förbättra er'.»

»Men medge, att ni är tålamodspröfvande», sade Arla. »Att säga något sådant till två unga flickor!»

»Något sådant! Ja, att kärlek utan äktenskap är vida mindre förnedrande för en kvinna än äktenskap utan kärlek. Jag borde väl snarare förebrå er, som är nog upprörande omoralisk att säga dem motsatsen.»

»Det har jag aldrig sagt», sade Arla och sänkte hufvudet öfver arbetet, så att hennes ansigte ej syn-tes under brätterna på halmhatten.

»Så — hvad var det annat ni sade, då ni förklarade, att kärleken icke var så mycket värd som pligtkänsla och högaktning och förtroende och alt det där. Det är ni, som demoraliserar era systrar både genom de åsigter ni uttalar och genom — —»

»Genom hvad?»

»Det törs jag inte säga!»

»Det gör ni också rätt i. Det var troligtvis något, som —»

»Som jag sedan skulle få bannor för — ja, det är säkert. Men säg mig, hur kan ni uthärda att sitta i det här skåpet dag ut och dag in en sådan välsignad sommar som i år. Ni måtte inte ha ett spår af natursinne. Är det verkligen möjligt, att ni aldrig längtar ut i skogen? — att ni aldrig känner något behof att ströfva omkring på obanade vägar och plocka blommor och rifva sönder er klädning på ett busksnår och kasta er baklänges i gräset och bara gapa för att låta era lungor fyllas af den ljufliga luften?»

»Och mina barn — skulle jag lemna dem vind för våg medan jag ströfvade omkring i skogen?»

»Era barn — ja, de skulle just må godt af, om ni lemnade dem litet lösa tyglar och läte dem trafva omkring som ett par unga fålar — jag försäkrar er, det riktigt upprör mig att se, hur ni misshandlar era stackars barn.»

»Misshandlar?»

»Ja, just misshandlar! Ni gör dem till små ty-nande krukväxter, afsedda att pryda era fina salonger i stället för att låta dem växa fritt i regn och sol-sken. Det är förskräckligt att se barn, som äro så väluppfostrade, att de inte äro i stånd att begå det minsta tjuvpojksstreck. Lille Emil är ju till den grad klemig och pjunkig, att jag såg honom sitta på en sten och storgråta härom dagen, emedan han gått vilse och aldrig mer skulle hitta hem till mamma — och då var han inte mer än 20 steg härifrån uppe i backen. Och Elisabeth — hon är redan en riktig liten farisé, som slår sig för sitt bröst och tackar Gud att hon inte är som statbarnen, hvilka hon såg i slagsmål med hvarandra häromdagen. Med hvilken min hon sade: 'det är fult att slåss' — och då jag invände — ja, nu får ni banna mig igen — 'det är visst inte fult, det är som det skall vara', hur hon då granskade mig från hufvud till fot med en min af förolämpad dygd, tog Emils hand och gick bort med honom, sägande: 'Kom, Emil, det är styggt hvad kandidaten säger. Snälla barn slåss aldrig'. Ja, vet

ni, det där hyckleriet, som ni hyllar i ord och leverne — det — —»

»Kallar ni det för hyckleri, att man söker uppfylla sina pligter?»

»Ja, ty det är inte pligter, det ni kallar pligter. En pligt är det att vara sig själf, att följa sin egen, innersta natur — och kan ni med sanning säga, att det är er natur att vara så där konventionel och cirklad — så *inskränkt* skulle jag vilja säga, om inte ordet i dagligt tal hade en annan mening än jag åsyftar. Jag skall säga er uppriktigt det jag har starka anledningar att misstänka, att hela ert lif icke är något annat än ett genomfördt hyckleri från början till slut.»

»Åh! Ni är verkligen älskvärd. Och hvilka äro de anledningarne?»

»Jo — först och främst era ögon. Ja — det beviset är visserligen svagt, ty ni ha ju allesammans sådana ögon, som ej ha något motsvarande innehåll — åtminstone inte hos edra systrar — men hos er — jag kan ändå inte riktigt tro, att edra ögon helt och hållet bedraga — och för det andra, hvad gör ni ibland om eftermiddagarna vid 6-tiden, då ni försvinner på en à två timmar — det skulle jag vilja veta.»

»Nå, men ni är då verkligen bra lustig — det har jag ju sagt er — jag plockar svamp!»

»Äter ni upp svampen på vägen då? Ty ni brukar just inte ha många med er hem.»

»Nej, det växer inte många där — men det är fin svamp.»

»Ja, se nu bara hur ni hycklar. Ni tror, att det är aktningsvärdt att plocka svamp — och därför låtsar ni som ni ginge ut för svampens skull, fast jag är alldeles viss, att det är för att få drömma och svärma.»

Arla rodnade, som om hon blifvit ertappad på bar gärning. Hennes vandringar till svampstället voro i själfva verket hennes lyckligaste stunder — och hon hade börjat företaga dem alt oftare på senare tider.

»Om ni ville lägga bort den där hatten», sade Berndtson, som stod och betraktade hennes nedböjda hufvud. »Hvarför klär ni er alltid så mycket äldre än ni är? Den där stora plymen på hatten och den mörka färgen på era klädningar skulle passa er mor. Och hvarför blir aldrig er klädning skrynklig, som fröken Gurlis, eller ert hår lite upprufsadt af blåsten — åh, om jag en gång finge se er komma ned uppfån berget med sönderrifven klädning och nedfallet hår och solbrända händer och röd i ansigtet af värmen — hvad ni då skulle vara intagande!»

»Jag ber — så kan ni möjligen skämta med flickorna», sade Arla och reste sig, »men —»

»Jag ber ödmjukast, fru hofrättsrådinna — förlåt att jag är en sådan ohjälplig fritänkare, att i mina ögon *kvinnan* står oändligt öfver hofrättsrådninnan.»

Arla satt åter böjd öfver arbetet. Kunde man då icke få henne att se upp?

»Vet ni, att jag skall resa om 14 da'r?» frågade han efter en paus.

»Om 14 da'r!» Jo, nu lyfte hon hufvudet. »Nej — jag trodde — —»

»Jag har haft bref från mina *välgörare*», sade han med en hånfull betoning af ordet, »alt är klart för resan. Och som gossarne börja i skolan igen i nästa vecka — —»

»Jag hoppas ni måtte få mycken nytta af er resa», anmärkte hon i en kylig, konventionel ton.

»Jag tackar — ni är alt för god. Skada bara, att ni icke menar ett ord af hvad ni säger.» Han höjde rösten och började blifva häftig och förolämpande. »Ni kastar mig i ansigtet ert 'lycka på resan' som ni kastar en slant åt en tiggare — men jag vill inte ha era allmosor. Hvad bryr ni er om, om det går mig väl eller illa — hvilken människa i hela verlden bryr sig om det. Om jag t. ex. skulle försvinna i en af de stora städerna eller störta ned från en alp eller något dylikt, som stundom inträffar — ja, det är en egendomlig känsla att tänka, att *ingen* skulle sakna mig eller märka att jag vore borta — ingen plats skulle stå tom efter mig — ingen skulle göra några efterspaningar.»

»Ni är bra otacksam. Och ändå har ni rönt så mycken godhet — t. ex. just af de personer, som nu lemna er understöd till er resa.»

»Ja, det är sant, jag glömde ju det. Dessa personer skulle naturligtvis vilja ha reda på hvart deras pengar tagit vägen — om jag försvunne skulle det

vara en förlust för dem, liksom när ett fartyg sjunker, som de tagit aktier i.»

»Fy — jag tror inte ni kan mena så styggt som ni talar. Hvarför skulle de hjälpa er, om inte därför att de intressera sig för er?»

»Och intressera de sig då inte också för fartyget, som de äro redare för? De tro, att mitt fartyg skall gifva god ränta — meningen är nämligen, att jag skall blifva något utmärkt och att de sedan skola kunna säga: 'den här unge mannen ha vi hjälpt fram i verlden. Utan oss hade det ej blifvit något af honom'. Jag skall säga er — sådana affärer är man ej i tillfälle att göra alla dagar.»

»Åh, det upprör mig så förskräckligt att höra er tala så där!» utbrast Arla, mot sin vana med en viss häftighet. »Hvad fins väl godt och stort i verlden, om man skall se allting från en så krass synpunkt? Men det är bara högmod af er altsammans — ni vill inte stå i tacksamhetsskuld till någon, och därför — —»

»Det har ni rätt i — jag har alltid sökt hålla mig fri från *skulder* — antingen de nu hafva det ena eller andra vackra namnet. Jag gör inte några tjänster åt andra — och till ersättning för denna grannlagenhet önskar jag bara att få slippa blifva föremål för några tjänster. Att jag ändå tar emot dessa respengar beror, som jag nyss sade, därpå, att det här är fråga om en vanlig affär — och jag skall i alla

fall betala igen pengarna förr eller senare — jag blir ju en gång rätt förmögen, om jag öfverlefver min far.»

»Tror ni inte, att ni skulle såra era *välgörare*, om ni satte något sådant i fråga?»

»Det tror jag visst — de få naturligtvis mycket mer valuta för sina pengar, om de hålla mig i en evig förbindelse. Men de få se till att skaffa sig höga räntor på annat håll — jag vill helst vara kvitt procentare.»

»Vet ni, att alt hvad ni nu säger är så styggt, så upprörande, så lumpet — att ni gör mig utom mig. Jag hade ändå trott er om bättre — jag trodde inte att ni var så förskräckligt högmodig och egoistisk och otacksam som ni nu visar er. Det gör mig så ondt — det upprör mig så att höra er, att jag — ja, jag kan inte hjälpa det —»

Hon satte händerna för ansigtet och brast i gråt.

I nästa ögonblick stod han bredvid henne uppe på verandan.

»Gud välsigne er för dessa tårar», sade han med vek röst. »Det har aldrig förr någon gråtit öfver mig. Detta skall jag aldrig glömma.» Han drog häftigt till sig hennes händer och kysste dem.

»Ni håller således af mig något», utbrast han. »Säg det — o, var uppriktig och naturlig nu — tänk inte på hvad som är passande eller inte — säg det öppet och utan förbehåll — bara de tre, fyra orden: 'Jag håller af er'.»

Han höll fortfarande hennes händer, och hans ögon blickade lidelsefullt in i hennes.

Hon såg upp på honom med ögonen ännu fulla af tårar. »Ja, jag håller af er», sade hon.

Men i samma ögonblick hon sagt det, blef hon rädd för den betydelse han kunde inlägga i dessa ord och reste sig hastigt för att gå. Han sökte icke hålla henne kvar; den sinnesrörelse, som så plötsligt gripit honom, hade öfverraskat honom själf lika mycket som henne. Han aflägsnade sig från verandan med stora steg, hatten i hand och blicken inåtvänd, så att han icke såg hvar han gick fram, förr än han stötte på en af sina elever, som bad att få följa med honom till skogen.

»Låt mig få vara i fred!» röt han omildt till denne och sköt honom ur vägen samt försvann snart bakom en remna i berget.

Under de dagar, som återstodo innan Berndtsons resa, undveko Arla och han hvarandra. Han var litet förlägen i hennes närhet, iakttog henne ofta i smyg, men hade förlorat sin säkra öfversittareton. Han visste ej hur hon uppfattat hans plötsliga känsloutbrott och han hade ej heller riktigt klart för sig själf, hvad det haft att betyda. Han längtade bort och påskyndade sin resa så mycket som möjligt.

Arla gick under dessa dagar ofta ut med sin svampkorg i handen. Den vackra sommaren hade nu aflösts af en regntid och vägarne voro alldeles uppblötta. Hon gick med galosjer och högt upp-

satt klädning, regnkappa och en liten blommig rå-silkeshalsduk knuten om hufvudet. I denna drägt, som alldeles beröfvade hennes utseende det konventionela och fruaktiga, hon eljest visste att uttrycka i sin klädsel, såg hon ut som en ung, anspråkslös, nästan barnslig flicka. Den långa, ovanligt smärta gestalten, den litet böjda hållningen på hufvudet, ansigtets mjuka linier och fina, fjuniga hy voro ännu desamma som i hennes första ungdom.

Det var omöjligt att gå på stora vägen, där man sjönk ned i leran till fotknölarne och galosjerna satte sig fast — hon hoppade öfver diket och gick i skogskanten, där de gulnade tufvorna voro jämförelsevis torra och fasta. Nu vek hon af på den kända vägen och var snart djupt inne i skogens ensamhet.

Denna skog skulle kunnat berätta många underliga saker om henne. Träden här skulle kunnat gifva en karaktärsskildring af henne sådan, att visst ingen i hennes omgifning skulle känt igen den. Här hade hon i tysta drömmar sökt ersättning för tomheten i sitt verkliga lif. Här hade hon tillåtit sitt hjärta att älska, såsom det var skapadt för att älska, här hade hon i tusen olika former diktat om sitt lif, och det behöfdes blott en obetydlig yttre anledning för att gifva nytt stoff åt hennes drömmar. Hon kände stundom en njutning i att fråssa i sinnesrörelser, sådana som hennes verkliga lif ej kände till, hennes hjärta kunde sammanpressas af ångest och hon kunde fälla verkliga tårar öfver drömda själskval, liksom det

ibland kunde klappa högt af sällhet öfver en drömd lycka.

Hon kom just tillbaka från en af dessa vandringar, då kandidaten mötte henne ett stycke på vägen och tilltalade henne i brådskande ton.

»Jag har sökt er öfveralt för att taga afsked: Jag skall resa nu med nästa båt.»

»Nu — ni skulle ju först i morgon — —?»

»Ja — men det har just nu blifvit beslutadt, att jag måste fara in till staden redan i kväll. Farväl — jag måste skynda mig!»

Hon såg på honom med en frånvarande blick och utan att märka att han räckte fram sin hand och att han hade mycket brådtom att begifva sig tillbaka hem. Det hvilade liksom en slöja öfver hennes ögon, hennes fantasiverld beherrskade henne ännu, och hon kunde ej genast lösrycka sig från dess välde.

»Farväl!» upprepade kandidaten och bockade sig än en gång. »Törs jag — komma fram med — en bön?»

»Ja», svarade hon, ännu drömmande. Han hade en bön till henne. Det var ju naturligt, de skulle ju skiljas för att kanske aldrig återse hvarandra.

»Tillåter ni att jag skrifver till er någon gång?»

»Ja», svarade hon, lika entonigt.

»Och vill ni också besvara mina bref?»

»Ja.»

Det var alt; en häftig men hastig handtryckning, och han störtade i väg med en brådska, som gälde

det att fly undan en hotande fara. Hon kom först tillbaka hem sedan ångbåten gått.

Arla hade ansett sig skyldig att meddela sin man sin brefväxling med Berndtson. Hofrättsrådet fann det underligt och äfven tämligen olämpligt att hon gifvit honom tillstånd att skriva, men han ville dock icke göra någon anmärkning däröfver.

Han skref oftare än hon hade väntat — flera bref å rad för ett enda från henne. Hon lät alltid sin man läsa brefven, oaktadt det pinade henne att höra hans torra litet hänfulla anmärkningar öfver den ungdomliga entusiasm, den reform- och frihetsglöd, de andades. Men det öfverensstämde med hennes pligtkänsla att underkasta sig detta obehag.

Brefven antogo dock så småningom en varmare och mer personlig ton, tils hon slutligen fick mottaga ett, som nästan innehöll en förtäckt kärleksförklaring. Han talade om, huru hennes — tyvärr alt för sällsynta — bref utgjorde hans högsta lycka — huru hennes bild ständigt följde honom och kunde af inga nya intryck trängas tillbaka — och vid de frestelser, som mångenstädes mötte honom — ty frestelser, det förstår ni kanske icke, men det måste jag dock säga eder, frestelser af många slag möta en ung man, då han ensam kastas ut i verlden — vid dessa fins det blott *ett* som håller mig tillbaka — minnet af er.

Och detta minne har långt större makt öfver mig än jag trott. Jag vill öppet bekänna för er att jag reste ut med den tanken att läppja på alla njutningens bågare — hvad skulle väl hålla mig tillbaka, tänkte jag. Jag tror icke på de tio budorden, det vet ni. Jag erkänner ingen annan sedelag än denna naturens måttfullhetslag, som bjuder oss att ej skada oss själfva — jo, jag bör kanske tillägga för att ej skrämma er för mycket, att jag ej håller anser oss berättigade att ingripa störande i andras tillvaro — jag anser icke att man eger rätt att lägga ett enda uns till de lidanden, hvarunder ändå hela mänskligheten försmäktar. Men ni inser lätt, att denna min sedelag lemnar ett vidt fält öppet för att njuta af lifvet. Och dock lefver jag som en spartan — dock stöter jag med afsky undan alla de lockelser, som här möta mig. De tyska studenternas lif är ej det bästa i sedligt afseende — men jag deltar i ingen af deras utsväfningar. Hvarför? Man säger att minnet af en älskad moder ofta kan skydda en yngling mot frestelser. Det är möjligt. Men jag eger ingen mor att minnas. Ingen människa i verlden skulle det vålla någon sorg, om jag råkade på afvägar. Jag eger mig själf helt och har ingenting, som håller mig tillbaka — ni gör det icke håller direkt, ty icke skulle ni sörja öfver mig, därtill har jag alt för liten plats i ert deltagande — och ni gör det ändå indirekt! Jag tänker mig altjämt, att jag skall stå till doms inför er — jag står åter och åter i tankarna

på den sandade gången nedanför er glasveranda och biktar mig — ja, ibland står jag till och med liksom en viss oförgätlig dag *uppe* på verandan — ni sitter med nedböjdt hufvud och gråter öfver mig — o, i sådana stunder vet jag icke hvad jag ej skulle vara i stånd till för att vinna ert gillande — i sådana stunder tror jag mig ibland ämnad att blifva något — jag var nära att säga, något stort. Ja, hvad skulle jag inte kunna bli, om ni räckte mig så mycket som yttersta spetsen af ert lillfinger till stöd.»

Det var omöjligt att visa hofrättsrådet detta bref. Men Arla led så mycket af detta fördöljande, att hennes svar blef strängare än det kanske annars skulle blifvit.

»Svaga och karaktärslösa män», skref hon, »invagga sig mycket ofta i dessa illusioner, att en qvinnas deltagande skulle kunna vara dem ett stöd och göra dem till hvad de endast genom eget arbete kunna blifva — starka och goda. Om jag ej kan ge mina barn ett säkrare skydd på deras framtida väg än minnet af en än så älskad moder, så skall jag anse mitt kall som uppfostrarinna förfeladt.»

Hon slutade med att säga honom, att som hennes man alltid läste hans bref borde han skrifva om sådant, som kunde intressera äfven honom. Ett slags blyghet afhöll henne från att beteckna hans yttranden i sista brefvet såsom varande af den natur att hon ej ansåg sig kunna visa det för sin man.

Han kände sig djupt förolämpad af hennes svar,

hvilket han fattade så som hade hon visat sin man äfven detta bref.

»Jag beklagar mycket att herr hofrättsrådet icke finner mina bref intressanta», skref han till svar. »Var god visa honom i alla fall dessa rader, som skola bli de sista, hvarmed jag besvarar honom och er. Ädelhet i sinnet, hjärtats finkänslighet äro långt mer värda än både religiösa och moraliska dogmer. En villfarelse — ett så kalladt felsteg kan ofta vara oändligt mycket ädlare än en korrekt, men småsinnad pligtkänsla.

B. Berndtson.»

Detta bref vållade henne den största ångest. Hvad kunde han ej alt taga sig till, då han ansåg sig tillbakastött och sviken af henne. Det bref, hon skref till svar återsändes till henne med påskrift, att adressaten afrest utan att uppge ny adress. Så förgick återstoden af vintern och hela följande sommar utan att hon hörde ett ord från honom.

Först sedan sålunda all förbindelse med honom var afskuren, märkte hon, hvilken betydelse han i själfva verket fått i hennes lif. Denna sommar hade hon icke längre ro att arbeta så flitigt som vanligt. Hon försjönk ständigt i drömmar och gick ofta på den gamla välkända skogsvägen till det så kallade svampstället för att vara ostörd. Hon hade aldrig varit där med Berndtson och dock föreföll det henne, som om hvarje träd här talade om honom. Ty var det ej i själfva verket kring honom, som alla hennes drömmar hade vändt sig redan föregående sommar,

ehuru hon då ej gifvit dem någon annan betydelse än sina vanliga fantasifoster.

Första gången hon kom dit på våren hade hon funnit stigen täckt af affallna och nedhuggna grenar, ja, stora trädstammar, samt ris och snår, som gjorde det omöjligt för henne att komma fram. Liknade icke hennes förhållande till Berndtson denna obanade stig, där alla spår voro utplånade, och där man ej längre kunde finna någon väg? Hon företog sig det ansträngande arbetet att rödja upp vägen igen, för hvarje dag kastade hon undan en stor del grenar och trängde småningom längre och längre in i skogens djup. Det föreföll henne som om hvarje fotlängd af stigen, som hon sålunda återeröfrade, förde henne närmare hennes förlorade drömverld.

Hvad ville hon då egentligen? Hvad längtade hon efter? Var det ej bäst som det var och skulle det ej vara farligt att återse en man, som plötsligt fått ett sådant välde öfver henne?»

Nej, hon sade sig själf, att någon fara kunde det icke vara — något orätt kunde det icke ligga i att älska en man så som hon älskade honom. Det var ju bara en dröm det hela — hon visste ej ens, om han älskade henne och hon trodde ej att han gjorde det — hon önskade icke häller, att så skulle vara, ty skulle han med ett enda ord afsigtligt antyda något sådant, så skulle hennes dröm brista sönder, hon skulle nödgas fly honom och stänga in sig igen i det fängelse, ur hvilket han befriat henne.

Hon ville icke blifva älskad af honom — nej, hon ville bara ha rättighet att själf älska honom — tyst, förstulet, utan hopp och utan önskningar — bara det att älska var för henne lycka nog — det var det enda, som gaf lifvet innehåll, det enda, som var värdt att lefva för — kring detta enda var det som hennes drömmar alltid kretsat — detta enda ämne hade hon diktat om i tusen olika former. Ibland var det fiendehärlar som stodo utanför stadens portar, och hon gick ut ibland dem med en fridspalm i sina händer och förband de sårade och sjuke, och en döende rysk officer älskade henne och bad henne att hon skulle skänka honom en kyss innan han dog och hon mottog i den kyssen hans flyende ande — eller drömde hon, att Christus åter kom ned på jorden och hon satt vid hans fötter som Maria och lyssnade till hans ord och hennes hjärta klappade högt af fröjd då hans hand blott helt flyktigt vidrörde hennes hår. Sådana drömmar hade hon ofta haft och hade känt sällheten genombäfvat hvarje fiber i sin varelse. Hennes drömmars största extas var dock när hon tänkte sig själf buren af änglar till den högstes tron, för att sedan lefva hos honom ett lif, som blott hade till mål att dyrka och tjäna.

Gurli brukade ibland skämtsamt yttra, att hon vore skapad till att blifva ett pelarhelgon — och själf kunde hon stundom hemligt önska, att hon kunnat blifva nunna och lefva endast för andaktsöfningar. Men lika litet som nunnorna kunna förjaga alla verlds-

liga tankar från sin cell, lika litet lyckades det henne att hålla sin fantasi i tuktan, oaktadt den stränga pligtuppfyllelse hon ålade sig själf.

Stundom önskade hon sig med brännande längtan ännu ett litet barn. Hon hade aldrig varit så lycklig under sitt lif, som de tider, då hon ammat sina barn — ingen lycka syntes henne ljufvare än att ligga med den späda varelsen vid sitt bröst och känna att här var en varelse som lefde blott genom hennes lif. Under den tiden barnen voro så späda hade hon aldrig velat lemna dem — knappt för att gå ut och taga sig nödig motion. Men i samma mån de vuxit upp hade förhållandet förlorat i innerlighet. Hennes många moraliska principer trädde liksom emellan henne och barnen, hon ansåg sig skyldig att tukta och förmana dem och när hon ibland tog dem i knäet och öfverhöljde dem med smekningar påmindes hon af sin man, att det ej var rätt att smeka barn så där häftigt — det gjorde dem vekliga och sentimentala.

Det verkliga lifvet hade intet bruk för hennes hjärtas fulla hängifvenhet — endast i drömmen var det henne förunnadt att lefva helt och rikt.

En dag på sensommaren kom professor Krok på besök till Furubacken. Hofrättsrådet frågade, om han hört något från Berndtson. Nej, icke det minsta. Det gjorde professorn ondt — han hade verkligen fäst sig vid den unge mannen och han hade ej trott

honom om en sådan otacksamhet som han visat mot alla dem, hvilka han stod i förbindelse till.

»Jag talar inte om mig själf», sade professorn, »ehuru den vänlighet jag alltid visat honom väl också kunde göra mig förtjänt af att någon enda gång blifva ihågkommen med ett bref. Men värre är ändå, att han ej låtit sina frikostiga välgörare, som bekostat hela hans vistelse ute, höra något ifrån sig. Det gör mig riktigt ondt att finna honom vara en sådan dålig karaktär», tillade han. »Att han hade ett underligt, misstänksamt lynne, det visste jag — men att han var en sådan egoist, att han inte ens ville göra sig det omaket att skrifva ett bref till sina välgörare, det kunde jag ändå inte tro.»

»Kanske att han är sjuk — eller — att något händt honom», framkastade Arla med osäker stämma.

»Nej bevars — det trodde jag också, då jag inte tyckte mig på annat sätt kunna förklara hans tystnad — och jag var en tid verkligt bekymrad för honom — men nu nyligen har en af hans gamla kamrater i Upsala träffat honom i London och skrifvit hem att han fann honom vid förträfflig hälsa — och då han hade frågat honom, hvarför han ej låtit höra af sig hade han svarat att »det fins ingen därhemma som bryr sig om att höra något från mig». Då den andre fäste hans uppmärksamhet på att han dock hade vissa skyldigheter till dem, som hjälpt honom med respengar hade han sagt att »min gamle

far ligger i själatåget nu. Jag skall snart betala igen lånet med ränta.» — »Hofrättsrådinnan måste medge, att alt detta just icke vittnar fördelaktigt om den unge mannens karaktär», sade professorn, vänd till Arla. »Och att tala om arvet efter fadern på ett sådant sätt, medan denne ännu lefde — det är något så hjärtlöst och kallt — så stötande» —

»Jag tror», stammade Arla — »hans far — han höll visst aldrig af honom — det var visst icke någon bra menniska.»

»Nej, tyvärr — alt utom det. Han är död nu, och vi böra ej döma honom — men det sorgliga är, att det arf, unge Berndtson fått mottaga, tillkommit på ett sätt, som — ni vet — genom krogrörelse.»

»Men det rör sonen då icke för», inföll Arla lifligt.

»Jag ser att hofrättsrådinnan är gynsam stämd mot honom. Det fagnar mig — han har annars inte många vänner — han har stött alla ifrån sig. Det är bra stor skada, att han som människa skall vara så litet tilltalande — ty det är ett ypperligt hufvud.»

Detta samtal hade på Arla en motsatt verkan till den, man skulle kunnat vänta — den ökade hennes sympati för den ensamme, som stött alla ifrån sig. Man kallade honom för egoist — hade han varit det, skulle han väl icke brutit med sina inflytelserika beskyddare. Nej, stolt och fri var han — och endast sig själf ville han hafva att tacka för hvad han blef. En sådan man kunde naturligtvis endast

blifva förstadd af få — men hon, som förstod honom, hon skulle aldrig svika honom. Skulle hon än aldrig återse honom, hon skulle dock alltid förblifva honom en trofast vän.

Ännu ett år gick utan att hon hörde något från honom; då spred sig på hösten ryktet om ett nytt, svenskt skådespel, som på grund af sina revolutionära tendenser blifvit tillbakavisadt från den kungl. scenen, men som nu skulle spelas på en annan teater. Det sades vara af mycket uppseendeväckande natur och skrifvet med stor talang — författarens namn, B. Berndtson, var hittills okänt inom den litterära världen.

Arla visste, att det alltid varit Berndtsons tanke att utbilda sig till skriftställare. Han hade ofta talat med henne om planer till dramatiska arbeten.

Några dagar innan stycket skulle gifvas mötte hon honom helt oväntadt på Drottninggatan. Hon visste ej, att han var hemkommen, men hade alt sedan hon hört talas om att hans stycke skulle spelas hvarje dag drömt om att återse honom. Detta plötsliga sammanträffande grep henne dock nu så häftigt, att hon alldeles förlorade sin sinnesnärvaro. Hon skulle ingenting hällre velat än gå fram och gifva honom handen och hälsa honom välkommen hem; men hon drefs i stället af en oförklarlig makt till att vända bort hufvudet och låtsa som hon ej såge honom. Han lyfte på hatten men gick mycket hastigt förbi henne. Då han var borta stannade hon ett

ögonblick och drog efter andan. Var det möjligt? Hade han gått förbi utan att hälsa på henne?

Hur hade hon icke väntat på och längtat efter detta möte — hur hade hon icke upplefvat det om och om igen i fantasien, hvarje gång på olika sätt, men för hvarje gång hade hon sett hans ögon glänsa af glädje och hans handtryckning hade varit varm och bäfvande af lycka och fruktan på samma gång — hur hade han icke blickat in i djupet af hennes ögon för att utforska, om hon förlät honom.

Och nu — detta återseende! Hur kunde hon också bära sig så dumt åt och låtsas som om hon ej sett honom? Han skulle ju tro, att hon ej längre hade någon vänskap för honom — att hon ville draga sig tillbaka från honom, hon, liksom alla de andra. Åh, hvilken förfärlig misstämning som fick makt med henne! Hela lifvet var tomt och grått, som denna kyliga, sollösa Novemberdag!

Hon gick upp till sina föräldrar i hopp att han varit där. Gurli började genast tala om den väntade pjesen och undrade, om han var i staden.

Arla nämde ej, att hon sett honom och kände sig helt brottslig öfver denna hemlighetsfullhet.

Så kom då den första föreställningen af pjesen. Hela huset var utsåldt. Arla var där med sin far och sina systrar. Hennes man, hvars sjuklighet var i tilltagande, gick aldrig på teatern; han kunde ej fördraga den dåliga luften där.

Det var i själfva verket ett oerhördt djärft an-

grepp på det bestående, som gjordes i denna pjes. Först och främst hade han lagt an på att trotsa alla häfdvunna former genom att skriva sitt drama i sex akter. Arla kände här igen hans gamla påstående, att det vore en löjlighet tro på yttre former såsom gällande för alla tider. Men utom det revolutionära i formen var detta stycke det än mer genom sitt innehåll. Det var fullt af glänsande paradoxer samt bitande kvick satir öfver det så kallade aktningvärda samhället. Åtskilliga kända personer voro också på ett hänsynslöst sätt porträtterade.

Men midt upp i alt detta gick en lyrisk ådra af brusande känsla. Hjälten var en rikt begåfvad ung man med starka lidelser och stort människo-förakt. Han trodde på ingenting, hade intet mål att arbeta för och man fick i dramat följa honom genom ett regellöst och vildt lif tils man slutligen såg honom som en förlorad son, utstött ur samhället och omöjlig att rädda. Han hade dock ännu glimtar af en försvunnen ädelhet och var tecknad med så mycken värme och sympati och så många allmänt mänskliga drag, att man nästan älskade honom ännu i hans förnedring, och att man var benägen att kasta hela skulden för hans fall på samhället snarare än att döma honom själf. Men annorlunda dömdes han af sin omgifning i pjesen. Hans syskon voro aktningvärda personer i god samhällsställning, och sedan de funnit, att deras bror ej längre kunde upp-rättas, stängde de sina dörrar för honom och hälsade

ej ens på honom då de mötte honom på gatan. En af hans systrar var en ung, vacker kvinna med stränga grundsatser, insnärjd i ett nät af fördomar och trånga moraliska dogmer. Hon var i botten god, men hennes pietistiska riktning hade gjort henne fariseiskt sträng mot samhällets olycksbarn. Arla kände sig själf träffad i hennes karaktär och det var något i den druckne broderns bittra och paradoxa uttalanden till henne i en scen af gripande verkan, som påminde henne om hvad författaren ofta halft skämtsamt hade yttrat till henne själf under deras samvaro på landet. Men skämtet hade här skärpts till ett bitande hån och ljud som en efterklang af hans sista bref till henne: »ett så kalladt felsteg kan ofta vara långt ädlare än en småsinnad pligtkänsla».

En af hufvudpersonerna i pjesen var modern — modern som älskade den förlorade sonen mer än alla sina öfriga barn, som lefde tillsammans med honom i ett uselt kyffe, svälte med honom och följde honom t. o. m. på krogarna för att få honom tidigare hem. Modern var en fin dam, uppvuxen i lyx och van vid ett bekvämt lif. Den förmögenhet, hon egt, hade sonen för länge sedan förstört — men ett hem stod henne öppet hos hennes andra barn, som icke önskade något högre än att bereda henne en sorgfri ålderdom men blott på ett vilkor — att hon ville öfvergifva den förfallne. Så länge hon bodde hos honom ville de icke gifva henne någonting, då de visste att det altsammans blott tjänade till att lägga

hyende under hans laster. Men detta enda vilkor kunde modern icke uppfylla. Icke en dag skulle hon velat njuta af varma rum och god föda, då hon visste, att sonen måste umbära alt. Hon började betraktas af sina bekanta såsom litet förfallen, äfven hon. Hennes kläder voro dåliga och hon skydde sitt forna umgänge, tils hon slutligen en dag gick omkring och besökte alla sina gamla vänner — för att tigga!

Publikens stämning blef alt obehagligare under det detta ruskiga drama utvecklade sig. Några kunde ej uthärda utan lemnade salongen. De flesta höllos dock fångna af en andlös spänning. Den varma medkänsla med de olyckliga i samhället, som skimrade igenom äfven de mörkaste skildringarna och bröt fram genom det bittraste hånet, förfelade ej att göra ett djupt intryck. Det var en ädel värme i skildringen af denna mor, som ej ens ville lefva älskad då hennes son var missaktad, och som af kärlek offrade alt, ända till sina grundsatser om rätt och orätt.

Ridån föll efter hvarje akt utan att en applåd afbröt tystnaden i salongen. Det hela var så nytt och ovanligt, att man ej visste, hvad man skulle tänka. Och författaren hade försmått den eljest vanliga utvägen att gifva publiken en fingervisning genom att inlägga applådscener i slutet af akterna. Han hade ej häller några vänner, som kunde gifva signalen till en opinionsyttring.

Då ridån föll för sjette gången herrskade en djup tystnad i salongen — en tystnad af det slag, som

egentligen är en författares största triumf, ty man kom sig ej ens för att genast resa sig från sina platser. Men teaterdirektören och skådespelarne kunde dock meddela författaren att hans pjäs hade fallit. Den skulle knappast gå en afton till.

Och detta besannade sig. Följande dags tidningar innehöllo alla skarpa förkastelsedomar öfver stycket. Det var skrifvet med stor talang, det erkände man, men beklagade på samma gång att talangen blifvit förslösad på ett ämne, som ingalunda lämpade sig för konstnärlig behandling. Ett par tidningar framhöllo också styckets osedliga och samhällsupplösande tendens. Det var ju nästan en apologi för lasten, på samma gång som ett hån öfver de dugliga och redbara i samhället.

Arla kände, att detta var missförstånd, att detta arbete ej var ett försvar för lasten, men en lofsång öfver den kärlek, som tror alt, lider alt och hoppas alt. Hon tänkte på det gamla uttrycket »att skrifva med sitt hjärteblod», och hon hade en bäfvande aning om att detta uttryck här skulle varit betecknande.

Dagen efter sedan hon hade läst alla tidningskritikerna sände hon honom på morgonen sitt visitkort med påskrift: »Tack! Ni har skapat ett ädelt verk, som varmt beundras af»

Fru Arla Örn, f. Pfeifer.

Hon visste ej hvar han bodde, men sände biljetten med ett stadsbud till teatern.

På eftermiddagen väntade hon, att han skulle

komma. Hofrättsrådet brukade alltid gå upp på Sällskapet mellan 6—7 för att läsa tidningar. Hon hoppades att han skulle komma då, ty hon kände, att om hon ej finge träffa honom ensam skulle hon ej kunna tala till honom naturligt och af sitt fulla hjärta, så som hon längtade efter att få göra.

Men just i dag tycktes hofrättsrådet ej ärnna sig ut. Han blef sittande i soffhörnet i salongen, där de alltid suto med barnen omkring sig en stund efter middagen. Arla observerade med en viss nervös otålighet, att han oupphörligt kände sig själf på pulsen samt emellanåt böjde sig mot spegeln i hörnet och såg på sin tunga. Han frågade också ett par gånger, om hon ej tyckte han såg blek ut, hvarpå hon litet kort svarade, att han såg ut som vanligt. Slutligen framkastade hon i förbigående, att han borde gå ut — litet motion gjorde honom ju alltid godt. Nej, han vågade ej gå — han mådde så illa.

»Min sjukdom har betydligt förvärrats sista tiden», sade han. »Jag känner det ibland som om det snart skulle vara förbi.»

»Åh!» inföll hon kyligt. »Det har du sagt så länge.»

»Ja — detta har varit förberedt i många år. Men vi skola inte tala därom, då det gör dig ledsen. Emil, min gosse — gif mig min medikamentsflaska och en sked!»

Gossen kom snart tillbaka med det begärda.

Hofrättsrådet vände på skeden och granskade den noga.

»Så ripig den är», sade han. »Jag fruktar att husjungfrun far illa med silfret; jag har sett henne lägga knifvar och gafflar tillsammans, då hon bär ut dem till diskning.»

»Vi skola kanske lemna bort det till uppputsning», sade Arla förströdd.

»Hvad tänker du på? Redan!» utbrast han. »Det skulle vara den största misshushållning. Det är bättre att genom aktsamhet och omtanke söka förekomma skada än att — men hvad är det — hvarför rycker du till så där?»

»Jag tyckte, det ringde.»

»Nej, mamma», ropade Elisabeth. »Det ringde inte — det är säkert.»

»Men hvarför ryckte du till så?» envisades hofrättsrådet. »Om det också hade ringt, var det väl inte något skäl att rycka till. Jag tror vi skola tala vid doktorn om dig -- du är bestämdt inte rask.»

»Jo, det är jag visst», svarade Arla, otåligt.

»Men hvarför skulle du då ryckt till så där?» upprepade han. »Det är ju ett tydligt nervsymptom.»

Hennes nervsystem var verkligen i uppror i detta ögonblick; hon gick till pianot och började spela, hvilket alltid mycket roade båda barnen och fånglade dem vid instrumentet där de stodo andäktiga på hvar sin sida om henne och lyssnade. Elisabeth

hade en näpen vana att knäppa händerna, då hon hörde musik, hon tyckte sig då alltid vara i kyrkan.

»Förlåt, min vän», sade hofrättsrådet med vanda — »inte musik så snart på maten. Det hindrar mat-smältningen.»

Hon reste sig häftigt.

»Se, se — det är som jag säger — du är sjuk. Jag har märkt, att alt sedan du var på teatern i förrgår har du varit så där nervös. Det är den dåliga luften där, som skadar dig. Du bör verkligen inte gå dit vidare.»

Hon svarade ingenting. Hofrättsrådet ville nu försöka några gymnastiska rörelser för sitt illamående, satte sig på en stol utan ryggstöd och bad sin hustru att hålla sig på knäna.

»Får jag — får jag!» ropade bägge barnen och sprungo fram.

»Nej, jag törs inte lita på er — mamma måste hålla också.»

Arla följde mekaniskt hans uppmaning och de stodo alla tre och höllo honom på knäna medan han med händerna i sidorna böjde sig bakåt.

»Kom ihog att om du släpper faller jag baklänges och kan göra mig ganska illa», sade han.

Men i detsamma ringde det verkligen på tamburdörren. Arla släppte ögonblickligen sitt tag, och hofrättsrådet föll baklänges med benen i vädret under barnens jubel.

En jungfru kom in och anmälde: Doktor Berndtson.

»Säg, att vi inte kunna taga emot», sade hofrättsrådet, som mödosamt reste sig.

»Säg, att *jag* tar emot», inföll genast Arla med en ovanlig bestämdhet. Hon stod där hög och blek med upplyftadt hufvud och något flammande i ögonen.

»Du borde inte göra det — du ser ju nu själf, hur sjuk du är», inföll hennes man, som var alt för god för att blifva förtörnad på sin hustru för sitt lilla missöde och blott betraktade det som en ny yttring af hennes beklagliga nervsvaghet.

»Om du inte vill träffa honom så dröj inte här», anmärkte hon lifligt.

Hofrättsrådet hann nätt och jämt att försvinna genom den ena dörren, innan Berndtson trädde in genom den andra. Arla hviskade till barnen att gå och leka i ett annat rum och sköt dem ut efter fadern, hvarefter hon gick emot sin gäst och räckte honom handen. Han låtsade ej se det utan bugade på afstånd. Hon bad honom sitta ned, och han satte sig så långt som möjligt ifrån henne.

»Jag tackar förbindligast för biljetten», sade han i en mycket kall ton. »Tillåt mig bara att fråga: har jag inte händelsevis fått den en dag senare än den var skrifven? Hade ni verkligen läst tidningarna, då ni skref den?»

»Ja — naturligtvis — det var just därför, jag —»

»Åh — af medlidande således! Det borde jag strax ha förstått — det är så likt er. Jag förundrade mig verkligen öfver att finna, att någon vågade tänka olika med tidningarna — men jag glömde kvinnohjärtats naturliga deltagande för de olycklige —»

»Olycklige! Åh, er pjes skall nog i alla fall till slut vinna erkännande —»

»Jag begagnade ordet olycklig», afbröt han, »ty medlidande hör ej till de känslor, jag önskat uppväcka.»

Hon såg på honom förundrad. Hur olik sig han blifvit äfven till det yttre. Det var icke endast det, att han hade blifvit så mycket äldre och att det gossaktiga i hans utseende hade försvunnit — det fordom skalkaktigt jäckande i hans ögon hade också förändrats till en hvass och misstänksam blick, han hade magrat mycket och hvarje spår af den ungdomliga rodnaden var borta från hans kinder. Han hade dessutom lagt sig till helskägg, så att man ej längre såg de förr så friska läpparna, och detta klädde honom ej. Han såg ut som en man, som lidit och genomlevvat åtskilligt.

Äfven han kastade en forskande blick på henne under den paus, som uppstått. Hennes vackra bugtiga hår hade blifvit litet grått vid tinningarna — — men det klädde henne. Och dessa djupa, svärmiska, ömma ögon — voro de verkligen så själfulla? Hans minne hade således icke idealiserat dem.

En viss förlägenhet uppstod efter denna ömsidiga granskning.

»Ni finner mig förändrad?» sade han slutligen.

»Ahja — kanske», svarade hon undvikande. Hon visste ej hvarför det bjöd henne emot att säga, hur förändrad hon verkligen fann honom. »Berätta mig nu något om ert lif och era framtidsplaner», fortfor hon.

»Hvad skulle det tjäna till? Ni har inte intresserat er för att höra något därom de sista åren — hvarför vill ni då nu —»

»Hur kan ni säga, att inte jag intresserat mig? Det var ni, som afbröt all korrespondens och lät mig inte ens veta er adress.»

»Ert minne tycks svika er något. Var det inte ni, som förbjöd mig att skriva? — och detta inte just på det mest grannliga sätt.»

»Så menade jag inte.»

»Inte det? Jag skref och öppnade mitt hjärta för er såsom jag aldrig gjort för någon, hvarken förr eller senare — jag lade mitt lif, mitt öde i edra händer — och ni svarade mig med torra moralkakor och visade mitt bref för er man.»

»Det gjorde jag inte.»

»Inte! Ni skref dock --»

»Jag skref bara, att jag inte ville ha några bref, som jag inte kunde visa för min man — så menade jag åtminstone.»

»Såå — det var bara meningen att skrämma mig litet. Om ni hade vetat hvilka följder det skulle ha

för mig — fast hvad säger jag, det visste ni ju mycket väl, jag hade sagt er så tydligt som möjligt, att ni hade i era händer att bestämma den utveckling, mitt lif skulle taga. Jag bad er — som jag själf trodde i bevekande ordalag — att gifva mig det stöd, jag behöfde för att kunna hålla mig uppe mot de frestelser, som omgäfvö mig i det yttre och äfven i mina egna, inre anlag och min ensamma ställning i lifvet, som lätt frestar till hänsynslöshet — och ni svarade mig: hvad angår det mig om ni flyter ofvanpå eller sjunker, bara jag räddar min värdighet och iakttager de konventionela regler, som bjuda en hustru att vara ett appendix till sin man och ej tänka andra än hans tankar, ej sympatisera med andra än dem han sympatiserar med — ej mottaga andra bref än dem han har nöje af att läsa. Detta beteende påminner mig om en engelsk dam, hvilken vid ett skeppsbrott stötte en herre i sjön, som ville rädda sig på samma plankan som hon, emedan hon var oklädd och därför icke ville komma i land tillsammans med honom. Ni såg hällre att jag gick till botten än ni satte på spel det allra ringaste af er konventionela anständighetskänsla.»

»Jag trodde inte på, att jag hade ett sådant inflytande öfver er, som ni sade. Och jag hade ju rätt — ni har ju redt er mycket väl utan mig. Hvarför talar ni om att gå till botten och sådana öfverdrifna uttryck, när ni står här nu så själfständig och öfverlägsen och vill förkrossa mig med ert förakt?»

»Ni har återigen rätt — nej, jag har visst inte gått till botten — det är bara en löjlig vana jag fått att begagna öfverspända uttryck. Det är emedan jag varit så länge skild från er, som jag glömt ert måttfulla sätt att uttrycka er. — Nej, jag har inte begått några brott, inte satt mig i skulder, inte sjunkit i dyn såsom min hjälte i skådespelet, det är sant. Och dock har det under dessa två sista år gått mer förloradt hos mig än ni kan ana. Jag har nu en gång en misstänksam natur och hade just aldrig trott på något godt hos människorna, förr än jag kände er — som ni nog vet satt det också ganska hårdt åt, innan jag fick någon riktig tillit ens till er — men när jag slutligen börjat tro på er hade jag ett behof att hålla fast vid denna tro — och när ni då med ens ryckte ifrån mig mina stackars, långsamt tillkämpade illusioner — så gick jag inte och tog lifvet af mig, det gjorde jag inte — jag bara föraktade lifvet så mycket, att jag inte ansåg det ha något annat värde än de korta njutningar det kunde skänka — och så höll jag till godo med dessa utan att just vara särdeles nogräknad — och hur det är, har man en gång gått igenom hela skalan från det sublima till det låga och lumpna så — lemnar det i alla fall liksom en skugga efter sig — kort sagdt, sedan det icke längre fans något, som roade eller fångslade mig, skulle jag icke ha brytt mig om att lefva längre, om jag inte hade fått idén till mitt drama — tanken att få säga det aktningsvärda samhället några beska

sanningar tände åter ett slags entusiasm i mitt sinne — jag lefde med dubbelt lif under de månader jag höll på med mitt arbete — jag hoppades särskildt att träffa och sära och uppskaka en viss, mycket distinguerad dam — jag hoppades kunna tvinga henne att gå tillbaka till sig själf, granska sin egen ofelbarhet och möjligtvis finna den otillfredsställande — ja, jag var nog löjlig ibland att inbilla mig, att jag skulle tvinga er att gråta öfver er själf — och så fick jag i stället detta kort från er» — han tog upp det och kastade det på bordet — »däri ni är så god och förklarar mig, att ni beundrar mig — och så ert namn tryckt under — fru hofrättsrådinnan Arla Örn, f. Pfeifer. Ja, drömmer man dåraktigt ibland, så blir också uppvaknandet därefter — man hoppas att tränga till en kvinnas hjärta — och man får en hofrättsrådinnas beundran i stället.»

Han reste sig och tog sin hatt.

»Jag ber om förlåtelse för att jag uppehållit er så länge», sade han. »Ni finner förmodligen, att jag blifvit bra mångordig och retorisk, men detta beror därpå, att jag håller på att utbilda mig till talare. Jag har ännu mycket att säga mina landsmän, som ej kunde få plats i mitt drama.»

Han bugade sig och gick. Hon stod blek och stum utan att ens komma sig för att böja på hufvudet till afsked. Hade hon följt sin ingifvelse skulle hon sprungit fram, fattat hans händer och bedt ho-

nom med tårar att förlåta henne och att icke öfvergifva henne.

Då han gått slog hon händerna för ansigtet och grät. Lilla Elisabeth kom strax därefter in i rummet, och när hon såg modern gråta klängde hon smek-samt upp i hennes knä och kysste henne på händerna. Arla kastade armarna kring barnet, pressade henne lidelsefullt intill sig och snyftade häftigt, med pannan mot flickans hufvud. Elisabeth satt mycket stilla och höll armarna om moderns hals. Hennes känslofulla och lille-gamla natur kände sig tilltalad af denna scen, och hon blandade med ett slags lycklig extas sina tårar med moderns.

9. B.
Kort härefter började Berndtson en serie föreläsningar, hvilka läto mycket tala om sig. De hade till rubrik »Modärna lifsåskådningar» och voro en populär framställning af den nyaste tidens mest radikala åsikter i sociala, religiösa, litterära och allmänt mänskliga frågor. En glänsande formel förmåga i förening med verklig originalitet i uppfattning gjorde att han lyckades intressera personer af de mest skiljaktiga åsikter; äfven många damer ur de högre klasserna voro bland hans åhörare.

Men om han vann beundran för sin framställningskonst, ådrog han sig å andra sidan skarpt ogillande för det revolutionära och upprifvande i de åsikter, han utvecklade. Tidningarnas referater antogo så småningom en allt mer polemisk karaktär, man delade sig i två läger, men bland dem, som gjorde anspråk

på namnet aktningvärda såväl inom tidningsverlden som i det enskilda, togo alt fler parti emot honom, ju mer han framlade sin egen ståndpunkt till de frågor han behandlade. Man trodde sig komma underfund med, att det var något farligt han bar i skölden — hans uttalanden om kapitalets förtryck, om medelklassens oberättigade öfvervälde och om arbetarnes dåliga ställning hotade själfva det bestående samhället i sina grundvalar, hans anslutning till evolutionsteorien var ett angrepp mot den herrskande sedelagen och religionen, och när han slutligen rörde vid de Malthuska teorierna om folkökningen, utpekades han rent ut såsom en osedlighetens apostel, och hans kvinliga auditorium drog sig tillbaka.

Arla och Gurli hade från början följt hans föreläsningar och Gurli hade t. o. m. förmått sin far att skriva till honom och bjuda honom hem till dem. Nu skulle hon nog få honom att tala, tänkte hon. Hon hade åhört honom så uppmärksamt och hon skulle förvåna honom med hur väl hon förstått och uppfattat honom. Hon genomgick i tankarna många gånger alt hvad hon skulle säga till honom — åh, hvilka intressanta samtal hon lofvade sig! Men till hennes stora misräkning antog han icke bjudningen och gjorde icke ens visit för att tacka.

Baron Grijp, som blifvit ledamot af första kammaren, uppvaktade Gurli mycket flitigt denna vinter; och sedan han med ens blifvit ryktbar genom ett betydelsefullt anförande i en vigtig anslagsfråga, hvil-

ket Gurli åhört från läktaren, beslöt hon sig äntligen för att mottaga hans hand. Hon fann nu att han verkligen var en person, som man kunde se upp till — och hans sätt var så fint och vördnadsfullt, han lyssnade alltid så uppmärksamt till hvad hon yttrade och talade alltid med henne i allvarliga ämnen. Han hade visserligen ej lätt att uttrycka sig — men hvad gjorde det, när han skref så bra.

Förlofningen eklaterades på en stor middag hos statsrådets. Gurli var glad och strålande — när alt kom omkring skulle hon ändå blifva en utmärkt mans hustru.

»Älskar du honom verkligen?» frågade Arla henne den aftonen, då hon fick del af nyheten.

»Älskar!» upprepade Gurli. »Hvem brukar någonsin säga att man *älskar* — det ordet användes bara i romaner. Men i fall du vill veta om jag är kär i honom, så skall jag gärna erkänna för dig, att det är jag inte. Men det ligger inte i min natur att bli kär, det vet du väl. Och hvad behöfs det? Den känslan går i alla fall öfver så fort. Men jag värderar honom och ser upp till honom och —»

»Gurli — jag ber dig — drag dig tillbaka medan det ännu är tid! Begå inte den synden — kasta dig inte in i detta osanna förhållande — du kommer att ångra det.»

»Ah!» sade Gurli föraktligt. »De där fraserna har du lärt dig på Berndtsons föreläsningar. Har du

själf någonsin varit kär i Otto, kanske? Och du har väl ändå aldrig ångrat, att du tog honom, skulle jag tro.»

»O, denna osanning, detta själfbedrägeri!» tänkte Arla med ångest. Skulle nu hon med sitt exempel draga en obotlig olycka äfven öfver systemen? Vore det inte bättre då att bryta alla band, att fly från sin falska ställning och visa Gurli, visa hela världen, att det hvilar en Nemesis öfver sådana äktenskap som hennes, hvilka dock så lättsinnigt ingås alla dagar!

Arla fortfor att höra Berndtsons föreläsningar ännu sedan hela hennes umgängeskrets dragit sig därifrån. Hon hade öfverhufvud undergått en stor och mycket påfallande förändring denna vinter. Hennes förr så tillbakadragna och korrekta väsende hade nu antagit en frihet och djärfhet, som förvånade alla. Hon uppträdde till försvar för de mest betänkliga åsigter, angrep i en utmanande ton den häfdvunna uppfattningen inom alla möjliga områden och skratade åt hvad hon kallade kvinnornas pryderi och fördomsfullhet. Hofrättsrådet kunde naturligtvis ej annat än ogilla detta sin hustrus förändrade väsende. Att ett fruntimmer med hennes måttfullhet och takt skulle kunna blifva så anstucken af radikala idéer föreföll honom underligt och oväntadt. Men han fäste dock ej synnerlig vikt därvid. Först och främst betyder det ju i det hela så litet, hvad fruntimmer tänka i allmänna frågor, och för det andra äro sådana där revolutionära tendenser ingenting annat än

en barnsjukdom, som snart går öfver — en oskyldig barnsjukdom t. o. m., som aldrig lemnar några sviter.

Medan hofrättsrådet sålunda tog föga notis om sin hustrus själstillstånd, genomkämpade Arla ensam och förstådd af ingen i sin omgifning sitt lifs största, mest afgörande kris.

För en svärmisk natur som hennes kunde i själfva verket ingenting vara farligare än att se den man, hon älskade, under de förhållanden, hvori han för närvarande var stäld. På talarestolen, omgifven af en intresserad och andlost lyssnande åhörarskara, stod han för henne i det ljus af öfverlägsenhet, som alltid är fängslande för en kvinna. Det var en egendomlig, besjälad skönhet öfver hans bleka ansigte med de rörliga linierna och de sprakande ögonen, som voro särskildt egnade att uttrycka hånet och gäckeriet, men som äfven hade uttryckssätt för det värmande allvaret, de stora idéernas idealitet. Och äfven den förföljelse och de mistydningar, hvarför han ofta blef utsatt, voro endast ytterligare anledningar för henne att så mycket varmare ansluta sig till honom. Det afstånd, hvarpå de sågo hvarandra, den kalla tillbakadragenhet han iakttog gent emot henne, ja t. o. m. den häftighet hvarmed han hade brutit ut emot henne — alt var blott ytterligare bränsle på den eld, som förtärde hennes så länge kufvade, nu så stormande och upproriska hjärta.

Berndtson och hon hade icke växlat ett ord med hvarandra sedan den aftonen, då han besökt henne i

hennes hem för att mot henne utslunga all den bitterhet han så länge samlat på. Men ett omslag i hans stämning mot henne hade dock försiggått sedan han fått tala ut hvad han hade på hjärtat. Hans första blick då han kom upp i katedern gälde alltid henne, det var till henne han talade, henne han sökte öfvertyga, inför henne han försvarade sig för de ofta ovärdiga beskyllningar som gjordes honom.

Vintern gick dock utan att han gjorde något försök att närma sig henne. Först efter den sista föreläsningen på våren, då den stora folkträngseln tvang Arla att dröja kvar i salen längre än vanligt, kom han fram till henne. Hon hade ej väntat att råka honom nu, han brukade alltid gå ut en annan väg direkte från det rum, där han drog sig tillbaka efter föreläsningarnes slut. Nu hade han tydligen åter kommit in i salen enkom för att träffa henne, ty han gick direkte fram till henne och tilltalade henne plötsligt och utan någon förberedande hälsning.

»När jag nu slutat mina föreläsningar, ville jag bara tacka er», sade han. »Tack för hvad ni varit för mig under denna tid!» Han tog hennes händer och tryckte dem — för första gången sedan de skildes åt vid Furubacken för snart 3 år sedan.

Hon blef så förvirrad öfver detta oväntade utbrott, att hon ej kunde svara honom och ej möta hans blick utan såg sig oroligt och förläget omkring i rummet, som hade hon sökt någon. Hans misstänksamhet vaknade genast, han trodde att hon var rädd

att blifva sedd i samtal med honom och släppte tvärt hennes händer.

»Ni är mig en gåta», sade han i förändrad ton. »Jag kan inte fatta alla omkastningar och motsägelser i ert handlingssätt! Hur vågar ni komma och höra mina föreläsningar — har det inte förorsakat er många obehag?»

»Jo, men det bryr jag mig inte om», utbrast hon och lyfte hufvudet. »Hvarför skall ni tro, att jag nödvändigt alltid måste vara lika sjäpig och pueril, som när ni först lärde känna mig! Ni har ingen aning om hur förändrad jag är se'n dess.»

»Jag har trott det, då jag sett er här. Jag har insett, att det fordras mycket mod af en dam i er ställning att komma hit. Det är det värsta, när man har fiender, att man också utsätter sina vänner för obehag. Jag har hittils känt, hvilken styrka det ligger i att stå alldeles ensam — att falla ensam, om man faller utan att draga någon med sig. Men vet ni — så underligt det kan tyckas — nu, när ni säger, att ni haft obehag för min skull — nu kommer det för mig, hur ljuft — ja, hur oändligt ljuft det måtte vara att veta, att antingen man står eller faller — man dock inte är ensam.»

Deras samtal afbröts här, men ett par dagar därefter kom Berndtson på visit till hofrättsrådets en eftermiddag mellan 6--7. Han kom för att taga afsked. Han skulle resa till Norrland, dels för att ordna affärerna efter sin aflidne far, dels för att studera ar-

betarförhållandena vid de stora sågverken i och för ett nytt drama, som han hade i tankarne. Han ville skildra en strejk och söka att psykologiskt belysa denna ofta förekommande företeelse i det modärna samhällslifvet. Senare på sommaren ville han åter resa utomlands för en längre tid.

Han meddelade henne alt detta i en tämligen kall och främmande ton, och hon berättade honom på samma sätt om sina sommarplaner.

Det hade blifvit bestämdt, att hofrättsrådet denna sommar skulle företaga den länge beramade färden till Carlsbad och att hans hustru skulle följa honom dit. Men hans semester skulle först börja i augusti och dessförinnan skulle Arla tillbringa 6 veckor vid vestkusten med sina barn, som båda ledo af bleksot. Gurli skulle under sommaren besöka sina blifvande svärföräldrar på deras gods i Skåne och barnen voro bjudna att vistas där under hennes tillsyn medan föräldrarne voro utom lands.

Berndtson reste sig.

»Vi träffas således inte mer innan jag reser», sade han. »Få se om ödet någonsin mer korsar våra vägar.»

Arla hade berättat om sin vistelse vid vestkusten med det hemliga hoppet att han skulle komma dit för att vara tillsammans med henne där. Och nu ville han taga afsked så plötsligt! Han bad henne ej ens denna gång om tillstånd att få skriva till henne.

»Farväl då!» sade hon med en liten darrning i

stämman, som hon förgäfves sökte blifva herre öfver. Hon räckte honom sin hand, men höll ögonen nedslagna.

Han grep hennes hand med en viss häftighet och behöll den mellan sina båda. Förundrad öfver hans tystnad såg hon upp och ville draga den tillbaka, men han släppte den ej. Han försökte flera gånger att säga något, men fick dock icke fram ett ord — han blott pressade handen allt hårdare och sökte se henne in i ögonen. Han hade en aning om, att han ej var henne likgiltig, men han trodde henne dock vara en kvinna af det slag, som förr skulle kämpa till döden än svika hvad hon ansåg som sin pligt. Hennes starkt utpräglade kvinliga värdighet imponerade på honom och höll honom på afstånd — han beundrade hennes väsendes kyskhet och han kände att han skulle älskat henne mindre i samma stund som hon gifvit vika för honom.

Hon kände hans läppar på sin hand ett par gånger — dunkelt som genom en dimma såg hon honom bocka sig vid dörren — så var han borta.

Men blott några veckor därefter återsågo de hvarandra. Arla hade i afskedsstunden fått ett bestämdt intryck af, att de snart skulle träffas igen. Det var därför ingen öfverraskning för henne, då hon en dag såg honom landstiga vid den lilla, föga besökta badort, där hon slagit sig ned. Hon hade väntat honom nästan från första dagen hon kom dit.

De voro nu ständigt tillsammans. Den enkla,

landtliga orten inbjöd särskildt till ett förtroligt och okonstladt umgänge. Badgästerna voro i allmänhet af en tarfligare samhällsklass, mest från närliggande trakt, och Arla hade inga bekanta ibland dem. Hon hade valt denna af det nyckfulla modet öfvergifna ort för att undgå det tröttande och i hennes nuvarande sinnesstämning plågsamma sällskapslifvet. Hon hade förhyrt sig en båt för hela sommaren och hade seglat ensam med sina barn flera timmar dagligen innan Berndtson kom. Det var helt naturligt att hon nu inbjöd honom att göra dem sällskap. Det fans ej många båtar att hyra på stället, då de flesta under sommaren voro upptagna vid den segrande badorten några mil därifrån, och Arlas båt var den bästa som kunnat uppspanas. De hade till båtkarl en präktig, gammal hvithårig gubbe med patriarkaliskt utseende, som varit vid Spetsbergen och som underhöll dem med de otroligaste skepparhistorier. De läto gubben och barnen prata och talade ej mycket med hvarandra. De kunde sitta timal tysta vid hvarandras sida på toften och se på vågorna, som på sitt liffulla och skiftande språk syntes dem gifva ord åt deras tysta tankar. Än var det vindstilla, så att seglen hängde slaka och barnen kastade kopparslantar i sjön och ropade: »blås, Kajsa!» Vattnet låg så lugnt och orörligt och återspeglade molnen på himlen, båten och dem själfva. Alt var så tyst — så genomskinligt och klart — det var den ännu blyga, outtalade kärlekens drömlika lycka. Än åter lekte och hop-

pade böljorna glittrande gula i en frambrytande solstråle, som genom sitt öfverdådigt slösande ljus tycktes lägga den öfriga vattenytan i djup skugga, alldeles som när kärleken lyser upp i ens inre och bländar synen, så att alt hvad som ej lånar sitt ljus därifrån ser ut som bara mörker. Än vältrade sig åter vågorna gröna och hotande mot båten, som när lidelsen stormar i en människas bröst och vill vräka omkull alla hinder.

De voro nästan aldrig skilda åt på hela dagen. De åto middag vid table d'hôtes, sutto sedan på badhotellets veranda i skuggan till inemot aftonen, då de togo en lång promenad bland bergen. Barnen voro alltid med dem, och först då dessa gått till sängs mellan 9—10 satt Arla ensam en stund på sin egen lilla förstugukvist. Men äfven då kunde Berndtson komma ibland och stanna nedanför och tala med henne, alldeles som förr i verlden på Furubacken.

Den lugna lyckan af detta stilla, enformiga lif och denna ostörda samvaro mildrade det lidelsefullt upprörda och nervösa, som eljest plägar vara oskiljaktigt från en sådan kärlek som deras. De glömde alt hvad som stod emellan dem och att de ej alltid skulle få vara tillsammans, de togo hvar dag sådan den kom utan att oroa sig för framtiden och skildes åt hvarje afton med den lyckliga vissheten att mötas igen i samma ostörda ro.

Då fick Arla en dag ett bref från sin man, som hofrättsrådet visst aldrig skulle ha skrivit, om han

anat hvilket ödesdigert beslut det skulle föranleda. Arla hade trott sig alldeles obemärkt vid den lilla badorten, men det fans flera bland de anspråkslösa badgästerna där, som med stort intresse observerade den vackra och eleganta unga hofrättsrådinnan från hufvudstaden, och Berndtsons rykte hade äfven trängt till denna aflägsna vrå, hvarför man hade många funderingar öfver den synbara förtroligheten mellan dessa båda. Hvilka vägar ryktet begagnade sig af för att nå till hofrättsrådets öron skulle visst ej varit lätt att uppspåra, men — alt nog — brefvet till hans hustru innehöll en vänlig varning att ej vara oförsigtig och en bestämd uppfordran att afbryta det förtroliga umgänget med Berndtson. »Ingen, som känner min hustru», skref han, »skall kunna hysa ens skuggan af en misstanke mot en så ren karaktär som din. Men vi dömas ej blott af dem, som känna oss, och du vet att en kvinnas rykte är så ömtåligt, att det ej tål att man ens andas därpå. Jag behöfver ej gifva dig några råd med afseende på sättet att afvisa B:s enträgenhet. Din kvinliga takt skall bäst lära dig detta, jag vill blott uttala som en vänlig men bestämd önskan, att du ej vidare låter honom segla i din båt, ej företar några långa promenader med honom och öfverhufvud är så litet som möjligt tillsammans med honom. Då jag förstår, att du måhända skall finna din belägenhet ganska svår, ämnar jag försöka att komma loss härifrån förr än jag tänkt och hämta dig till vår resa.»

Här följde några yttranden om hans längtan att återse henne, om hur tomt det varit att lefva skild från henne så länge för första gången sedan deras äktenskap — vänliga ord, som i hennes nuvarande sinnesstämning blott gjorde ett pinsamt och motbjudande intryck på henne.

Hon fick brefvet strax innan Berndtson skulle komma för att hämta henne och barnen till deras sedvanliga aftonpromenad. Hon beslöt att öppet meddela honom allt, och då de kommit ett stycke utåt vägen, där ingen människa syntes till och barnen sprungo litet i förväg och plockade bär, bad hon honom plötsligt i en kort och konstlad ton, att han skulle resa.

»Det är nu sista gången vi gå tillsammans så här», sade hon. »Jag borde inte ens ha gått med er i afton — men vi skulle inte kunnat talas vid så ostördt där hemma, där vi äro omgifna af folk, som lyssnar på oss rundt omkring.»

»Hvad är meningen?» frågade han i uppbrusande ton.

Hon meddelade honom i korthet innehållet af sin mans bref.

»Och det är således er afsigt att nu stöta mig tillbaka — och att följa honom!» utbrast han.

»Hvad vill ni då att jag skall göra?»

»Jag begär ingenting annat, än att ni skall vara ärlig mot er själf och mot mig», sade han och lade

hennes arm i sin med en på en gång vördnadsfull och öm åtbörd. »Är det för mycket begärdt?»

Det var första gången han tillät sig en sådan förtrolighet, och hennes arm skälfde i hans, men hon drog den ej tillbaka.

»Ja — hjälp mig då — råd mig!» bad hon och brast i gråt.

»Skulle ni handla rätt emot er själf, om ni nu återvände till er man? Kan ni fortsätta detta äktenskap utan att begå ett våld mot er naturliga känsla? Ja, vore inte detta äktenskap under nuvarande förhållanden en förfärlig lögn? Svara mig — svara mig uppriktigt!»

»Men eger man då rätt att bryta heliga löften? Jag har ju inte min frihet längre — jag har ju inte rätt att välja — jag är bunden.»

»Det är en förfärlig humbug man bedrifver med dessa löften», utbröt han. »Man talar om ett löfte som vore det en hemlighetsfull förskrifning till den onde, skrifven med ens blod. Hur kan en människa, kortsynt och föränderlig som hon är, genom ett löfte binda sig för ett helt lif? Det är lika orätt och lika orimligt, som när en döende söker att genom förordningar och testamenten bestämma för flera kommande generationer. Om en sådan bestämmelse till exempel skulle strida mot det följande släktets rättsbegrepp, så är man icke skyldig, man har inte ens rätt att lyda den. Och så är det äfven med löften, som man

är nog oförnuftig att aflägga för en framtid, hvilken man inte själf är herre öfver.»

»Men på det sättet skulle ju aldrig löften ha någon helgd.»

»Helgd — nej, det är just det jag påstår. De ha ingen annan helgd än den, som vår egen rättskänsla gifver dem. Och det måtte väl vara tämligen klart för hvarje tänkande och någorlunda fördomsfri människa, att det är bättre bryta ett löfte än att fortleva i synd.»

»I synd! Men i detta fall är det ju inte fråga om —»

»Om synd! Jo, det är just hvad det är. Ty det är en synd, när man älskar en man att lefva i äktenskap med en annan! Ja, det är sant — ni har aldrig sagt mig, att ni älskar mig — men det gör du dock, det vet jag, utan ord har du sagt mig det många gånger», tillade han lågt och tryckte sakta hennes arm intill sin, i det han böjde sig ned för att uppfånga hennes sänkta blick. Hon svarade ej och lyfte ej ögonen från marken, och de gingo tysta en stund.

»Jag är glad åt att detta bref kommit», började han åter. »Det tvingar oss till ett afgörande. Jag har tvekat att drifva det till denna punkt — jag har njutit lyckan af vår ostörda samvaro och försökt att inte tänka på framtiden. Jag har inte tyckt mig ha rättighet att draga dig bort från ditt lugna, skyddade lif och in i min oroliga, kampfulla tillvaro. Jag har tvekat och velat hålla mig tillbaka — men nu har jag inte rätt att tveka längre. Då vi för några veckor

sedan skildes åt i Stockholm, var det min afsigt att söka glömma dig, fast jag sedan ej kunde bli herre öfver min längtan — men nu efter dessa veckors samlif är det sannerligen omöjligt. Känner du det inte själf? Skulle det verkligen vara möjligt för dig att nu återvända till din man och lefva som hans hustru?»

»Då ni talar så där, har jag inte kraft till något. Men jag vet, att om jag också nu låter öfvertyga mig af edra skäl, skall jag sedan ångra mig bittert. Ty det är inte rätt — det kan inte vara rätt —»

»Nej, det *kan* inte — det kan aldrig i verlden vara rätt att lefva tillsammans med en man, som man icke älskar», utbrast han. »Om du nu skulle återvända till honom, så vore det i mina ögon alldeles detsamma som om du läte en främmande man förföra dig under det ditt hjärta tillhörde mig. Icke blir synden mindre, därför att den i verdens ögon gäller som en pligt. Det är förklarligt, om du trodde detta för ett par år sedan, då du ännu lefde insnärjd i fördomar. Men du kan inte tro det längre nu, sedan ditt sinne blifvit frigjort och du lärt, att sanning i alla lifvets förhållanden är det första vilkoret för alt sedligt lif. Det var redan en stor synd, när du gifte dig utan kärlek — och för mig är det obegripligt, att du någonsin kunde göra det, ehuru jag kan gissa att det berodde på oriktiga religiösa begrepp — men detta kan ändå förlåtas, ty dels var du så outvecklad då och dels visste du inte hvad kärlek var — men nu — jag ber dig, min älskade,

för din egen skull -- för din egen renhets och värdighets skull — förnedra inte dig själf med att fort-
lefvä i denna lögn! Det är inte bara för min skull
jag ber dig, ty lifvet har inte mer värde för mig än
att jag kan undvara det när som helst — men jag
ber dig för din egen skull — begå icke denna synd!
Trampa inte på det sättet under fötterna det sannings-
ideal du dyrkar — förnedra inte dig själf till den
grad att ställa dig i jämbredd med en såld kvinna —
ja, *såld*, ty det skulle vara för ditt anseende, din
ställning i verlden, som du skulle sälja din ära —
var sann emot dig själf, bryt de ovärdiga band som
fängsla dig!»

Han talade med växande lidelse och pressade
hennes arm hårdare intill sig. Det hade först nu
blifvit honom klart att han för intet pris i verlden
ville mista henne.

De hade vändt om och stodo åter utanför dörren
till hennes bostad. Hon var blek och ögonen voro
hopdragna med ett uttryck af stark själsångest, men
läpparna voro tätt sammantryckta och tydde på ett
fast beslut.

»Jag skrifver i natt», sade hon med låg men be-
stämd röst.

»Tack!» utbrast han och förde hennes händer
till sina läppar. Han såg sig om upp och ned åt
vägen, och då ingen syntes i närheten ville han draga
henne intill sig och kyssa henne. Men hon höll ho-
nom strängt tillbaka.

»Ännu är jag en annans hustru», hviskade hon.

»Det är du inte», invände han. »Min är du nu och ingen annans.»

Hon tog sina händer ur hans. »Du säger ju, att alt det som strider mot vår naturliga känsla är en synd», sade hon. »Och min känsla förbjuder mig att betrakta mig som din så länge jag ännu inte är fri från mina löften till en annan.»

»Det är inte din naturliga känsla som talar härvidlag — tro inte det — det är dina principer, det vill säga dina fördomar, som spöka — —»

»Säg godnatt till farbror Berndtson», sade Arla i sträng ton till barnen. Hon vågade ej inlåta sig på att svara honom — hon fruktade hans förmåga att öfvertyga. Då Elisabeth neg för honom fick han ett plötsligt infall.

»Vill du gifva mig en kyss till godnatt?» frågade han barnet.

Flickan rodnade och såg frågande på modern, som tvekade.

»Böra inte dina barn också vara mina?» inföll han halfhögt. Han omfamnade flickan och kysste de barnsliga läpparna, som med en viss ömhet besvarade hans kyss.

»Håller du af mig?» frågade han den lilla tolfåringen.

»Ja!» utbrast hon. »Näst pappa fins det ingen som jag håller så mycket af.»

»Jag med», ropade Emil och omfamnade hans knän, i det han beundrande såg upp i hans ansigte.

»Är det icke ett godt omen för vår lycka?» sade Berndtson, i det han lyfte gossen högt upp i luften och kysste äfven honom.

Han var ej egentligen barnkär, men hans naturliga och kamratlika sätt att umgås med dem och den frihet han tillät dem fängslade i allmänhet alla barn han kom i beröring med.

Och då Arla satte sig ned till skrifbordet denna afton, sedan barnen lagt sig, var det med den vissa förhoppningen att det afgörande steg hon stod i begrepp att taga ej skulle beröfva hennes barn en mor, men gifva dem en ny, faderlig vän, som skulle kunna få ett välgörande inflytande på deras utveckling. Det var också med denna tanke för ögonen som hon sökte öfvertyga sin man om att en skilsmessa mellan dem skulle bli bäst för alla parter. »Barnen», skref hon, »kunna endast vinna på, att det osanna förhållande, som förenar deras föräldrar, blir upplöst. Eljest skall kanske Elisabeth en dag säga mig det samma som Gurli i vintras, då hon förlofvade sig med en man, som hon icke älskade: 'du har gjort det samma och blifvit lycklig'. Nej — denna lögn skola vi ej gifva våra barn i testamente. Det är då vida bättre för dem att veta sanningen, hur bitter den än må vara. Såsom jag tänkt mig det skola barnen vistas tidtals hos sin far och sin mor — långt bättre för dem att utvecklas under inflytandet af

tvänne själfständiga, fritt ställda personligheter, om dessas åsigter också äro så olika inbördes som våra nu blifvit, än den skenbara enhet, som blott består däri, att den ena personligheten förkväft sitt eget jag och förnekat sin innersta natur för att underordna den under ett konstgjordt pligt-ideal. — Detta om barnen! Jag börjar med att tala om dem, då jag bönfaller dig att återgifva mig min frihet, emedan det står klart för mig att pligten emot dem har det starkaste krafvet på mig — vore det till deras bästa skulle jag kanske haft styrka att uppoffra mig själf — ehuru offret af ens egen personlighet knappast under några förhållanden kan vara berättigadt. Men då jag nu kommit till den öfvertygelsen, att barnen ingenting skulle vinna men väl förlora på ett sådant offer — då finnes det icke längre något som bjuder mig att fortfarande lefva som din hustru — nej, icke ens något som berättigar mig därtill. Det har aldrig varit något verkligt äktenskap mellan oss — blott en yttre, konventionel förening utan inre motsvarighet. Vi ha aldrig förstått hvarandra, aldrig haft en tanke gemensam, vi ha lefvat tillsammans i 13 år utan att inverka på annat sätt än hämmande på hvarandras utveckling — vi ha gått bredvid hvarandra i två paralela linier, som aldrig kunna mötas. Du har varit mig en god, broderlig vän, det skall jag alltid med tacksamhet minnas, men min *make* har du aldrig varit och kan du aldrig bli. Endast kärleken gör en förbindelse mellan en man och en

kvinnu till ett äktenskap. Jag har icke förstått det förut, men nu är det mig fullkomligt klart att du icke har några rättigheter öfver mig och att jag skulle begå en osedlig handling, om jag nu återvände till dig. Jag tillhör ingen annan än den man jag älskar — hvem han är har du redan gissat. Jag är öfvertygad om att jag ej förgäfvades skall ha gjort detta vädjande till din rättskänsla — du skall frivilligt lösa mig från de yttre band, som binda min tillvaro vid din, och du skall vinna min *fria* högaktning och tacksamhet i stället för min tvungna underkastelse.»

Hofrättsrådet mottog detta bref lika fullständigt oförberedd som om man kommit och sagt honom att han blifvit afskedad från sin plats eller blifvit åtalad för någon oredlighet i sin tjänsteutföring. Hans hustru, hans pligttrogna, religiösa, strängt rättänkande hustru, för hvilken han alltid hyst så stor aktning, att det varit honom ytterst motbjudande att till henne framställa den milda anmärkning för oförsigtighet som han ansett sig tvungen till i sitt förra bref — hans hustru skulle kunna vara till den grad pligtförgäten, att hon ville öfvergifva sin laglige make för en äfventyrare, en radikal svärmare utan alt anseende — hans hustru, som alltid utgjort hans stolthet och hans hus' främsta prydnad och som alltid vetat att så värdigt uppbära sin plats i samhället — hon skulle draga denna skam öfver honom, prisgifva deras husliga lif åt det vulgära skvallret, öfvergifva sina barn! Nej, det var inte möjligt — det var alt för onaturligt.

Hvilken annan kvinna som hälst skulle kunna handla så, men inte hon. Och detta efter ett trettonårigt äktenskap, hvars lycka aldrig varit störd af den minsta missämja!

Hans första ingifvelse var att skynda upp till hennes mor, som alltid hade varit honom en tillgifven vän, och bedja henne hjälpa honom att kalla sin dotter tillbaka från den förfärliga förvillelse, som fått makt med henne. Men vid närmare eftertanke förbjöd honom hans naturliga skygghet att anförtro någon den bittra kränkning, som öfvergått honom. Han hoppades ännu att kunna återföra sin hustru till förnuft och pligtkänsla. Hon hade låtit diktera sig detta bref, hvars omoraliska grundsatser och samhällsupplösande tendenser blifvit utifrån inplantade hos henne — hon stod under något hemlighetsfullt, förderfligt inflytande af denne dålige, karaktärlöse man, men det var ej möjligt annat än att hon ännu skulle låta tala vid sig, låta öfvertyga sig om sin förvillelse och lösrycka sig ur förtrollningen.

Han hade en känsla af att han själf borde skynda till henne för att personligen inverka på henne; men han kunde dock icke besluta sig för ett sådant steg. Han hade en hemlig fasa för alla häftiga scener och känsloutbrott och var dessutom ytterst ömtålig för att någon utanför stående skulle blicka in i hans enskilda förhållanden. Då redan skvallret var i gång skulle denna plötsliga resa, en vecka innan hans tjänstledighet egentligen begynte, lätt kunna

gifva anledning till gissningar. Och dessutom — att ställas ansigte mot ansigte med sin hustrus förförare, att möjligen se henne vända sig bort från honom med köld för att söka skydd hos denne usling — det var mer än han kände sig hafva mod att utstå. Han visste också att han inför hennes kallsinnighet skulle förlora all förmåga att tala till henne det hjärtats språk, som ensamt kunde återföra henne. Han hade ej ordet i sin makt som denne andre, han var ej en sådan där frasriddare, som kunde prata omkull den solklaraste rätt och göra svart till hvitt. Och en viss naturlig torrhet och stelhet i hans väsende, som endast stundom kunde tina upp under det husliga lifvets förtroligaste stunder, skulle blott ytterligare skärpas nu, det visste han, då han skulle stå inför sin hustru med djupt såradt sinne och kränkt stolthet, på samma gång som en förödmjukande känsla af underlägsenhet inför den föredragne älskaren.

Nej, det var bättre att skriva — han kunde då med lugn besinning och klara bevis vederlägga alla dessa floskler och oklara frihetsbegrepp, hvarmed hon sökt insöfva sitt samvete. Och han kunde då också bättre bekväma sin stolthet till att bönfälla henne att återvända till honom och sina pligter, att icke öfvergifva en man, som älskade henne så innerligt och som aldrig mer skulle kunna njuta en lycklig dag i sitt lif sedan denna sorg och denna skymf öfvergått honom. Han tvekade till och med ej att

tala om sin stora sjuklighet, som på sista tiden ytterligare försvårats. Han berättade henne, att han nyligen velat taga en lifförsäkring för hennes och barnens skull, men att läkarbetyget ej gaf honom hopp om att lefva många år, och han bönföll henne att offra honom dessa få år, sedan skulle hon ju återfå sin frihet och kunna följa sitt tycke, om hon ej, som han hoppades, innan dess blifvit öfvertygad om, att en man utan religion, utan sedliga grundsatser, och som ej tvekade att locka en hustru från sina pligter, var ett dåligt stöd att anförtro sig åt. »Och hvad barnen beträffar», slöt han, »så tro icke, att jag någonsin skall tillåta dem att komma under inflytande af en man, för hvilken jag hyser en så djup och berättigad missaktning.»

Under de dagar, som förflöto innan Arla fick detta svar på sitt bref, hade hon hållit sig mycket tillbaka från Berndtson. Både segelturerna och aftonpromenaderna voro inställda och de träffades endast flyktigt och i andras närvaro vid måltiderna.

Den eftermiddag, då posten medförde hofrättsrådets bref, såg hon honom flera gånger vandra fram och tillbaka förbi hennes bostad; han hade sett postbudet gå dit och han väntade under pinsam spänning på att få del af innehållet. Slutligen kom lille Emil springande efter honom och sade, att hans mamma ville tala vid honom. Han skyndade in och fann henne liggande framstupa i ett soffhörn med ansigtet pressadt emot de korslagda armarna. Hon lyfte litet

på hufvudet, då han kom in, och sköt till honom brevet, som låg öppet i hennes knä; han tog det och ögnade först igenom det flyktigt — läste så om det delvis flera gånger, som om han ej förstått innehållet.

Slutligen vek han ihop det, lade det framför henne på bordet och sade i en kort, hård ton: »Nå?»

Hon reste sig till hälften och såg upp på honom med ögonen simmande i tårar samt räckte sina händer emot honom med en bedjande åtbörd. »Jag kan inte — förlåt mig, Berndtson — jag kan inte göra en man, som håller af mig, så gränslöst olycklig.»

Han sköt tillbaka hennes framräckta händer, kastade undan en stol, som stod i hans väg och ville gå.

»Berndtson!» ropade hon och sprang upp. »Hvad gör ni? Går ni ifrån mig just nu — och i vredesmod — när jag så väl behöfver ett tröstande ord!»

»Skall jag stanna kvar och trösta er till på köpet! Åh, det är verkligen inte illa. Hustrun — mannen — älskaren — hvad! — skola vi inrätta oss så där trefligt på tre man hand? Ni delar er mellan honom och mig — och när han, som vi hoppas, dör snart, ger ni mig helt och hållet, hvad ni har kvar att ge. Ja, ungefär något sådant är det ju han föreslår och som ni tycks böjd att acceptera. Det vill säga, han tycks ej ha tänkt på, att vi samtidigt skulle kunna ligga vid edra fötter, men för öfrigt anser han ingenting hindra att ni kan dela er mellan oss båda — först

några år åt honom — så de återstående åren åt mig. Det är liberalt! Och genom att stanna hos honom de år han begärt kan ni ju vinna att få behålla ert sociala anseende, att få ärfva hans förmögenhet — och dessa förmåner, som ni på ett så hedrande sätt förvärfvat, medför ni ju sedan i boet som hemgift åt mig. Kan man ställa det bättre? Vore jag inte en otacksam, om jag inte gärna afstode från er några år och lemnade er tillfälle att göra goda affärer. — Att ni skulle förvärfva dessa förmåner på bekostnad af er kvinliga ära gjorde ju ingenting — det vore ju fördomsfullt att fästa för mycken vigt därvid.»

»Ni vet själf hur ni nu vanställer sanningen», invände hon. Hon kände, att det gick omkring i hennes hjärna och hennes tankar förvirrades, så att hon ej kunde se sin väg i det virrvarr af lögn och sanning, hvori hon intrasslat sig. »Ni vet att det inte är för att vinna några yttre förmåner, hvilket ni så ovärdigt antyder, som jag anser mig böra återvända till min man, utan därför, att jag annars skulle förtäras af samvetskval.»

»Nå, det förändrar inte saken! Ni säljer er i alla fall — antingen det nu är för att vinna pengar och anseende eller för att vinna hvad ni kallar samvetsfrid — det gör inte så stor skilnad. Hufvudsaken är den, att ni är beredd att öfverge den man, ni älskar, för att med berädt mod sälja er åt en annan man. Och ni tror att jag efter detta skulle gå och vänta på den dag, då ni åter skulle bli fri att komma till-

baka till mig. Men ni misstar er — i samma stund ni återvänder till er man är ni i mina ögon ingenting annat än en fallen kvinna — och en sådan kan jag inte älska — så usel är jag ändå inte. Och oaktadt jag, såsom han säger, hvarken har religiösa eller sedliga grundsatser, skulle jag dock inte handla lika lumpet som han och tigga en kvinna om att återvända till mig, då hon inte längre älskade mig. Om jag hade en hustru, som efter att ha bekänt för mig att hon älskade en annan, både mig på sina knän om att taga henne till nåder igen, så skulle jag stöta henne bort med lika stort förakt som — en sådan där kvinna —»

»Upphör med dessa förfärliga uttryck», afbröt Arla. »Ni gör mig utom mig. Det går omkring i min hjärna — alt hvad jag uppfostrats till att anse som en pligt — det gör ni nu till ett brott — och det som är ett brott i andras ögon, det kallar ni för min pligt. Min Gud — min Gud — hvilken har rätt? Hvar är misstaget? Ty ett förfärligt misstag måste det vara — på ena eller andra sidan.»

»Fråga ditt eget hjärta», sade han vekare och drog henne intill sig. »Det ensamt kan visa dig det rätta. Tänk dig, att din man komme nu i denna stund för att hämta dig och fordrade, att du följde med honom såsom hans hustru — han skulle djärft och såsom vore det hans rätt kyssa dina läppar, som jag aldrig vågat göra — inte ens nu då jag har dig så nära — han skulle fordra af dig alla de ömhets-

bevis, som ingen oskyldig kvinna kan gifva åt en annan man än den hon älskar — tänk dig bara att han komme nu och toge dig direkte ur mina armar!»

Hennes ögon vidgade sig och fingo ett förskrämdt uttryck, som om hon redan såge sin man komma för att med våld taga henne tillbaka. Hon gömde sitt ansigte mot hans axel och hviskade: »låt oss hållre fly tillsammans — jag vill inte — jag kan inte — låt oss fly!»

Hennes nästa bref till hofrättsrådet var häftigt och upprördt och bar prägeln af förtviflans beslutsamhet. »Drif mig inte till det yttersta!» skref hon. »Neka mig inte min frihet — du vet inte, hvilka följder det skulle kunna ha. Intet i verlden skall nu mera förmå mig att öfverge den man jag älskar — hör du det, *intet*. Du kan inte tvinga mig att återvända till dig, ty hållre skall jag lefva hela mitt återstående lif i landsflykt och gömma mig som en förbryterska — genom att neka mig skilsmessa skall du ingenting annat vinna än drifva mig in i ett laglöst förhållande och tvinga mig att blifva Berndtsons älskarinna i stället för hans hustru. Ej ens din hotelse att skilja mig från barnen kan nu hålla mig tillbaka — du skall i alla fall icke kunna det, mina barn och jag äro alt för innerligt fastknutna vid hvarandra, för att de någonsin skulle vända sitt hjärta från mig. Elisabeth brås på mig, hon är skapad för att älska mycket och lida mycket och hon skall lätt lära sig att förstå det himmelska ordet, att den som

älskat mycket skall ock mycket förlåtas. — Jag vet att jag handlat mycket illa mot dig — icke genom att nu öfvergifva dig, men genom att någonsin blifva din *fru* — icke maka, ty det var jag aldrig, jag upp-repar det -- men denna orätt kan ej längre godt-göras och efter hvad som nu tilldragit sig, *kan* jag ej göra dig lycklig, om jag än vore villig att slita hjärtat ur mitt bröst för att dess känslor ej skulle kränka dig. Jag förmår inte skriva mer! Förlåt mig — jag kysser dina händer och tackar dig för all den godhet du städse visat mig.»

Redan innan hofrättsrådet fick detta bref visste han, att alt hopp var förgäfvets. Han hade försökt att tro på, att hon skulle återkomma från sin förvil-lelse ända tils han hade skrivit färdigt sitt bref till henne, men sedan han här uttömt all den vältalighet, hvaraf han var mäktig, alla de argumenter han kunde uttänka för att inverka på henne, kände han plöts-ligt hur vanmäktiga alla dessa bemödanden voro, och hur fåfängt det var att hoppas någonting, då han väl visste att en sådan kvinna som hon icke tar ett dylikt steg utan att drifvas därtill af en makt inför hvilken han intet kunde förmå. Han läste därför hennes andra bref jämförelsevis lugnt, med en dof hopplös smärta, som då man redan uttömt alla sina tårar vid den älskades dödsbädd och nu icke har något annat att göra än tillsluta kistlocket, som för alltid skall gömma de kära dragen.

Statsrådinnan, som dagen därpå mottagit ett långt

bref från Arla, däri hon meddelat henne alt, öfverlemnade sig äfven åt den häftigaste sorg. Hon älskade Örn fullkomligt som en son, och hon kunde ej se det ringaste förmildrande i sin dotters handling — den var i hennes ögon ingenting annat än ett ousäktligt brott. Hon hade ej mod att träffa sin måg, hon längtade innerligt efter att omfamna honom och gråta med honom, och dock tvekade hon att besöka honom. Skulle han ej, och med rätta, ställa henne till svars för hennes dotters handling? Och hon kunde ju ej säga ett ord till hennes ursäkt — men å andra sidan — det var dock hennes barn och hon kunde ej uttala den stränga dom, hennes hjärta fält öfver henne.

Äfven hofrättsrådet längtade ofta under dessa dagar efter sin moderliga vän, men skydde att fara ut till Mariehill. Hvad skulle väl dessa båda säga hvarandra? Kunde de fördöma den de båda så mycket älskade? Han fruktade dessutom för sammanträffandet med den öfriga familjen. Ungdomens nyfikna blickar, statsrådets otvifvelaktigt skarpa klander öfver dottern — han hade ej mod att möta något af alt detta.

Så gingo flera dagar. I anseende till sin förestående resa hade hofrättsrådet ej funnit det löna mödan att flytta till landet denna sommar, men en stor del af våningen i staden var dock afstängd för att skydda möblerna för mal och sol, och han bebodde endast sitt eget arbetsrum och sängkammaren.

Bredvid detta rum hade Arla ett litet kabinett, där hon brukade draga sig tillbaka när hon ville vara ensam. Hennes man hade en jul öfverraskat henne med en vacker, perlfärgad möbel i rococco, hvilken han sedan låtit kläda med blekt rödgult siden. Detta rum var nu afstängdt och möblerna öfvertäckta. Men en eftermiddag stod hofrättsrådet ensam därinne och hade dragit upp rullgardinen så att ljuset föll in; han stod framför den lilla pulpeten med messingsbeslagen, där hon brukade förvara sina bref, och såg på det stora kopparsticket på väggen ofvanför, som förestälde Riberas martyr och som han gifvit henne, då de voro förlofvade, emedan han tyckte att den bedjande Marias ögon liknade hennes. De knäppta händerna, de upplyfta ögonen, den smärt samma dragningen på läpparna — var det inte hon själf, som stod där framför honom och bönföll honom att befria henne från det band, med hvilket hon frivilligt bundit sig vid honom och som nu var henne ett förhatligt tvång? Hur hade hon kommit till att afsky honom så? Hur var det möjligt — utan en missämja, utan ett ovänligt ord? Var hon en martyr och han hennes bödel, till hvilkens förbarmande hon nu vädjade. Hvad rätt hade hon att se på honom på detta bedjande sätt — var ej tåren i dessa ögon, dessa hopknäppta händer en skymf mot honom?

En sakta knackning på dörren — den öppnades och statsrådinnan trädde in. Hans första känsla var blygsel öfver att blifva sedd härinne, han tänkte ett

ögonblick på en förevändning, men kunde ej finna någon, för litet förvirrad af och an i rummet, som om han sökte något, gick till fönstret och rullade ned gardinen, rättade på ett stolsöfverdrag, som blifvit rubbadt, kom tillbaka framåt rummet, stannade framför statsrådinnan och skakade nervöst hennes händer, i det han bemödade sig att säga något — öfvergaf så alla försök till förställning, omfamnade henne och bröt ut i en snyftning.

Hofrättsrådets nästa bref var hållet i en torr och affärsmessig ton. Han uppmanade sin hustru att fara till Köpenhamn eller annan utländsk ort, hvarifrån hon genom ett ombud borde insända en officiel förklaring, att hon ej vore sinnad att återvända till sitt hem. På detta sätt skulle saken enklast låta ordna sig. Hvad barnen beträffade bad han henne resa med dem till Skåne och lemna dem i Gurlis vård, så skulle han sedan afhämta dem där. Om hon framdeles längtade efter att se dem stod det henne alltid fritt att besöka dem, men hos henne fingo de aldrig vistas, så länge hon vore förenad med den man — han nämnde ej hans namn — som han ej ansåg värdig att handhafva hans barn. Han slutade med några vänliga ord om, att om hon skulle råka i något betryck och behöfva honom, skulle hon i honom alltid finna en vän.

Dagen efter det Arla mottagit detta bref reste hon med sina barn. Gurli hade ännu ingen aning om hvad som tilldragit sig och hennes blifvande svär-

föräldrar mottogo Arla med den allra största vänlighet. På deras frågor, om de ej också skulle få se hofrättsrådet innan utresan, svarade hon, att han ej hade tid att komma hit förr än på hemvägen och att hon skulle resa ensam till Köpenhamn. »Jaså — och där skola ni mötas?» inföll Gurli.

»Ja — där skola vi mötas», svarade Arla entonigt.

Hon sade sig nödgas resa redan följande dag — det var henne ytterst pinsamt att vistas i denna distingerade, strängt religiösa familj, där hon tyckte sig uppträda som en äfventyrerska, hvilken oberättigadt tillnarrade sig aktning och vänlighet. Hon visste af själfva atmosfären i detta hem, hur de skulle döma henne blott några få dagar härefter.

Men barnen, som aldrig voro vana att vara skilda från henne, och som först nu fingo veta att hon skulle resa bort så snart, brusto ut i de häftigaste snyftningar vid denna underrättelse, klängde sig fast vid henne; den ena i hennes knä, den andra kring hennes hals och bådo henne i de mest bevekliga ordalag att taga dem med sig. Skygga, opraktiska och litet tafatta som de voro, hade de alltid svårt att finna sig bland främmande, och här funnos flera barn på stället som voro vana vid landtlifvet och togo sig en öfversittareton mot de små spensliga, ömtåliga stadsbarnen. Dessa voro båda i hög grad känsliga och de öfverlemnade sig nu åt sådana utbrott af förtviflan, att Arla tyckte sig ej kunna uthärda den skilsmessa,

som förestod. Tanken att hon bedrog dem, att hon ljög för sina barn då hon på deras enträgna böner lofvade dem att komma snart igen, blef henne outhärdlig; hon stötte dem ifrån sig nästan med hårdhet och uppmanade dem strängt att komma ihåg att de voro på ett främmande ställe och att uppföra sig skickligt, så att hon ej behöfde skämmas för dem.

Elisabeth kväfde sina snyftningar men kunde ej förmås att aflägsna sig från modern på hela dagen. Emil lät slutligen fresta sig att leka en stund med de andra barnen, men då han kom tillbaka in och såg Elisabeth sitta på en pall bredvid modern med hennes händer hårdt slutna i sina, fick han samvetsqual öfver sitt eget lättsinne, sprang och kastade armarna om Arlas hals och ropade snyftande: »Mamma får inte resa ifrån oss. Mamma får inte — mamma får inte.»

»Det är riktigt rörande att se de söta barnen», sade friherrinnan Grijp. »Jag har nästan aldrig sett några barn hålla så mycket af sin mamma — men ni måste också egnat er ovanligt mycket åt dem?»

»Ja, Arla har alltid afgudat sina barn», sade Gurli. »Jag mins, när de voro små, — de första vintrarna, sedan de voro födda, kunde hon aldrig förmås att gå bort en enda afton. Kommer du i håg det, Arla? Ja, det förundrar mig verkligen, att du nu kunnat besluta dig för att fara bort utan dem!»

Arla reste sig kämpande mot gråten, som ville bryta fram.

Den vänliga gamla friherrinnan klappade henne på handen. »När det är andra pligter som kalla», sade hon uppmuntrande, »så går det nog. Och tänk så roligt, när ni sedan kommer tillbaka! Vi skola hoppas, att hofrättsrådet får god nytta af sin brunnskur, så att ni med riktig glädje kunna återse era små älsklingar.»

Detta var mer än Arla kunde bära; hon förlorade själfbeherskningen, sköt häftigt ifrån sig Elisabeth, som stod och höll henne om lifvet, och gick hastigt ut ur rummet.

Hon skulle resa mycket tidigt följande morgon, och Elisabeth tog löfte af henne att väcka och kyssa henne innan hon for. Detta ville Arla först ej lofva — hon ville skona sig själf för alt för våldsamma sinnesrörelser; men då förklarade barnet, att hon ämnade hålla sig vaken hela natten för att vara säker på att icke försofva sig, och som Arla kände sin dotters egendomligt fasta karaktär, tviflade hon ej på att hon skulle finna något medel att hålla ord, hvarför hon måste gifva henne det begärda löftet.

Hon klädde själf af barnen och tvättade dem på kvällen. Elisabeth, som i allmänhet var ömtålig och litet pjunkig, brukade rysa för den våta svampen, som kramades ut öfver hennes axlar och rygg hvarje morgon och kväll. Nu lofvade hon modern högtidligt, att hon ingen gång medan hon var borta skulle göra några invändningar häremot. Hon hade under dagens lopp sysselsatt sig med att uträkna hvad de

sex veckor modern skulle vara borta motsvarade för en tidrymd inom hennes erfarenhet och hade kommit till den något tröstande slutsatsen, att det icke var längre härifrån och dit än från den dag, de reste från Stockholm, och till nu.

Arla hörde hennes prat härom, medan hon ordnade hennes små klädespersedlar på stolen bredvid sängen. Hon sysslade så länge med att hopvika hvarje plagg, som ville hon inpräglade dess form i sitt minne. Det lilla lentyget hade hon själf broderat — lifstycket hade hon haft så brådtom med att sy efter denna nya modell utan axelstycken förra vintern, då hon märkte att Elisabeth, som sköt upp mycket hastigt i höjden utan motsvarande muskelstyrka liksom hon själf vid den åldern, hade vant sig vid en liten dragning på ena axeln, som hotade med att göra henne sned. Hvem skulle nu påminna henne om denna ovana och emellanåt granska hennes ryggrad för att se, att icke snedheten tilltog?

Stackars barn, stackars barn! och stackars mor! Hvad lifvet ändå var grymt! Hvarför skulle hjärtats pligter komma i en sådan fruktansvärd konflikt med hvarandra? Hvarför skulle man nödgas slita sig själf i stycken och offra halfva sitt lif för att rädda den andra hälften från undergång?

Emil var sömnig och ropade på modern för att få läsa sin aftonbön. Han hade under sommaren fäst sig varmt vid Berndtson, som sysselsatt sig rätt mycket med barnen, ehuru mer för deras mors än

för deras egen skull, och hade nu alldeles själfmant tagit sig den vanan att till bönen: »Gud bevare pappa och mamma och Elisabeth och morföräldrarna» — tillägga: »och farbror Berndtson med». Men denna afton glömde han det. Arla låg på knä vid bädden med knäppta händer och hörde honom sömnigt läspa fram sina böner. Nu lutade hon sig ned djupt öfver honom och hviskade med sina läppar intill hans öra: »Har du redan glömt farbror Berndtson, som varit så snäll mot dig?»

»Gud bevare farbror Berndtson med», mumlade gossen, redan till hälften insomnad, men med ett litet leende på läpparna, framkalladt af minnet om de många roliga stunderna i den gode vännens sällskap.

»Och du håller ju också af farbror Berndtson?» hviskade Arla till Elisabeth, vid hvars bädd hon nu knäböjde i det hon sökte smeka bort barnets tårar, hvilka strömmade ohäjdadt vid tanken på att det var sista kvällen — *sista kvällen* på hela sex veckor, som hon fick läsa sina böner för modern.

Berndtsons namn lugnade henne verkligen också för ett ögonblick. Hon var lika förtjust i honom, som brodern, ehuru hon icke uttalade det så naivt. Äfven hon brukade innesluta honom i sina böner, men tyst, utan att någon visste det. Hennes tillgifvenhet för honom var ett stilla svärmeri. Alt sedan den aftonen Berndtson kysste henne hade hon sett upp till honom med blyg tillbedjan. Arla hade ej lagt märke härtill, upptagen som hon var af andra

tankar, men då hon nu såg, att flickans gråt häjdades vid hans blotta namn, begagnade hon sig af tillfället och hviskade till henne: »Du skall veta, min flicka, att din mamma håller mycket af Berndtson. Vill du inte lofva mig, att du också alltid skall hålla af honom, om du än skulle få höra människor tala illa om honom?»

»Jo, det lofvar jag! Det skall jag taga mamma i hand på, så vet du, att det är riktigt säkert», sade flickan med allvarliga, trovärdiga ögon.

Modern kysste henne än en gång och reste sig litet famlande. Hennes knän svigtade under henne och tycktes ej vilja bära henne. Hade hon legat för länge i denna nedhukade ställning?

»Glöm inte att väcka mig!» ropade flickan efter henne ännu i dörren. Hon vände sig om och nickade till henne en gång till — den sista. Ty hon kunde ej hålla sitt löfte — hon kunde ej uthärda smärtan af ett afsked. I den tidiga morgongryningen reste hon bort som en flykting. Hon vände sig om i vagnen och såg upp till barnens fönster med den nedrullade gardinen. Stackars små veka, varmhjärtade, hjälplösa varelser! Tids nog skall man väcka er till den dag som gjort er moderlösa!

Elisabeths sorg öfver att modern svikit sitt löfte till henne var våldsamt och otröstligt. Hon ville först ej tro, att det var sant, och frågade upprepade gånger

barnjungfrun, om ej modern åtminstone varit inne och kysst henne, medan hon sof.

Då hofrättsrådet efter någon tid fått underrättelse om, att hans hustrus andra giftermål var fullbordadt, reste han ned för att hämta sina barn. Det blef hans svåra pligt att meddela dem, att deras mor hade öfvergifvit dem för alltid.

Emil nöjde sig med den enkla förklaringen, att hon rest med farbror Berndtson och skulle stanna utomlands med honom. Hans intryck voro i allmänhet mer flyktiga, och han gjorde sig ingen rätt föreställning om, hvad det ville säga, att modern aldrig skulle återkomma. Han tänkte sig blott, att hon fortfarande var borta på en resa, och ehuru han stundom längtade varmt efter henne, hade han dock redan till en viss grad vant sig vid att sakna henne.

Men Elisabeth, som snart var tretton år gammal och hvars känslor och tankar voro många år före hennes ålder, kunde ej nöja sig med denna för henne obegripliga förklaring. Hvarför hade hennes mamma rest bort med Berndtson? Hvarför skulle hon stanna hos honom och öfverge sina barn och sin man?

Detta var hennes ständiga fråga både till fadern och mormodern. Och var det inte mycket, mycket illa af hennes mamma att göra så?

Hon lyckades dock aldrig att få något svar på dessa frågor. Hur var det möjligt att inviga ett barn i att det finnes lidelser, som äro starka nog att döfva både pligtens och blodsbandets röst? Och en

skugga af ett klander öfver modern fick ej uttalas inför barnen. Alla frågor nedtystades därför med det svaret, att »det där förstår du inte nu — när du blir stor skall du kanske förstå det».

»Gud bevare henne från att någonsin fullt förstå det», tillade den beklämde fadern i sitt hjärta. Själf skulle han aldrig lära sig att förstå det — det var för hvarje dag lika nytt, lika onaturligt, lika ofattligt. Han kände det icke som en pligtförgätenhet, en förbrytelse af hans hustru — Arla kunde icke begå en sådan handling — utan som ett hemlighetsfullt olycksöde, hvilket drabbat dem båda, och hvari ingen af dem hade någon skuld. Hon var honom alt jämt lika kär — han längtade efter henne, tänkte på henne och oroade sig för hennes öde som om hon blott vore borta på en mycket lång resa — ensam och utan skydd.

Men Elisabeth, som gick i skolan, fick snart genom sina jämnåriga, mer verldserfarna kamrater en annan syn på förhållandena. Hon fick veta, att det som hennes mor gjort var något mycket skamligt, som alla människor föraktade henne för, samt att Berndtson var en dålig människa, och att det var han, som narrat henne att öfverge sina barn. Och i Elisabeths lilla svärmiska hjärta förvandlades så småningom hennes hängifna beundran för Berndtson till ett lika öfverspänt hat. Men hon hyste också en växande bitterhet mot modern, och det var i synnerhet i några punkter, som hon aldrig kunde

förlåta henne: att hon hade låtit Berndtson kyssa henne den där aftonen; att hon hade låtit Emil bedja Gud för honom och att hon tagit löfte af Elisabeth att alltid hålla af honom.

»Hon har gjort mig till löftesbryterska», snyftade flickan, då hon anförtrodde mormodern sina sorger. »Jag har tagit henne i hand på att alltid hålla af honom — och jag hatar honom.»

Och så — den allra mest ömtåliga punkten. Hon hade rest utan att taga afsked af henne. Det sista, hon hade sagt till henne hade varit ett bedrägeri, ty hon hade lofvat att komma in till henne på morgonen.

Emellertid vistades Arla under några år med sin man i utlandets större universitetsstäder, där de tillsammans studerade de modärna, sociala vetenskaperna.

Det var ej det vanliga idealet — *han* ute i sitt arbete för familjen, *hon* hemma vårdande den husliga härden — *han*, längtande från oron ute i världen till det stilla hemmet, där han vet, att *hon* sitter och väntar och tänker på honom. Dessa båda makar delade allt med hvarandra. Hon var aldrig hemma, då han var borta, hon delade hans arbete så väl som hans nöjen. Hennes bristfälliga underbyggnad och föga utvecklade tankeförmåga gjorde, att hon måste göra sig till hans lärjunge på samma gång som hans kamrat. Hon delade alla hans studier och han hjälpte henne och understödde henne i

hennes bemödanden att förstå och följa dem. Som hon var en långt mindre kritisk natur än han, omfattade hon också långt mer helt och entusiastiskt sin nya ståndpunkt. Hon ville bara framåt, ständigt framåt utan att blicka tillbaka — ju nyare, ju mer afvikande från hennes förra uppfattning de lifsåskådningar voro, hon nu fick blicka in i, ju mer fängslade de henne. Hon var skapad för ytterligheter, och lika konsekvent som hon fordom förkväft sin innersta natur för att fullfölja sitt regelrätta lif, lika uteslutande och hänsynslöst uppgick hon nu i sina nya åsigter. Ehuru det för en ytlig betraktare såg ut som om hon nu vore en helt annan kvinna än förr, var hon dock innerst densamma, som hon alltid varit — kritiklös, dogmatisk och blindt hän- gifven det ideal, hon skapat sig. Skilnaden var blott den, att hon nu föraktade det hon förr beundrat, att hon nu betraktade kristendomen med samma ofördragsamma missaktning, som förr fritänkeriet, att det konventionela nu var henne lika förhatligt som fordom hvarje afvikelse därifrån; det var endast en förändring i åsigter, ej i karaktären. Hvarken hon eller Berndtson hade ännu gjort sig reda för hur inbördes olika deras ställning var till de grundsatser, de hyllade; för henne hade fritänkeriet blifvit en religion, som hon blindt dyrkade — hos honom åter var det blott en frånvaro af tro, ett skeptiskt misstroende till alla dogmer förenadt med en aldrig vrikande, inre otillfredsställelse med sin egen ståndpunkt.

Men det var ej blott vetenskapliga teorier dessa båda studerade tillsammans — det var också lifvet och människorna. Ty hos Berndtson gick vetenskapsmannen hand i hand med psykologen och konstnären. Han arbetade på sitt nya stora drama, som mer och mer fick en socialistisk tendens. För att studera arbetarnes lif besökte han i tarflig dräkt de ruskigaste kvarteren i de stora städerna, och Arla iklädde sig stundom mansdräkt för att obemärkt kunna följa honom öfveralt.

Berndtson erfor en egen njutning af att se henne i denna förklädnad, bortblandad bland detta råa sällskap, med så mycket som möjligt manliga fasoner, rökande cigarr och tömmande ett glas, under det han visste, att bakom detta antagna yttre gömde sig en fin, vek, skönhetsälskande och ömt hängifven hustru. Hon var för honom idealet af sann och ädel kvinlighet. Han märkte ej ännu, eller gjorde sig ej reda för huru olik hon blifvit den kvinna, som han först älskade; hur hon mer och mer blifvit en åter spegling af hans egen personlighet med dess misstag och öfverdrifter, en produkt af honom själf i stället för den ideela motsats till honom själf, som han först hos henne beundrat.

Han hade varit van att lefva ensam utan närmare tillgifvenhetsband, alt sedan sin barndom. Sin mor kunde han ej minnas, sin far hade han tidigt lärt att förakta. I skolan led han ofta smälek som »den försupne Berndtsons» son, och ehuru han ej hyste någon

tillgifvenhet för sin far, dref honom dock hans lynnes naturliga högmod och retlighet till att ej tåla några skymford mot honom. Han hade haft många slagsmål med anledning häraf och var i alla fall en illa tåld kamrat på grund af sitt otillgängliga, utmanande och retsamma sätt samt sin egoistiska natur, som aldrig kunde böja sig efter andras önskningar. Af samma anledning var han ej häller omtyckt af lärarne — han ingaf både kamrater och lärare en viss aktning genom sin begåfning och flit, men man höll sig hälst på afstånd från hvarje närmare beröring med honom.

Bekantskapen med Arla stälde honom för första gången under inflytande af lifvets vekare makter. Kärleken förädlade honom, och hans egoism yttrade sig nu i en form, som ej för hans hustru kunde ha något stötande — i en svartsjuk ängslan för att ej ega henne helt och hållet och för att ännu några band skulle binda henne vid det förflutna.

Då hon först kommit till honom i utlandet, hade det ej varit såsom den älskande qvinnan, utan som den djupt krossade modern, så söndersliten af skilsmessan från sina barn att hon ej trodde sig hafva mod att börja bygga upp sin lefnadslycka ur det förflutnas ruiner. Hon hade under någon tid hållit sig på afstånd från honom, då hon kände det som om den kärlek, hon gaf åt honom, vore ett förräderi mot hennes barn. Men slutligen hade dock den verkliga bröllopsstunden kommit för dessa båda — hen-

nes kärlek hade gått segrande fram ur striden, hon var ej längre moder, endast kvinna, och hon njöt odeladt af det, som hon alltid drömt om som lifvets högsta lycka — att älska och hängifva sig helt och utan förbehåll, utan en blick tillbaka eller framåt, glömmande hela världen i den älskades armar. Samvetsoron öfver de löften hon brutit och den sorg hon vållat dogo bort inför hennes nya lycka, som hon ej kunde känna annat än som berättigad, så helt som den uppfylde henne nu.

Men som det låg en god del öfverspändhet och exaltation i denna kärlek, kunde den ej länge hålla sig uppe på samma höjd. Vanans makt gjorde sig snart gällande äfven här och lade sin dämpande hand på deras lidelse — det kom ensamma stunder, då hvar och en var försänkt i sina egna tankar, och då det förflutna åter var närvarande i hennes sinne och stälde sina kraf på henne. Längtan efter barnen fick i dylika stunder en sådan styrka och lidelsefullhet, att den täflade med kärleken om herraväldet öfver hennes hjärta. Men denna känsla måste hon dölja för sin man. De, som eljest hade allting gemensamt, kunde aldrig tala om det som låg henne mest på hjärtat. Nämde hon blott sina barn, eller om han såg henne sorgsen och allvarsam, kände han det genast som en förebråelse mot sig och började att i häftiga ordalag tala om, att hon ej behöfde påminna honom om hvilket offer hon gjort för hans skull, att han nog visste det ändå — att *hon* var för honom

alt, det förflutna, det närvarande, framtiden, men att *han* icke ens var så mycket för henne, att han kunde ersätta henne barn, som enligt hans tanke ej borde stå hennes hjärta så nära, då de voro födda i ett äktenskap utan kärlek — barn, som egentligen blott voro lefvande vittnesbörd om att hon förnedrat sig själf genom ett ovärdigt samlif med en man som hon aldrig älskat. Ingenting sårade henne djupare än dessa ord; hon gick in på hans åsigter i alt öfrigt — blott icke i detta enda, som rörde hennes förhållande till barnen. Och då han en gång frågade henne, om hon ej skulle älska ett barn, som tillika vore hans, långt mer än dessa, kunde hon ej svara annat, än att hon älskade sina barn så mycket som ett moders-hjärta kan älska.

Saknaden kändes för henne så mycket bittrare som hon tycktes alldeles ha förlorat sin lilla flickas kärlek. Oaktadt hon upprepade gånger bad henne i de ömmaste ordalag att skrifva till sig hade hon aldrig sedan sin afresa sett en rad från sin dotters hand — icke en rad, adresserad till henne åtminstone — fast Emil hade en gång i barnslig välmening, då han läste moderns uttryck af längtan att än en gång få se denna kära handstil, skickat henne några bref, som Elisabeth skrivit till honom då han låg sjuk i skarlakansfeber och hon ej fick komma in till honom — och dessa bref, som innehöllo moderliga och småförnuftiga råd till honom att vara snäll och tålig, att

taga in dropparna ordentligt och att inte kasta af sig tacket, hade blott varit nya sår för modershjärtat.

Emil skref ofta till henne. Han var en vek och känslig natur, men vida ytligare och obeständigare än systemen. Han berättade henne på hennes begäran om alt hvad de företogo sig, om deras lekar och lexor, och slutade alltid sina bref med »mammans tillgifne son», men hon kände att dessa bref mer voro skrifna för att göra henne glädje än af något hjärtats behof att meddela sig med henne, och hon visste af hvilken annan kärlek det hjärta var mäktigt, som nu så oböjligt och djupt såradt vände sig bort från henne.

Äfven från statsrådinnan hade hon stundom bref med redogörelser för barnens utveckling samt för hofrättsrådets hälsa, som altjämt försämrades. Men dessa bref voro kallt skrifna; ogillandet öfver henne skimrade igenom hvarje rad. Statsrådinnan skulle väl eljest varit benägen att förlåta — men hennes hjärta ömmade så mycket för de öfvergifna barnen och den djupt krossade mannen, att hon ej kunde se sin dotters fel i moderskärlekens försonande ljus.

Statsrådet var häftigt förbittrad på sin dotter och framför alt på Berndtson. Han ville ej läsa hennes bref och nämde aldrig hennes namn. Som hans natur var mer uppbrusande än uthållig, är det troligt att han dock skulle förlåtit henne, om hon fått tillfälle att kasta sig till hans fötter och bönfälla honom

därom. Men Arla skulle aldrig återse sin far. Han träffades plötsligt af ett hjärtslag en dag, medan han satt till bords vid en glad middag, och fördes hem död. Han hade i flera år lidit af en fettbildning på hjärtat, men hade aldrig kunnat förmås att föra diet; han ville njuta af lifvet till det sista och dog utan att ha sörjt för sin familj. Boet fick säljas och det räckte ändå ej till att betala skulderna.

Gurli var nyss gift och hennes man och hofrättsrådet hjälptes åt att ordna affärerna och att underhålla gossarne i Upsala. Baron Grijp hade nyligen blifvit landshöfding och Gurli var mycket tillfredsstäld med sin ställning såsom stadens förnämsta fru, och hennes hus var samlingsplatsen för ortens intelligentaste kretsar. Sin systers skilsmessa bedömde hon med en viss medlidsam ringaktning såsom en öfverspändhet, till hvilken hon aldrig skulle kunnat göra sig skyldig. »Stackars Arla, hon har alltid varit så sentimental», sade hon. »Hon ville göra mig ångerköpt, då jag var förlofvad, bara därför att jag inte var så där tokigt förälskad som hon sedan blef i Berndtson. Liksom det vore nödvändigt!»

Maria gifte sig äfven, kort efter sin fars död, med en ung, framstående predikant i hufvudstaden. Då familjen sålunda blef skingrad, upplöste statsrådsinnan sitt hem och flyttade till sin äldste son — såsom hon alltid benämde hofrättsrådet — och till sina älsklingar, de båda moderlösa barnen.

Sådan var ställningen i hemmet, då Arla, efter tre års frånvaro, återkom till Stockholm. Det hade länge varit hennes hemliga önskan att återvända, men hon hade aldrig velat tala med sin man därom; stor var därför hennes glädje då han en dag erkände för henne hvad han länge burit på i hemlighet, att också han ville hem, *måste* hem; han kände att hans rätta plats var i hans eget land, där han ansåg sig kallad att verka som skriftställare och talare, sedan han nu hade tillräckligt grundliga studier och lifserfarenhet. Han kunde ej längre nöja sig med att betrakta rörelserna därhemma på afstånd — han ville lefva med i lifvet där och göra sin insats i dagens frågor.

Arla hade skrivit och underrättat sina barn om dagen för sin ankomst, och hon spejade nu med klappande hjärta efter dem på perrongen, då tåget om morgonen gled in på stationen. En mängd med folk — stadsbud, jungfrur, hotellbetjäning — mödrar, männer, bröder, anförvandter — glada utrop, hjärtliga välkomsthälsningar och omfamningar!

Ingen — var det möjligt — ingen för henne! Där stå 3 skolgossar i en klunga med böcker under armarna — nej — jo — nej — jo, jo, det är han, Emil! Emil, som var en liten mjuk, rund, flickaktigt vek, rosenkindad gosse med långt, lockigt hår och nedfäld, broderad krage för 3 år sedan! Var detta Emil, denne gänglige, bleke skolpojke med långa dinglande armar och litet slängande, tillgjordt kavata åtbörder!

Jo — det var Emil, Emil i slyngelåldern och med skolpojksfasoner! Tre år — det är icke litet i en gosses utveckling!

Han kom emot modern med tafatta rörelser och till hälften seende bort från henne på kamraterna, som iakttogo honom. Men då hon med ett rop slöt honom intill sig, kastade han med en blandning af förlägenhet och ömhet armarna om hennes hals och klängde sig intill henne så tätt — så tätt. Hon kunde ej se hans ansigte, men då hennes tårar föllo på hans kind, fick rörelsen makt med honom och han började snyfta. Så gräto de båda tillsammans en lång stund, obekymrade om alla de likgiltiga människor, som betraktade dem. Berndtson kände sig glömd i detta ögonblick; han började syssla med sakerna och vände ryggen till mor och son. —

Slutligen släppte hon gossen ur sin famn och höll honom på litet afstånd för att se på honom. De logo mot hvarandra genom tårarna, han ännu förlägen, hon strålande af lycka. Då hon nu ett ögonblick såg sig om efter sin man, passade en af Emils kamrater på och gaf honom en liten puff. »Hvad var det där för en, du? Du sade att det var en bekant till din mormor, du skulle möta — men det var fasligt så väl det var mellan er!»

Och Arla hörde tydligt sin gosse stammande framhviska: »Det är — min — min moster, kära du». Så gjorde han en slängning på kroppen, som skulle föreställa ett manligt förakt för fruntimmernas känslor.

samhet, gaf så modern handen helt flyktigt och sade att han måste ge sig af till skolan och rusade sedan i väg, slängande med armar och ben och med hatten nedtryckt i pannan — det såg käckt och manhaftigt ut — och skylde spåren af tårar.

Berndtson närmade sig nu Arla, som stod försjunken i betraktande af den bortilande gossen. »Hur länge tänker du stå här?» sade han ovänligt.

Hon studsade vid denna ton och såg upp på honom. En smärtsam aning om de svåra slitningar hon nu gick till mötes genomför henne.

Frampå förmiddagen skickade hon en biljett till sin mor och bad henne komma till sig, då hon ju ej kunde besöka modern i hennes nuvarande hem.

»Neka mig ej att komma — jag behöfver din kärlek och din förlåtelse», skref hon. »Och du skall finna mig *ensam* hemma.»

Hon behöfde ej vänta länge — snart omfamnade mor och dotter hvarandra under tystnad och satte sig sedan ned bredvid hvarandra i soffan.

Modern hade blifvit gammal — det ljusa håret blandadt med hvitt, en liten nervös blinkning med ögonen, som när man vill tvinga tillbaka tårar.

Ingen kom sig ännu för att tala.

Slutligen började Arla i tvungen ton att fråga efter syskonen.

»Hur trifs Gurli i landsorten? Och Maria, som också redan är gift! Jag hoppas hon gjort ett godt parti — det vill säga med ett godt parti menar jag —

håller hon riktigt af sin man? Han skall ju vara en sträng pietist?»

»Marias man är en mycket begåfvad predikant och en allvarlig kristen», svarade modern.

Arla kom nu fram med hvad hon egentligen hade på hjärtat. Om Maria och hennes man voro verkligt religiösa, så kunde de ej hysa bitterhet eller ovilja mot någon — således icke mot henne — skulle hon ej kunna få träffa sin dotter hos dem denna eftermiddag? Hon kunde ju ej bedja henne komma till sig, då fadern antagligen ej skulle tillåta det, och besöka henne i hennes fars hem kunde hon håller icke göra.

»Elisabeth vill inte träffa dig», svarade statsrådsinnan. »Jag hoppas att Gud så småningom skall böja hennes hjärta och lära henne den stora konsten att förlåta — men ännu kan hon det inte. Som du vet går hon i vinter och läser för Marias man för att beredas till sin första nattvardsgång — och hon har nu också därför en sådan fruktan för att träffa dig, emedan hon tror att du skall inverka på hennes religion och rubba hennes tro. Elisabeth är en mycket tänkande flicka och vet hvad hon vill. Hon önskar nu så bestämdt att inte råka dig förr än hon blifvit konfirmerad, då hon hoppas vara mer fast i sin egen ståndpunkt.»

»Alt detta är onaturligt — konstgjordt!» utbrast Arla. »Hvarför söka ni hålla mitt barn borta från

mig på sådana grunder? Hvad har hennes religiösa tro för värde om den kväfver hennes naturliga, dotterliga känslor? Jag vill inte ha mitt barn till en inskränkt, själfrättfärdig pietist — jag vill ha henne till en sann och kärleksfull dotter, det är långt mera värdt.»

»Då skulle du ha förblifvit en sann och kärleksfull mor för henne», svarade statsrådinnan strängt.

»Det har jag alltid varit», utropade Arla, ej längre i stånd att beherrska sin rörelse. »Ingen mor, inte ens du själf, har varit ömmare och mer uppoffrande än jag. Och frivilligt skulle jag aldrig lemnat mina barn — nej, inte för en dag. Men jag tvangs därtill af förhållanden, som voro starkare än jag. Jag har ingenting att förebrå mig — ingenting — ingenting! Jag har handlat såsom jag *måste* handla — hade jag stannat kvar i min gamla ställning, hade jag inte varit värd att uppfostra mina barn. Jag skulle bara hämmat deras utveckling — nu först, sedan jag själf blifvit en fri och utvecklade personlighet, kan jag verkligen vara något för dem. Och nu har jag kommit hem för att återse mina barn, och ingen skall kunna hålla dem borta från mig. Jag skall inte tillåta att samma lögner, samma hyckleri och trånga fanatism, som i så många år höll min själ fången, nu också skall insnärja min dotter — jag skall rycka henne undan det prestvälde, som nu tycks ha fått makt med henne, och söka gifva henne en sannare och sundare syn på lifvet.»

Statsrådinnan reste sig upp, blek och med en ryckning kring de sammanpressade läpparna.

»Jag tackar dig, mitt barn, för att du så tydligt framlagt dina åsikter för mig», sade hon. »Jag har därigenom fått mer klart för mig hur jag bör handla. Hade du kommit tillbaka ångerfull och ödmjuk, då tillstår jag, att jag inte skulle haft hjärta att hålla din dotter borta från dig — oaktadt hon verkligen behöfver skonas från alt för skakande själsrörelser i vinter, då hennes känslor och tankar ändå äro så mycket tagna i anspråk — och du vet att hon inte är stark — men, som sagdt, då skulle jag ändå inte haft hjärta till det — nu däremot säger jag bestämdt, att så vidt på mig beror skall du inte träffa någon af dina barn förrän antingen du själf ändrat åsikter, eller de äro tillräckligt utvecklade för att kunna motstå det farliga inflytandet af dina idéer. Och nu ber jag dig, mitt barn, för din egen skull, utsätt dig inte för förödmjukelser i onödan — om du också skulle gå och söka dina barn hemma hos deras far, skall du ändå inte lyckas. Otto är god och ännu mycket svag för dig — men för sina barns skull skall han dock vara fast i denna punkt, det ber jag dig vara öfvertygad om.»

Statsrådinnan steg upp för att gå och Arla sökte ej kvarhålla henne. Hon insåg att det var hopplöst att mot sin dotters egen och hela hennes omgifnings vilja söka tvinga sig till att få träffa henne.

För att åtminstone få se henne skaffade hon sig

dock reda på i hvilken kyrka hennes svåger predikade och gick dit följande söndag samt satte sig i närheten af nattvardsbarnens bänk. Härifrån såg hon henne utan att blifva sedd — hon satt på en obemärkt plats bakom en pelare, kom tidigt och gick senare än alla andra. Nästan hvarje söndag fortfor hon att gå dit och iakttaga sin dotter på afstånd. Mången gång hade hon svårt att afhålla sig från att stiga fram och möta henne på kyrkgången — men Elisabeth gick alltid i sällskap med några kamrater — och hon hade dessutom ej mod att utsätta sig för förödmjukelsen att möjligen se dottern vända sig bort från henne.

Genom att så ofta åhöra svågerns predikningar kom Arla mer och mer till den öfvertygelsen, att det var en dålig och osund själaspis, som bjöds hennes unga dotter. Läraren lade mycket an på att uppskaka sina åhörarens känslor — det var oupphörliga utrop, varma och inträngande uppmaningar att omvända sig och söka sin frälsning, glödande målningar af Guds godhet och himmelens härlighet och af fördörelsens fasa, — aldrig några råd för lifvet — bara tro, tro, därpå gick allting ut — men en tro utan föregående tvifvel och forskning. »Kom bara till Jesus. Kom i dag, kom i denna stund. Tro inte att det är svårt; det är lika lätt som att gå hemifrån och hit, lika lätt som att aftaga en klädning för att påtaga en ny — Kristus är alltid färdig att mottaga dig och ikläda dig sina bröllopskläder!»

Arla upprördes öfver den flackhet hon fann i denna lära, som stälde så ringa fordringar på människans personliga utvecklingsarbete. Hon föresatte sig att en gång söka upp sin svåger för att säga honom sina tankar om den handledning han gaf de unga, men hon kom sig aldrig för att utföra denna föresats liksom hon öfver hufvud taget undvek att uppsöka någon, vare sig anhöriga eller vänner. Hon ville ej utsätta sig för att blifva tillbakavisad, och fruktan att få höra några klandrande ord om hennes man höll henne också borta från alla, som hon ej visste vara hans vänner.

Berndtsons ställning var dock betydligt förändrad sedan hans förra uppträdande i Stockholm. Då hade han varit alldeles ensam, nu fann han sig snart helt oförmodadt i spetsen för ett parti. De frön han sått hade under de år han varit borta grott i många unga hjärnor, en ny litteratur, en ny skola hade uppstått i Sverge, och då han nu återkom, betraktades och hälsades han genast som denna unga skolas naturlige chef. En mängd unge män med stridslystna och radikala idéer slöto sig entusiastiskt till honom, och han fann till sin öfverraskning att den modärna, naturalistiska litteratur, som börjat spira i hans hemland, af pressen ofta betecknades såsom Berndtsoniansk. Detta var en ära, som han hvarken väntat eller önskat. Hans natur var att kämpa ensam, hans starkt utpräglade individualism gjorde alt partiväsande förhatligt i hans ögon, och hans verkliga originalitet

ryggade tillbaka för det förytligande af idéerna, som alt katteriväsande medför. Dessutom var han en alt för kritisk och alt för ideel natur för att känna sig tilltalad af den blinda beundran, som egnades honom af detta unga parti; att strida var hans sak, endast genom strid tyckte han sig kunna gå framåt och närma sig sanningen, och han ville ej komma därhän att slå sig till ro på en en gång för alla tillkämpad ståndpunkt.

Men det var genom Arla som han i alla fall, trots sin inre motvilja, blef nära förenad med sina beundrare. Hon hade ej hans stolta individualism, hon hade behof af att någon trodde på honom och hon kände sig på det lifligaste dragen till alla, som beundrade honom. Hon anslöt sig därför med mycken värme till de unge män, som vid alla tillfällen uppsökte och omgäfvade dem, och hon förmådde sin man att ej stöta dem ifrån sig, såsom han skulle varit mest hågad att göra. Hon förestälde honom hur väl han behöfde detta katteri af vänner nu, då hans nya, stora, socialistiska drama skulle gå öfver scenen — och möjligen var det till en viss grad af hänsyn till detta, som han gick in på att umgås med dem. Han och Arla bodde hela vintern på hotel och om aftnarna samlade sig alltid en krets af 8 à 10 unge män kring dem, då de intogo sin enkla super på kaféet för att samtidigt läsa tidningar. Arlas uppmuntrande vänlighet och väl också det tilldragande i umgänget med en dam af hennes naturliga finhet och

behag, förenadt med hennes fria och i vissa fall hänsynslösa uppträdande fängslade de unge männen lika mycket som Berndtsons originela och ofta paradoxa uttalanden väckte deras beundran.

Den nya pjesens uppförande blef en epok i den litterära verlden. Den fick en *»succès de scandale»*, man klappade händerna och hvisslade hvarje kväll den uppfördes, alltid för utsåldt hus. Alla de konservativa tidningarna nedergjorde den, de s. k. skandaltidningarna höjde den till skyarna. Berndtsons förbittring öfver både bifallet och klandret förmådde honom slutligen att gifva vika för sitt partis enträgna uppmaningar att tillsammans med dem utgifva en veckotidning, som upptog till behandling litterära, konstnärliga och sociala frågor och hänsynslöst angrep alla häfdvunna åsigter och satte all färdiggjord auktoritets-tro under debatt. Denna tidning väckte naturligtvis stor förbittring; men som den var redigerad med en betydande talang, som Berndtson själf utvecklade en otrolig produktivitet och skref den ena utmanande artikeln efter den andra med bitande kvickhet och en kritik öfver samhället, som ofta träffade detta i själfva hjärtrotten, och som äfven några af hans medarbetare utmärkte sig för både stil och originalitet, uthärdade den segerrikt striden för tillvaron och prenumeranternas antal var i ständig tillväxt. De orättvisa och hätska angrepp och det öfverdrifna bifall, som sletos om Berndtsons rykte, rubbade så småningom det objektivt kritiska i hans ståndpunkt

och kom honom att slutligen antaga den roll af parti-
chef, man från början velat tilldela honom. Men i
samma mån som hans parti växte i styrka och an-
tal, blefvo också motståndarnes anfall så mycket hät-
skare, och man började slutligen kasta sig öfver hans
enskilda lif och göra sårande insinuationer äfven mot
hans hustru. Misstänksam och lätt retad som han
alltid varit, bragtes han däraf alldeles ur jämvigten.
Han såg en naturlig fiende i hvarje person med en
aktad ställning i samhället, och under sken af att
angripa allmänna missförhållanden förföljde han med
den hänsynslösaste bitterhet sina personliga motstån-
dare. Han kände stundom själf, att han gick för
långt och att han satte sin värdighet på spel i denna
lidelsefulla polemik, men sårad och retad till det yt-
tersta, som han var, kastade han sig som tjuren på
arenan i blindt raseri öfver alt och alla, som stodo
honom i vägen, oupphörligt hetsad framåt af sitt par-
tis handklappningar och bravorop.

Han slet ut sig själf på denna förbittrade strid
och kände stundom med en viss förtviflan, att han
skulle gå under om han ej på ett eller annat sätt
lösryckte sig ur sin nuvarande ställning. Arla be-
gick dock det felet att ständigt egga honom framåt
i striden. Medvetandet att så många föraktade ho-
nom och att hela hennes gamla umgängeskrets inom
de privilegierade kretsarne af samhället undvek både
honom och henne — något hvarpå hon sett många
sårande och förödmjukande bevis — satte också henne

i harnesk mot denna del af samhället och ingaf henne lust att alt mer trotsa dess fördomar. Hon satte en ära i att förakta dess åsigter om det passande, visade sig ofta på gatorna ensam med några unge män af deras vänner och rökte sin cigarr hvar som hälst på offentliga lokaler.

Äfven hon hade nu blifvit medarbetare i tidningen, där hon debuterade med en serie skildringar från proletariats lif i de stora städerna, hvilket hon varit i tillfälle att studera på nära håll. Hon hade en böjlig stil, bakom hvilken den varma, kvinliga medkänslan skälfd; det fasansfulla i de scener hon målade gjorde ett så mycket mer pinsamt intryck på läsaren som hela framställningssättet var genomträngdt af en djup bitterhet mot de lyckligare lottade i samhället. Man gjorde sig ej riktigt reda för, hvad det var i dessa skildringar, som verkade så upprörande — och man tystade det väckta samvetets röst med att ropa högt om immoralitet och okyskhet — om det förfärliga i att en kvinna kunde till den grad förneka sin naturliga och medfödda idealitet och göra sig till målsman för sådana idéer, o. s. v. Man förbisåg att här ej voro uttalade några idéer als och gjorde, som det alltid inträffar under brytningstider inom litteraturen, förf. solidarisk med de personer, hvilkas villfarelser hon skildrade.

Arlas talang som skriftställare var emellertid af föga betydelse; hon hade inga diktare-gåfvor, men

hon hade sett mycket af lifvet, som vanligtvis för alltid blir fördoldt för kvinnor med hennes uppfostran, hon hade en viss stilistisk förmåga och hon lefde under i hög grad väckande och eggande förhållanden. Hennes man hade uppmuntrat henne att skrifva, dels emedan hon härmed tjänade hans idéer, dels emedan hon, genom att uppträda på detta sätt, hon, den fint uppfostrade kvinnan ur de högre klasserna, kastade ännu en handske mot samhället. Men i sitt hjärta föraktade han hennes skriftställereri, liksom han föraktade alt medelmåttigt, alt dilettantmessigt, alt hvad som ej bar den äkta talangens prägel. Han föraktade på samma grund också sitt eget tidningsskrifveri och var djupt otillfredsstäld med hela sin nuvarande verksamhet, med alla dessa småaktiga strider för dagen, på hvilka han offrade hela sin tid, hela sin begåfning, ja, hela sin själsfrid och sitt sinnes jämvigt — djupt otillfredsstäld också med sina vänner och medarbetare, otillfredsstäld t. o. m. med sin hustru, hvars entusiasm syntes honom flack och andefattig. Han började att alt starkare gripas af längtan bort — bort från alt kottariväsande, alt tidningsgräl, all denna partibeundran, som mer än förföljelserna irriterade honom — bort till någon aflägsen, undangömd vrå af verlden, där han ostörd kunde få egna sig åt den enda verksamhet, som han trodde skulle kunna verkligt tillfredsställa honom — utarbetandet af några större, dramatiska arbeten, hvilka han sedan länge hade i hufvudet.

Det var en vårdag på Hasselbacken. Berndtson och Arla suto på terrassen vid ett större bord omgifna af flere af sina unge, manlige vänner samt en ung flicka, som Arla på sista tiden dragit in i deras krets — en mycket omtalad aktris med stor begåfning men tvifvelaktigt rykte, och i hvars sällskap Arla fann ett nöje att visa sig, för att verlden skulle se, att hon ej dömde en snillrik kvinna efter samma trånga måttstock som man annars brukade.

Hela sällskapet, både damer och herrar, rökte cigarrer och samtalet fördes högljudt och lifligt.

Då inträdde i trädgården Arlas syster Maria, som hon ingen gång träffat i vinter, och hennes man, den varmhjärtade och entusiastiske predikanten, Elisabeths religionslärare. De hade i sitt sällskap en äldre dam från landsorten, som Arla igenkände som en af sin mors gamla vänner, samt dennas unga dotter och slog sig ned vid ett bord i närheten, utan att igenkänna Arla.

Hvad hon hade blifvit vacker, lilla Maria — verkligen intagande i sin lugna, rena, kanske litet själfbelåtna men dock så behagfulla värdighet! en typ för en ung, lycklig och dygdig maka.

Arla reste sig hastigt och närmade sig det bord, där de slagit sig ned. Maria såg henne i samma ögonblick, hon steg upp — såg henne i detta illa ansedda sällskap och lade hastigt sin hand på sin mans liksom för att bedja honom beskydda sig för en fara. I nästa ögonblick stodo de båda syst-

rarna midt framför hvarandra och det var egen-
domligt att se den stora yttre likheten på samma
gång som den påfallande inre olikheten mellan dem.
Samma högväxta, smärta gestalt — hos Arla mager
och med den litet böjda hållning, som följer med
en alt för hastig uppväxt — samma lilla, men väl-
formade hufvud med rikt, tungt hår — men hos Arla
hade detta hufvud fått något nervöst, fogelaktigt i
sina rörelser och det vågiga håret var starkt grå-
sprängdt — samma djupa sjäfulla ögon med långa
fransar — det gemensamma slägtdraget för hela fa-
miljen — men hos Arla voro ej dessa ögon blygt
sänkta som systemns — de irrade oroligt omkring,
liksom sökande efter något i fjärran, ängsliga, jåk-
tade, lidelsefulla — samma lilla fina, fasta mun, hos
Maria lugn och i sitt uttryck koncentrerande den
harmoni, som låg öfver hela hennes väsende. Det
lilla bestämda draget kring denna mun talade om
en natur, som ej kände några strider, som aldrig
tviflat på hvad som var rätt eller orätt och som var
lika färdig att strängt fördöma hvarje villfarelse, som
att pligttroget offra sig själf för sin öfvertygelse. Hos
Arla samma hufvudlinier — men därbredvid en oänd-
lighet af smålinier, som bildade en nervös rörlighet
kring dessa läppar, och som talade om en oafåtlig
strid, hvilken aldrig skulle komma till ro. Den själ-
fulla, nervösa, lidelsefulla kvinnan som offrat sitt rykte
och trotsade världens dom, på samma gång som
hennes hjärta blödde af de sår, hon oupphörligt själf

utsatte sig för — och den lugna, pligttrogna, litet själfrättsfärdiga hustrun, som gick sin raka väg fram utan att se till höger eller vänster — de voro båda Arla — Arla förr och nu. Och den äldre Arla med det sönderslitna inre längtade efter den unga Arla, hvars enda extravaganser bestodo i hemliga drömmar, men som därbredvid fann sig tillfredsstäld att vandra pligtens enkla, raka, banade väg utan att våga sig in på tviflets och samhällskritikens förvecklade irrgångar.

»Vill du vara god och presentera mig för din man och för ditt sällskap för öfrigt», sade Arla till sin syster. »Tante Louise känner visst icke längre igen mig?»

Hennes mors gamla väninna reste sig upp från sin plats. »Det är bra kyligt att sitta ute», sade hon. »Vill du som jag, snälla Maria, så gå vi hällre in.»

Maria rodnade men började åter draga på sig sina handskar i det hon frågande såg på sin man. Denne bugade stelt för Arla och gaf den främmande damen armen — i nästa ögonblick voro de borta.

Det hade skett så hastigt och Arla blef så gripen af denna skymf, att hon glömde sin föresats att begagna tillfället till att tala med svågern om sin dotter; hon stod en stund och såg efter de bortgående, och då hon kom tillbaka till sin förra plats var hennes ansigte täckt af en pinsam rodnad — af förödmjukelse eller harm eller båda delarna.

Berndtsons ögon hade följt hela denna scen med

spänd upmärksamhet. Han satt ännu och stirrade efter de bortgående då Arla kom tillbaka till bordet. Hennes läppar skälfde och hon var färdig att brista i gråt, då hon lade sin hand på hans axel och hviskade till honom: »låt oss gå!»

Han liksom vaknade upp ur en dröm; han såg på sin hustru en stund, först nästan medvetslöst, med tankarna långt borta — sedan med en underligt granskande, ja, ogillande blick.

»Hvad hon är vacker, din syster!» utbrast han. »Så lik dig, som du var, då jag först lärde känna dig — detta egendomligt rena, oåtkomliga, kyska — detta, som man alltid längtar efter och aldrig når — ty når man det, är det ej längre det, som man ville vinna — —.»

Han talade drömmande, utan att tänka på, hvem som hörde honom och utan att ana hvilket djupt, oläkligt sår han tillfogade sin hustrus hjärta.

De talade mycket litet med hvarandra de följande dagarna och undveko att vara ensamma tillsammans. Han kände att han hade sårat henne och han led däraf; men kunde han väl taga tillbaka sina ord, kunde han ens låta henne tro, att de blott hade varit uttryck för en tillfällig stämning. Bedraga henne ville han ej — och han skulle icke lyckats, om han också hade försökt det.

Hon satt tyst hela dagarna och låtsade läsa. Men tankarna arbetade som i feber och tvingade henne att tänka samma tankar om igen — om igen

i samma trånga kretslopp. Var det för detta hon hade offrat alt! — sin kvinliga stolthet, sin pligtkänsla, sin religiösa tro, sina grundsatser — sitt modershjärtas naturligaste känslor! Hon skulle motstått honom — fortlefvat sitt pligttrogna, själförsäkrande lif — och han skulle kanske ännu älskat henne. Och hennes barn, som en gång varit så kärleksfulla — hon skulle ännu egt hela den rika skatten af deras hängifvenhet.

Hennes längtan efter barnen blef blott så mycket mer brännande af detta grubbel; att åter få omfamna sin dotter, att åter se dessa ömma ögon blicka upp i sina — att få taga sin lilla gosse — nej, sin store, länge pojke åter i sitt knä och känna hans armar om sin hals — ack, hon måste, hon *måste* återse dem! Hennes längtan tog ofrivilligt formen af en bön: »Låt mig få tillbaka mina barn! Till hvad pris som hälst — hvilket offer det än skulle kosta — låt mig få igen mina barn», ropade det i hennes hjärta.

Hennes bön tycktes skola uppfyllas fortare än hon hade vågat hoppas och på ett sätt, som hon minst hade väntat.

Ett bref från modern. »Otto är mycket sjuk. Läkarne frukta att hans onda är magkräfta, och att han ej har långt kvar att lefva. Han längtar efter att se dig och har bedt mig skriva till dig för att bedja dig komma till honom.»

Berndtson var ute. Hon lade moderns bref på

hans skrifbord för att förklara, att hon gick bort så här dags — kl. var 8 på aftonen — tog på sig hatt och kappa och nästan sprang den korta vägen till sitt gamla hem. Hon stannade andlös framför tamburdörren och läste sin mans namn på dörrplåten. Där hade förr stått: Hofrättsrådet och fru Örn, nu stod där endast hans namn.

Hon ringde på. Sakta, skyggt. Förr i verlden hade hon brukat känna igen tiggare på en sådan ringning. Tiggare! Ja — de hade nog icke stått där med så ångestfullt bultande hjärta, som hon nu! Steg i tamburen! En litet linkande, tung gång. Hur många gånger hade hon icke lyssnat till de stegen förr och varit litet otålig öfver att de närmade sig så långsamt, fast hon sedan aldrig haft hjärta att göra någon anmärkning deröfver. Det var deras gamla barnjungfru.

Denna mötte henne nu med ett utrop: »nej, se frun!» Arla hälsade kallt. Hon ville ej blifva upprörd redan i tamburen. Hon gick in i salongen, där ett enda ljus brann i kronan, som alltid förr om aftnarna, då ingen var därinne. Alt var sig likt. Vid den lilla soffan i hörnet stod framflyttadt ett lågt bord med en blommande törnros på. Så hade hon alltid brukat göra, när hon hade någon blommande växt — flytta fram den till det där hörnet, där hon satt och sydde. Var det Elisabeth, som — —. En uppslagen bok på bordet. »En moders belöning», af Grace Aguilair. Var det med sådana sentimentala,

osunda böcker man ännu mättade de ungas fantasi! Den boken hade hon läst och gråtit öfver i sin ungdom — men den hade blott tjänat till att förvrida hennes syn på lifvet. Och hur onödigt upprörande att läsa för en flicka, som — hade förlorat sin mor.

Tyst — rörde det sig icke därinne? Hon visste genom Emils bref, att hennes förra sofrum beboddes af modern och att kabinettet — där — bredvid salongen — tyst, det rör sig bestämdt därinne — var Elisabeths rum. Skulle hon gå in? Nej, Elisabeth kunde bli för upprörd, för öfverraskad. Om hon skulle knacka på! Knacka på till sin dotters rum. Skulle inte en mor ha rätt att — —

Det tog i dörren; Arla stirrade dit och hennes hjärta stod stilla.

Nej — det var statsrådinnan, som kom.

»Vill du taga af dig kappan, innan du går in till Otto», sade hon och kysste dottern på kinden. »Han väntar dig.»

Hon gick ut i tamburen igen och lade af sig kappan; hatt och handskar behöll hon på — hon var ju inte hemma här fast det nästan syntes henne så — bara en gäst, som kom på besök.

Statsrådinnan öppnade dörren till hofrättsrådets rum, lät henne gå in och blef själf utanför. Hennes stora säng var inflyttad hit — där låg han så mager, så gråblek, så hopfallen och gammal. Hon studsade. Var det verkligen han? En nära sexti års gubbe, kunde man tro. Ja, det var sant — åren hade gått,

och han var ju mer än tjugu år äldre än hon — och hon var snart trettifyra. Berndtson var yngre än hon själf — och det grep henne nu så underligt och oväntadt, att det var med denne gamle gubbe på grafvens rand, som hon varit gift för blott tre år sedan.

Han hade rest sig på armbågen och räckte sin utmärklade, genomskinligt hvita hand emot henne. Hon böjde sig ned och kysste denna hand. Det tycktes uppröra honom — han förde hennes händer flera gånger till sina läppar. Hon satte sig ned på en låg stol bredvid honom. Ingen af dem yttrade ett ord — hennes hand låg kvar i hans, som åter sjunkit ned på täcket, hans ögon voro oafvändt fästa på henne.

Så suto de länge därinne i halfmörkret — slutligen drog han i en klocksträng, som hängde ned bredvid honom.

»Bed Emil och fröken Elisabeth komma in», sade han till jungfrun.

Arla reste sig och lade skyndsamt af sig hatten — handskarna hade hon redan dragit af — hon ville ej se ut som en främmande här, då hon hälsade på sina barn.

Dörren öppnades — det var Emil som kom — — ensam. Han sprang emot modern och kastade sig i hennes armar med samma blandning af förlägenhet och ömhet som förra gången vid stationen. Arla märkte att han såg förgråten ut och frågade honom hviskande hvad som fattades honom. Han ville icke svara utan slet sig lös från henne.

»Hvar är Elisabeth?» frågade hofrättsrådet.

»Hon — ville inte —», stammade gossen förlägen.

»Hörde hon inte, att hennes far skickat efter henne», sade denne — hvad Arla väl kom ihog denna torra, litet docerande ton — »gå, min gosse, och säg henne att hennes far väntar att hon skall vara en lydlig dotter, som hon brukar.» Gossen ville gå, men Arla häjdade honom. »Inte i afton. — Vi böra inte uppröra dig, min vän», sade hon lågt. Ett möte, som var framtvingadt mot dotterns vilja — nej, det skulle hon icke kunna bära.

Hofrättsrådet skickade ut Emil och bad Arla med en vink att sätta sig ned hos honom igen.

»Jag har längtat efter att få tala med dig om barnen», sade han. »Emil är tyvärr mycket litet begåfvad och har en ytterst svag karaktär. I dag har han kommit hem från skolan med dåliga betyg, som vanligt. Det hjälper inte att banna honom — han gråter bara och lofvar bättring, men fortfar på samma sätt — det fins inte det minsta stål i hans karaktär. Jag har många gånger tänkt, att jag kanske inte förstått att handleda honom på det rätta sättet. — Elisabeth åter är af en helt annan natur. Hon är vek och varmhjärtad och ändå så förunderligt fast och orubblig. Tro inte, att jag någonsin sökt aflägsna henne från dig — tvärtom — men hon har sitt eget hufvud. Jag har så innerligt önskat att åter få sammanföra dig med henne, innan jag dör — men jag hoppas åtminstone, att då jag är borta, skall

hon inte längre motstå. Du skall då ofta besöka dem — lofva mig det! Man talar om, att du är så förändrad — om dina nya åsigter och allt det där — jag är inte rädd för det. Om man också själf inte har någon religion, så tror jag inte att en sådan mor som du skulle vilja beröfva sina barn deras. Du skall inte lära dem annat än det som är godt — så förändrad kan du inte vara — och jag skall aldrig förmås att tro, att det kan vara annat än riktigt och naturligt för barnen att stå under din ledning.»

Han orkade icke tala mer; han sjönk tillbaka mot kuddarna och släppte hennes hand, i det att detta plågade uttryck, som hon kände från fordom, for öfver hans drag.

»Du har visst tröttat dig för mycket», hviskade hon.

»Åhnej — lägg din hand på min panna», bad han och såg upp på henne.

Hon lade sin kalla, skälfvande hand på hans brännheta panna, han slöt ögonen, hans drag jämnade ut sig och det for till och med ett småleende af lycka öfver dem.

»Tack — du är god som alltid. Nu inbillar jag mig, att allt är som förr», hviskade han.

Litet senare på aftonen kom läkaren. Arla hade ej fått tillfälle att draga sig undan och han hälsade henne med en förundrad min. Det var ej deras gamle läkare och hon kände honom ej. Han uppträdde något bullersamt och skämtade med patienten. »Nå

— hur står det till? Jaså — hofrättsrådet tar emot visiter af damer nu.»

»Jag har kommit hit för att aflösa sjuksköterskan», inföll Arla lifligt och i en nervöst brådskande ton, som väckte läkarens uppmärksamhet.

»Det är en mycket kär väninna», sade den sjuke till läkaren. »Ingen kan vårda mig såsom hon.»

Möjligtvis for en aning om sanna förhållandet igenom doktors hufvud — han blef med ens allvarlig och betraktade henne i smyg medan hon satt hos den sjuke. Hon mottog hans föreskrifter för natten och följde honom sedan till dörren, där statsrådinnan mötte honom. Just som dörren stängdes hörde hon henne säga något till doktorn och denne med sin högljudda stämma utropa: »Fröken Elisabeth! Åh!» och därefter gå skyndsamt genom salongen. Hon ryckte upp dörren och sprang efter honom.

»Hvad är det — Elisabeth? Är hon sjuk?»

Doktorn såg på henne och statsrådinnan svarade: »Det är något nervöst anfall — hon har haft det förr.»

Arla ville störta förbi dem och in till dottern, men doktorn lade häjdande sin hand på dörrlåset. »Förlåt — hon får framför alt inte oroas — inga uppörande scener.» Han stod kvar med handen på låset.

»Men hvarför går ni då inte in till henne?» utbröt Arla. »Dröj då inte — hon behöfver er ju.»

»Om *ni* först behagar gå härifrån. Eljest kunde lätt, när dörren öppnas —»

»På det här sättet får ni snart ännu en patient här i huset, doktor», sade Arla doft.

»Om ni vill möta mig i ett annat rum, när jag kommer från er dotter, skall ni noga få reda på hennes tillstånd», sade doktorn. »Och om det är det minsta oroande, skall ni naturligtvis inte hållas borta från henne.»

Hon gick ut i salen och väntade — gick af och an — lyssnade — gick igen. Hvilken grym belägenhet! Hennes barn sjukt — och hon utvisad.

Ändtligen kom doktorn — hon sprang emot honom och tog hans händer.

»Säg mig alt — är hennes lif i fara?»

»Åh — visst inte. Men hon har en svag konstitution och är mycket nervös — hon tål inga själskakningar. Nu är hon lugn och somnar troligen snart. I morgon är hon säkert bra igen — men man måste vara varsam med henne. Hon är religiöst exalterad och den förestående konfirmationen och nattvardsgången håller henne i stark spänning — jag skulle vilja tillråda er att inte söka träffa henne åtminstone förr än detta är öfver.»

»Men skall jag då låta dem förstöra mitt barn med denna osunda religiösa uppskrufning — vore det inte bättre att låta henne afbryta hela nattvardsläsningen?»

»Det är väl nu för sent. Hon skulle inte frivilligt gå in på det — men om ett par veckor är ju alt öfver och sedan skall hon nog lugna sig igen.»

Följande morgon, sedan Arla fått veta att hennes dotter sofvit hela natten och ännu sof, gick hon sin väg för att ej vara där, då Elisabeth skulle komma och hälsa god morgon på fadern. Hon lofvade att komma igen senare på dagen.

Då hon kom hem fann hon Berndtson i en uppörd sinnesstämning. Han hade väntat henne ännu till långt in på natten — han hade ej kunnat föreställa sig, att hon skulle stanna där — där — så länge. Eller var det kanske meningen att hon skulle flytta tillbaka dit? Var hon hofrättsrådet Örns eller var hon hans hustru? Eller skulle hon dela sig mellan båda?

Han framstälde dessa anmärkningar och frågor med en häftighet och oresonlighet som gjorde hennes svar kort och afvisande. Hur kunde han så missförstå och mistyda hennes handlingssätt? Var det då inte hennes skyldighet att lyssna till en döendes bön? Och om hon kunde förljufva några af hans sista dagar, så var det ju i alla fall blott en svag godtgörelse för de många bittra hon vållat honom.

»Ja — det är just detta, som är det outhärdliga», utbrast han, — »att du har pligter och hänsyn och skyldigheter till så många andra utom din man? Jag vill inte ha en hustru hvars hjärta är så deladt, som ditt — en hustru, som alltid täres af en otillfredsstäld längtan, till och med i mina armar. Aldrig har jag fått ega dig helt — alltid har det förflutna stått emellan oss med sina kraf på dig. Har du sutit

försjunken i tankar, så har jag vetat, att det inte var på mig du tänkte — det var på dina barn, som inte voro mina. Såg jag dig gråta i smyg, så visste jag, att det inte var jag som kunde torka dina tårar — i stället för att draga dig till mig och påminna dig om att min kärlek borde ersätta dig alt, visste jag att jag då borde aflägsna mig och lemna dig ensam — ty du ville inte och kunde inte tala med mig om din sorg, emedan du kände att den var något som du liksom stal från min lycka. Åh, hvarför kände jag dig inte innan du ännu tillhört någon annan. Hvarför fick du inte då blifva min, utan något förflutet, utan några svikna pligter, som alltid skulle förfölja dig, utan deladt hjärta — min helt och hållet, såsom du aldrig varit det, min med hvarje känsla, hvarje tanke, hvarje längtan, hvarje förhoppning — hvilken lycka det skulle varit att ha egt dig så! Men då du inte kunde bli min på detta sätt, borde du aldrig ha blifvit det. Du borde ha förblifvit den kvinna, som jag vördade och tillbad — hvars pligt-känsla jag kallade fördom, men som dock just härigenom bildade den nödvändiga motvigten till mig — du skulle kunnat haft ett oändligt stort inflytande öfver mig då — nu har du intet inflytande öfver mig, — nu antar du alla mina villfarelser och misstag, och följer mig i mina irringar och öfverdrifter — jag vill inte bli följd på detta sätt — eller också ville jag blifva det helt, blindt, utan en blick tillbaka — utan dessa slitningar mellan förr och nu — —»

Han gick af och an och talade, stundom afbrutet och stötvis, stundom flödande, som stode han på talarestolen.

»Ja — förlåt mig, om jag sårar dig med mina ord. Men jag är verkligen så upprifven i mitt innersta. Du vet hur jag vantrifts här hela tiden — jag är trött på dessa skränare, som mot min vilja äflas att göra mig till sin chef och tvinga på mig sin kotterianda — jag är trött på att höra mina paradoxer upprepas och mina dumheter beundras — och jag vill inte längre anses för solidarisk med alla dessa omogna pratmakare — jag är inte så radikal som de, ty jag vill inte trampa all sans och måtta under fötterna — och ändå är jag egentligen långt mer radikal än de, ty jag tror på ingenting, men de tro på sin egen ofelbarhet.»

»Hvad är det då, som händt?» frågade Arla slutligen, skrämnd och upprörd af hans häftiga utbrott.

»Ingenting annat har händt än att jag slutligen skuddat af mig alt småkrypet, som ville hänga sig fast vid mig — jag har brutit med mitt så kallade parti och sagt dem sanningen — jag var lätt om hjärtat då jag kom hem i går afton för att säga dig, att jag nu ändtligen åter stod ensam, och för att meddela dig det beslut, jag fattat, att resa härifrån — och så var du borta.»

»Det var ju det bästa, då du längtade efter att vara ensam — då du räknar också mig till dessa småkryp, dessa skränare, som blindt beundra dina

misstag, — också mig vill du väl då hälst vara kvitt.»

»Dig — nej dig — till dig ämnade jag säga: följ med mig ut till nya världen. Låt oss någonstädes i den fjärran vestern bygga oss ett hus och odla vår jord och lefva för hvarandra. Där skulle jag kunna få ro att utarbete några af de stora planer jag har i mitt hufvud — dessemellan skulle vi resa och studera lifvet — men du skulle vara min helt och hållet och slita de band, som binda dig här. Ty alt sedan vi kommo hit har ditt hjärta varit mer deladt än förut. Det är detta, som varit mig så pinsamt, att dina meningar, dina åsigter, dem har du hämtat af mig — men ditt hjärtas längtan har dragit dig bort från mig. Om du ännu älskar mig, så bryt nu för andra gången med alt det förflutna och följ mig!» Han hade fattat hennes händer och forskade med spänd uppmärksamhet i hennes drag.

Hon drog sig med ångest tillbaka från honom.

»Hur *kan* jag resa nu?» utbrast hon. »Hur kan jag öfverge mina barn igen just nu, när jag är på väg att återvinna dem och när de snart skola mista sin far!»

»Jag har bedt dig välja — du har valt», sade han, doft. »Du är mor mer än du är hustru — och mor till barn, som inte äro mina, som afsky och missakta mig och som det inte ens är mig tillåtet att söka vinna. Jag har således intet annat att göra än resa utan dig.»

»Nej, nej, öfvergif mig inte!» utbrast hon. »Jag kan inte mista hvarken dig eller barnen — hvarken dig eller dem —»

»Vill du då att jag skall stanna här för att se dig installera dig igen i ditt gamla hem? Skall jag stå utanför och se dig gå inom dessa dörrar, där du har alt, som återknyter dig till ditt förra lif — skall jag stå som en främling, utestängd från ditt hjärtas innersta helgedom? — — Nej, jag vill bort, säger jag dig. Allting här har blifvit mig förhatligt. — Marken bränner mig under fötterna. Jag måste ut till andra förhållanden — —»

»Res då, efter du längtar så mycket bort. Låt mig bara få stanna här en liten tid — det skall, det *måste* till slut lyckas mig att återvinna båda barnens kärlek och förtroende — sedan skall jag resa ut till dig, hvar du än vistas och följa dig hvart du vill och endast genom bref underhålla förbindelse med dem. Nog kan jag väl lära mig att lefva skild från dem — det få ju många föräldrar finna sig i — men utan deras kärlek och deras aktning kan jag inte lefva. När de bli fullvuxna och fullt utvecklade skola de nog inte längre sky att också träffa dig — kanske kan ännu lifvet ha några lyckliga dagar för oss.»

Han svarade endast med ett bittert leende. Söndersliten och upprifven i sitt innersta som han var, sårad och jagad af yttre fiender och egna misstag, sviken t. o. m. i sina ömmaste känslor, uppehölls

han ännu blott af ett enda hopp — det att som dik-
tare kunna skapa något af bestående värde. För
detta mål ville han arbeta i någon undangömd trakt,
ensam och lösryckt från alla personliga band och obe-
roende af hatet och partiandan.

De skildes åt med den öfverenskommelsen, att
hon skulle komma efter om någon tid — men ingen
af dem hoppades mycket af detta återseende. Det
förflutna var dödt — hvad framtiden kunde bygga
upp ovisst. De hade båda så länge lidit under inre
slitningar, att de blifvit trötta och nästan likgiltiga.

Hon stod på perrongen och såg tåget ila bort
med honom utan att hon fälde en tår. Det var som
hade han rest för länge sedan — på den tiden då
hon ännu var ung, då hon ännu kunde älska och li-
da, hoppas och gråta. Nu var hon gammal — kär-
lekens lycka var ej för henne — hon var ingenting
annat än mor nu, en mor med snart fullvuxna barn
och hvars egen lefnadshistoria var avslutad.

Några dagar sedan han rest var Elisabeths kon-
firmation. Arla gick till kyrkan för att se henne.
Det var en vacker, varm vårdag. Denna egendom-
liga känsla af pånyttfödelse, som våren i norden i så
hög grad är egnad att väcka, berörde äfven hennes
trötta sinne. Till och med här på stengatorna mel-
lan de höga husen var det något af vårstämning —
man hade liksom en känsla af att ängarna doftade
och att lärkorna flögo högt och sjöngo med full hals.

De torra, rena gatorna efter det långa vårslasket uppväckte nästan lika behagliga känslor här i staden, som på landet det spirande, frodiga gräset på de kort förut snötäckta fälten — de friska, nya vårtoaletterna voro upplifvande att se på som friska vårblommor. Och hela luften darrade och skälfde af klockeklang från alla stadens kyrkor — det stämde sinnet till fest på samma sätt som fogelsången öfver de grönskande ängarna.

Hur mycket folk som strömmade till kyrkan! Ingen prest var så omtyckt som den unge nyevangelismens apostel, som skulle konfirmera barnen i dag. Alla ville vara med och höra hans varma maningar och förböner för de unga på denna högtidsdag — så mycket hällre som flertalet af hans konfirmander tillhörde förnäma och rika familjer.

En mängd vagnar foro förbi Arla på hennes väg till kyrkan. Ini nästan hvarje vagn ett ungt, obetäckt flickhufvud — och fäder, mödrar, syskon. Några mer anspråkslösa kommo gående och gingo tätt förbi henne. Barhufvade unga flickor med hängande flätor — ynglingar, som sågo något generade ut i den ovana, svarta fracken och höga hatten — alla naturligtvis följda af sina närmaste anhöriga. Det var blott hennes dotter som, utan att vara moderlös, dock ej hade sin mor vid sin sida på denna dag.

Nu var hon nära kyrkdörren; en vagn körde just förbi henne, i hvilken hon såg ett ljust hufvud skymta. Vagnen stannade — hon stod strax bakom den. Ja

— det var Elisabeth — det var hennes dotter. Den lilla flickan hon lemnat var nu en lång, smärtungmö med böjdt hufvud och sänkta ögon, hängande ljusa flätor och en enkel svart sidenklädning med en liten smal spets kring hals och ärm. Men hvad hon såg svag och spenslig ut med smala axlar och hopklämdt bröst! Och hur blek hon var! Alt för blek med alt för tydliga spår af sinnesrörelser, som varit för starka för hennes ålder!

Statsrådinnan, Maria och Emil hade åkt med henne; de stego nu alla ur vagnen utan att ha sett Arla. Hon ville följa tätt efter dem, men tillbakavisades af en kyrkvaktare.

»Den här ingången är bara för läsborna och deras släktingar.»

Hon gick bort från kyrkan och irrade omkring en stund på gatorna, som nu sågo nästan folktomma ut efter den starka tillströmningen nyss. Hon ville icke gå in i kyrkan. Hon ville icke sitta på afstånd bland den stora, likgiltiga hopen och se sin dotter utan att få omfamna henne. Hon ville icke höra denne prest, som hon anklagade för att ha vändt hennes dotters hjärta bort från henne. Hvarför hade han icke användt sitt inflytande öfver detta unga sinne till att lära henne att religiös hänförelse icke hade något värde inför Gud, då den ej utgick från ett kärleksfullt och förlåtande hjärta? Hvarför hade han lärt henne att i religionens namn döma och fördöma sin egen mor?

Nej — hon ville icke höra henne högtidligt och med ed bekräfta sin tro på denna religion, som kallade sig kärlekens.

Efter ett par timmar gick hon upp till den sjuke, som blef mycket glad då han fick se henne.

»Så fingo vi då ändå vara tillsammans på denna dag», sade han. »Det hade jag inte hoppats ännu för några veckor sedan.»

Arla såg oupphörligt på klockan. Hon väntade på sin dotter, som hon var besluten att träffa och omfamna i dag.

Nu kom hon — hon hörde hennes steg i salongen. Dörren öppnades raskt. Skulle hon studsas och draga sig tillbaka, då hon såg modern? Nej, hon hade tydligen hört att hon var där, intet drag förändrade sig i hennes ansigte. Lugnt och tyst smög hon fram till faderns bädd, lutade sig ned och kysste honom. Han sköt henne snart ifrån sig och hänvisade henne med en blick till modern. Hon gick då fram till henne med sänkta ögon och med uttrycket af ett lydigt barn, som underkastar sig sin fars vilja, lät omfamna sig och räckte sin kind att kyssas — men så kallt, så utan känsla och rörelse. Det var ej hjärtats drift som förde henne till modern i denna stund — Arla kände det alt för väl. Det var en handling af pligtuppfyllelse, det var kristendomens bud om förlåtelse — det var verkan af den bön, hon nyss hade läst i kyrkan: »förlåt oss våra skulder, såsom vi förlåta dem oss skyldiga äro».

Det var ej den älskande dottern, som längtade efter sin mor, det var nattvardsbarnet, den rena, helgade Kristi brud, som förlät den brottsliga. Var det så hon ville omfännas af sitt barn? Skulle det blifva sådant, detta möte, som hon så brännande längtat efter?

Få dagar därefter stodo de alla samlade kring en dödsbädd. Då alt var slut — var det väl i sin mors armar, som den unga faderlösa grät ut sin sorg? Nej — det var hos mormodern hon sökte tröst. I stället för att Arla hade hoppats att denna sorg, som de sett dagligen nalkas mer och mer, trots alt dock skulle närma dem till hvarandra, fann hon att den blott ytterligare aflägsnade hennes dotter från henne.

Elisabeth hade hållit innerligt af sin far, och den djupa beklämning, som hvilat öfver hans väsende under de sista åren, hade ytterligare dragit dotterns hjärta till honom. Det var också något rörande i det sätt hvarpå han under dessa år sökt mångdubbla sig själf för att vara för barnen både fader och moder. Elisabeth kände att det sår, som tillfogats henne, blödde lika starkt i faderns hjärta — och liksom han sökte ersätta henne modern, hade hon också sökt ersätta honom makan och sökt iakttaga alla de små omsorger, som hon förut sett modern egna honom. På detta sätt hade bandet mellan dessa båda tillknutits långt fastare än någonsin skulle blifvit fallet om Arla varit kvar hos dem — och förlusten af fadern var nu för dottern en sorg af det slag, som skyr att meddela sig till någon, som ej uppriktigt delar den.

Därför kunde hon ej gråta ut denna sorg hos sin mor; det skulle synts henne som ett profanerande, och det nästan kränkte henne, att modern fått vara där och mottaga hans sista suck. Luften var helgad i detta rum, och den som svikit sina heligaste pligter borde ej vara här i denna stund.

Elisabeth och statsrådinnan knäböjde båda bredvid den döde; dottern tilltryckte hans ögonlock och lade hans händer tillsammans som till bön. Arla stod ensam på något afstånd. Hon kände, att detta unga, hängifna hjärta, som var mäktigt så mycken kärlek, blifvit alt för djupt såradt och att väl förlåtelse men aldrig hjärtats fulla hängifvenhet kunde spira upp på den grund, som blifvit trampad af en ovarsam och hänsynslös fot.

Hon vände sig nu bort för att lemna detta hem, där hon var en främling, hvars närvaro blott kunde vara störande i en sådan stund som denna. Men hon häjdades vid dörren af Emil, som plötsligt kom framrusande ur ett mörkt hörn, där han sutit hopkrupen. Han drog modern ned på en stol, klängde upp i hennes knä, som när han var ett litet barn, och kastade armarna omkring henne.

»Gå inte — gå inte!» hviskade han. »Du får aldrig mer gå ifrån mig! Du är den enda som håller af mig, fast jag är dum och lat och alt möjligt — alla de andra hålla mer af Elisabeth.»

